Varpulks

1939
1. NR

Kultūra un gars lai
paliek pirmā vietā

K. Ulmanis

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4. TĀLRUNIS 26336

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTALLS, DZINTARS, ALPAKA

Darbnīca pasūtījumiem un izlabošanai

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuras nebrūk un nebalē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā Nr. 115, tālrunis 26973

PULKSTEŅI, zelts, sudrabs, alpaka, kristalls, gravieru izstrādājumi

O. Pērkons un A. Kucejevs

Rīgā

Veikals: Matīsa ielā 8. Tālrunis 93934

Darbnīca: Brīvības ielā 115. Tālr. 93089

Pasūtījumi un izlabojumi

J. Kauliņa

Bērnu apģērbu un galanterijas preču tirgotava

Rīgā, Marijas ielā 9, tālrunis 20437

Pasta tek. rēķins 11217

Piedāvā lielā izvēlē visādus **meiteņu un puisēnu apģērbus, jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, daž. veļu un sikas preces u. c. Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.**

Laipna apkalpošana. **Glīts darbs**

Saki Tavam tēvam, ka Tava karstākā vēlēšanās ir „Omega' slidas!

A/S „OMEGA"

Rīgā, Elizabetes ielā Nr. 55.

„Jelgavas audums"

K. STRAZDS **Tekstilfabrika un tirgotava** Jelgavā, Katoļu ielā 30

Piedāvā:

Dāmām un meitenēm: kleitu un mēteļu drānu.

Kungiem: uzvalku, meteļu, pus kažociņu un skolēnu drānas.

Pie veikala noliktavas plaša drēbniecība

Mazpulkis

Mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem

1939. GADS

Sf-2683zc
Inv 358272

Satura rādītājs

Lpp.

Vispārēja satura raksti

Jaunā gadā. J. Birznieks 1
Cīņa ar zemes tukšumu. Prof. J. Auškāps . 2
Ne tikai uzticību, bet arī mīlestību. A. Bērziņš 4
Devītajā gadā. Redakcija 5
Pārdomas kultūras nedēļā 8
Draudzīgais aicinājums. Kārlis Ulmanis . 49
Mūsu turpmākie uzdevumi. Rūdolfs Dzērve 51
Mūsu kaimiņus valsts svētkos pieminot . . 53
Augšāmcelšanās. Arn. Lūsis 97
Laimīgais. 98
Vai dibināmas atturības sekcijas. 101
Ko mazpulku dalībnieki nedrīkst aizmirst. Agr. K. Ķirsis 124
To dzirdiet un atminiet — Prezidents teica. 145
Mazpulku darbs pie mums un ārzemēs. . . 149
Vāksim ziņas par mūsu materiālās kultūras pieminekļiem. Dags Trocigs 159
To lielo mērķi pieminiet. Aleks. Grīns . . 193
Piecos gados. 194
Ģimenes diena. J. Eidemanis 199
Kas jāzina mazpulku dalībniekiem par materiālās kultūras pieminekļu vākšanu. . 207
15. maijs un tuvāko dienu darbs mazpulkos. Agr. K. Ķirsis 208
Jāņu dienas priekam. Ausma Roga . . . 241
Brašāku stāju! Kapt. T. Freimanis . . . 257
Kalums un rūdījums. R. Dzērve 289
Mazpulki un lielā darba racionālizācijas ideja. K. Eņģelis 296
Mazpulki dzīvības aizsardzības darbā. T. A. Eriksons 326
Būsim līdzdalībnieki zvērastā nākotnei . . 337
Brīvības cīnītāju piemiņas dienā. P. R. . 338
Mazpulki, jaunatne, mana ticība pieder jums! 386
Viņi var lepni būt. Ausma Roga 388
Taupība 397
Nevienam neatdosim mūsu zemi un mūsu rīcības brīvību. Kārlis Ulmanis 432
Pļaujas svētkos. Arn. L. 440
Tas jāievēro mazpulku dalībniekiem. Agr. K. Ķirsis 459
Šīgadā 18. novembŗa aicinājums. Ausma Roga 481
Latviskās Latvijas pilsoņa garīgā stāja. Prof. J. Auškāps 485
Ne visi mēs 488
Zem pulku karogiem stāsies reiz visi. Z. Klētiņš 495
Mīļie mazpulku dalībnieki! Ivande Kaija . 513
Svecītes gaismā. Arn. L. 523
Devums, kas ir dāvana pašam nevējam . . 533
Tas jādara Ziemassvētku laikā. K. Ķirsis 539
Viesos pie Lietuvas mazpulku vatītājiem. Agr. K. Pelēķis 544
Ciemos pie somu mazpulkiem. K. Vītols . 546
Vērojumi mazpulku dzīvē un darbā. A. Valters 556
Izvēlēsim mazpulku ziņotājus! F. Duksis . 557

Lpp

Dzejas

Februāris. Ed. Tūters 72
Lauku baznīciņā. L. Ābelīte 155
Pavasarīgas rindas. Z. Cīrule 203
Es nāku. J. Krastiņš 206
Manas dzimtenes ziedonis. Ed. Tūters . . 242
Es Zemes Dievu redzēju. Alfr. Veids . . 304
Vasarai paskatos vaigā. Alfr. Veids . . . 309
Flokši zied. Ed. Tūters 369
Zeme. Ed. Tūters 437
Ugunskura noskaņā. Z. Cīrule. 498
Ziemas svētku vakars. Ed. Tūters 530

Stāsti un apraksti

Draugs draugam. Eriks Naits 8
Lauku sēta Velsā. O. Strautzels 17
Takas, ceļi, dzelzceļi. Ilo 20
Krusttēvs. Ilze Kalnāre 56
Ezersalās. A. Jansons 58, 105
Vēstule no Anglijas 64
Laimes atslēga. J. Kalns 102
Naids. Fr. Šterns 150
Zemes ļaudis. J. Kalns 154, 204
Krakova. E. Blīgzna 160
Sakaru līdzekļi. Ilo 162
Sējējs. Arno Rasa 200
Svētīts ir darbs. Arn. L. 210
Mazpulka 100. numurs. B. Radziņš 230
Ozollapu vaiņags. Fr. Šterns 248
Atrastie vaiņagi. J. Klīdzējs 251, 297
Zināšana un nezināšana. J. Irbe 300
Ko es redzēju lauksaimniecības 5 gadu sasniegumu skatē — Jelgavā. A. Zvejnieks. 305
Mazpulku jaunatnes diena Drustos. A. Rudītis 317
Mežotne. A. Zauers 327
Ķegums — Lielvārde. V. Ēriksons . . . 328
Jaunais mežsargs. Arno Rasa 342
Arī es esmu apskatījusi Jelgavas izstādi. S. Goba 348
Kā rakstāmi sacensības darbi par Jelgavas izstādi. 350
Mazpulku svētkos. 350
Četri centīgi jaunieši. Agr. K. Ķirsis . . 363
Mirdza. Fr. Šterns 392
Divas nedēļas Zviedrijā. Dz. Lapiņš . 398, 445
Zemes cerību pulki Latgalē. J. Klīdzējs . 441
Pļava. Ād. Erss 443
Spēka avoti. N. Kalniņš 490
Mūžīgie ceļotāji. A. S. 496
Mazpulki Anglijā. 510
Sējēja dēls. Arno Rasa 534
Zuša noslēpums. A. S. 552

Lauksaimniecība

Mazpulku ziemas sanāksmes. Agr. K. Ķirsis 22
Pavasaŗa darbi ar ūdens putniem. P. Strazdiņš 27
Bišu saime ziemā. K. Vorobjevs 30
Iznīdēsim dundurus, spindzeles un to kāpurus. P. Turlajs 31
Govslopu atkāpurošana. P. Turlajs . . . 71

Lpp.

Virsvalks, jauns darba tērps. 74
Norādījumi drogu ražotājiem. R. Jākobsons 81
Kas jāievēro, pavasarim tuvojoties. Agr. K. Ķirsis 82
Pienācis istabas puķu pārstādīšanas laiks. Ņina Berga 114
Mazpulku panākumi drogu ražošanā. R. Jākobsons 117
Smaržīgās kumelītes. 118
Kā es iemācījos govslopu atkāpurošanu. M. Sprukstiņš 120
Pirmie pavasaŗa darbi dravā. J. Pogulis 125
Ķirmji, mūsu koku bagātības postītāji. Ilo . 126
Mazpulku dalībnieku darbi pavasarī. Agr. K. Ķirsis 157
Meža dienās stādiet liepas. P. Jansons . . 158
Kā tikt pie bitēm. J. Pogulis 166
Mazpulku dalībnieki, šovasar pie mašīnām. Ād. Eglītis 167
Audzēsim lazdas. R. Akers 169
Mazpulku sasniegumi sēklas kodināšanā. Agr. K. Pelēķis 170
Ievāksim drogas. R. Jākobsons 172
Sinepju audzēšana. 174
Iznīcināsim bārbeles un pabērzus. K. Eņģelis 209
Jāuzsāk kultūraugu slimību vākšana nākošās vasaras sacensībai. 212
Kā audzēt saulgriezes. V. Gailums . . . 214
Rotāsim savus lauciņus puķēm. Z. Medne . 216
Kāpēc jāaudzē kultūrzāles. Agr. V. Uiska . 224
Drogu vākšana. R. Jākobsons 225
Mazpulku dalībnieku pienākumi šovasar. Agr. K. Ķirsis 255
Kumelīšu ziedu ievākšana. 263
Kā es audzēju kumelītes. J. Indāns . . . 264
Izmantosim galveno ienesumu. J. Pogulis . 265
Mazpulka dalībnieka darbi cūkkopībā. Agr. A. Venters 267
Vairāk vērības garšas spējām. P. Turlajs . 269
Arī mazpulka dalībnieki var audzēt purva bebrus (nutŗia). A. Štrauss 271
Kādas drogas vāksim. R. Jākobsons . . . 272
Kultūraugu slimības jūlijā un augustā. A. Ķirulis 303
Ievāksim drogas. R. Jākobsons 307
Kacenu kāpostu kultūra. O. Vība 320
Ieaudzē ilggadīgas puķes. Ņina Berga . . 325
Tas jāzina katram mazpulka dalībniekam. Agr. K. Ķirsis 351
Kultūraugu slimības augustā un septembrī. A. Ķirulis 352
Kā ieziemosim bites. J. Pogulis 354
Ievāksim drogas. R. Jākobsons 356
Sinepju raža. 358
Melones mazpulku dalībnieku lauciņā. J. Bērziņš 368
Darbs mazpulka lauciņā. A. Saulvedis . . 370
Kā es 1938. g. audzēju cukurbietes. Ad. Birzaks 371
Drogu ievākšana. R. Jākobsons 403
Zilā zaļmēslu lupīna E. Mālenders . . . 404

Lpp.

Celsim ražas! B. Štafeckis 406
Cigoriņu sagatavošana un kaltēšana. Agr. O. Rezovska 407
Arī mazpulku dalībnieki var audzēt purva bebrus. A. Štrauss 408
Mazpulku darbi rudenī. Agr. K. Ķirsis . . 410
Par kultūraugu slimību kārtošanu. A. Ķirulis 453
Paparžu zemes stumbru vākšana. R. Jākobsons 455
Ko es no tēva mācījos. A. Zvejnieks . . . 474
Kas jāzina, vecās šūnas un vaska atkritumus savācot. J. Pogulis 504
Mazpulku dalībnieki un tuvāko dienu darbs. Agr. K. Ķirsis 507
Arī tu vari kļūt aitkopis. Agr. L. Bārs . . 516
Mazpulku darbs ražu pacelšanā un turpmākie uzdevumi mazpulku draugu saimniecībās. Ad. Eglītis 541

Mājsaimniecība

Norādījumi krāsošanas sacensībām. L. Liepiņa 23
Norādījumi krāsošanas sacensībām. L. Liepiņa 73
Arī sacensties jāmācās. A. Širmane . . . 79
Spodrības nedēļā. L. L. 156
Tas jāievēro mazpulku dalībniecēm. L. Liepiņa 176
Pavardi ēdienu gatavošanas sacensībām. B. R. 177
Kā iegūt senlatvisko skaisto, zilo mēļu krāsu Al. un A. Dzērvīši 359
Sveču pagatavošana mājas apstākļos. L. Paucīte 457
Ziepju pagatavošana. L. Paucīte 457
Ko šogad liksim Ziemassvētku galdā. L. L. 543

Amatniecība

Gatavosim mūsu tautas nacionālo instrumentu — kokli. J. Ādamsons 26
Kā es pagatavoju vienkāršu kūdras plucinātāju. O. Vība 31
Kā pagatavot sev pasta kastīti. P. Braucējs 33
Kā ierīkot saimniecībā netīro ūdeņu novadīšanu. O. Kļaviņš 76
Gatavosim mūsu 10 gadu svētkiem piemiņlietas. J. Ādamsons 222
Kokle un citu tautu instrumenti. T. Rozentāls 553

Aviācija

Aviācijas pionieri. E. Smildziņš 121
Ievads lidmodeļu būvē. E. Smildziņš 164, 220, 276
Lidmodeļu būves darba rīki. E. Smildziņš . 310
Aviācijas jaunākie sasniegumi. M. Kalve . 331
Planieru lidmodeļu starta ierīce. E. Smildziņš 508, 559

Veselības kopšana

Kādas lipīgas slimības mūs pašlaik apdraud un kā no tām izsargāties. Dr. J. A. Vītols 69

Lpp.

Gripa un kā no tās izsargāties. Dr. J. Cieminš 112
Spodrās mājās nav vietas mušām. Dr. J. A. Vītols 217
Centies saglabāt ziemā to, ko tu savas veselības nostiprināšanā vasarā esi ieguvis. Dr. J. A. Vītols 447
Apmeklēsim sanitārās apmācības un veselības sargu kursus. E. Akermanis . . . 550
Mazpulku formas tērpi 499

Pārskati
Devītais mazpulku darbības gads 313
Mazpulku lielā skate 412
Apbalvotie 418, 461
Kas jauns mūsu zemē un valstī 6, 54, 100, 148, 196, 244, 294, 340, 390, 438, 483, 532

Augsim Latvijai 7, 55, 99, 147, 198, 243, 293, 339, 391, 439, 484, 531

Grāmatu apskats 185, 574

Technikas jaunumi 63, 130, 180, 274, 321, 365. 422, 512, 561

Lpp.

Sports
Alfons Bērziņš, Eiropas meistars ātrslidošanā. B. Teterovskis 127
Mazpulka dalībnieka ievērojamie sasniegumi pasaules sacīkstēs Helsinkos. J. Perlins 128
Mazpulku fiziskā audzināšana un sports. T. Zandersons 554

Dejas un rotaļas 36, 129, 179

Pašu darbs 42, 86, 134, 186, 228, 282, 330, 374, 426, 473, 522, 568

Mazpulku dzīve 37, 87, 136, 188, 234, 284, 332, 376, 467, 519, 565

Paziņojumi 44, 89, 138, 183, 237, 286, 334, 377, 428, 476, 525, 572

Humors 46, 94, 140, 180, 238, 287, 335 380, 431 479, 527, 575

Šachs 35, 84, 132, 182, 227, 280, 329, 373, 421, 475, 524, 570

Nupat

iznākusi Lauksaimnieka gada grāmata 1940. gadam

288 l. p. bieza, prof. Dr. agr. P. Kreišmaņa redakcijā ar lauksaimniecības darba kalendāru, bagātīgu rakstu krājumu un tabulāro daļu.

Rakstu krājumā raksti:

Mūsu spēks ir mūsu pašu ziņā
Pirmajā vietā — darbs un pienākums — K. Dzērve
Latvijas Darba centrāle — Doc. agr. A. Šmits
No atziņu apcirkņiem — A. Sils
Laimes atslēga — Agr. L. Dunsdorfa
Darba spēka izlietošana. — Prof. Dr. agr. P. Kreišmanis
Lopbarību izlietosim taupīgi — Agr. A. Kupčs
Linkopības nozīme agrāk un tagad — Agr. V. Zeibots
Augļu izvērtēšanas iespējas — M. Žubeckis
Lauku elektrifikācija — Inž. H. Lose
Ledus pagraba būve un iekārta — J. Ķeviešans
K. Zeltiņa fonda godalgas 1939. g.
Tēvzemes balvas laureati 1939. g.
Jelgavas Lauksaimniecības akadēmija
Dikļu dziesmu svētki.
Mazpulku 10 gadu darba atceres svētki
Aizsargu svētki
Starptautiskais stāvoklis — T. Vts
Taupīsim petroleju — Inž. A. Vitands
Kā top speciālisti? — Kuri-Beri

Gada grāmata maksā Ls 1,—, ar piesūtīšanu Ls 1,20. Nauda iemaksājama LLK Rakstu apgāda tekošā rēķinā pastā Nr. 6056.

Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Mazpulks

1. (96.) Nr. 1939. g. 15. janvārī IX g. gāj.

Brīvības piemineklis ziemā

Jaunā gadā

J. BIRZNIEKS, Zemkopības ministrs

Jaunā gādā padarīto vērtējot un pie nākotnes uzdevumiem kavējoties, katrs atcerēsimies mūsu Vadoņa vēlējumu, ka 1938. gadam jābūt ražu celšanas gadam un, lai šis darbs izdotos un panākumi būtu nodrošināti, tajā visiem jābūt klāt, jāpieliek visi spēki, jāņem palīgā visi līdzekļi un visas zināšanas. Ar šo Prezidenta uzdevumu piepildīšanu celt ražas mums vajadzēja padarīt mūsu lauksaimniecību stabilāku un neatkarīgāku no mainīgiem ārējiem un iekšējiem tirgus apstākļiem. Šim gadam bija jābūt augstu un pastāvīgu ražu gadam.

Tagad šis gads jau pagājis, un pirms domājam atkal par jaunu darba posmu, varam vērtēt, ko esam padarijuši un sasnieguši.

Un atskatoties uz padarīto, ar gandarijumu varu teikt, ka piepildīts tas, kas bija nodomāts, jo pagājušais gads ir bijis viens no mūsuzemes visražīgākiem gadiem. Darbs arī ir ticis darīts ar prieku, mīlestību,

vislielāko saprātu un tādā garā, kā to Prezidents un valdība ir domājusi un sagaidījusi. Par to tad arī visiem, kuri tieši un netieši palīdzējuši šajā lielajā lauksaimniecības celšanas darbā, mana sirsnīgākā pateicība, tagad atkal jauna gada sākumā, atkal jaunu darbu un jaunu uzdevumu priekšā.

Mūsu dzīve ir tā iekārtota, ka katram lielam darbam seko vēl lielāks, vēl vajadzīgāks un katrs padarītais rada jaunas vajadzības un pienākumus, un tā kā tas viss kopā nepārtraukti nodrošina visas mūsu valsts un privātās dzīves iešanu uz priekšu, tad arī nedrīkstam no tā atteikties un apstāties.

Šai jaunajā gadā no Prezidenta ir dots uzdevums gādāt — p a š u z e m e i — p a š u a r ā j u! Prezidents šo uzdevumu nevien jau ir devis, bet arī plaši izskaidrojis un norādijis, kā tas izpildams, reizē pasakot, ka šī svarīgā jautājuma nokārtošana nekādā gadījumā nav atliekama uz vēlākiem gadiem un te atkal atrodams kāds vidus ceļš. Atrisinājums var būt tikai viens — pašu zemei — pašu arājs un ne vairs viņa vietā kāds svešnieks un atvietotājs, tāds un tāds mūsu zemes kopējs, kuram vistuvāk stāv nevis zeme, ko viņš kopj, bet mēneša alga un tās nosūtīšana uz citu zemi.

Ja ražu celšana bija vairāk tieši lauksaimniecības darbu, tad paša arāja meklēšana pašu zemei jau vairs nav tikai lauksaimnieku, bet visas latviešu tautas un valsts lieta. Te jānāk palīgā jau visiem, jo tikai tad panākumu netrūks, tikai tad Prezidenta uzdevumu izpildīsim, arī šis lielais jaunā gada darbs vainagosies labiem panākumiem.

Lauku darbu darītājiem, protams, te atkal jābūt pirmā vietā, jo viņi arī pirmie sajutīs panākumus un neveiksmes.

Mazpulku saimei visā šai lielajā darbā piekrīt izcila loma. Mazpulku saime tagad ir tikai savas mazās zemes kopēji, bet nākotnē būs visas mūsu zemes arāji. Bet no tā, kāds mūsu zemei tagad būs arājs, atkarājas tas, kādu zemi mazpulku dalībnieki, kādreiz saimnieku vietās stādamies, saņems un varēs par savu saukt. Tur var būt bagātas, plašas un koptas druvas, bet tur var būt arī neauglīgi, krūmiem aizauguši klajumi, kas gadiem nav redzējuši arklu un devuši bagātas ražas. Mazpulku dalībnieki, jūs arī esat jauni un savas dzīves un darba sākumā. No aizspriedumiem brīvām, kvēlām sirdīm jūs esiet līdz šim savu vagu dzinuši.

Palieciet tādi arī uz priekšu, dariet to tāpat arī tagad, kad mans jaungada novēlējums jums, un tāpat jūsu ikviena jaungada novēlējums ir: p a š u z e m e i — p a š u a r ā j s!

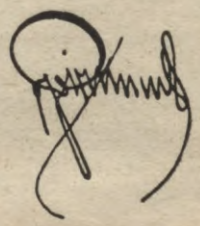

Cīņa ar zemes tukšumu

J. AUŠKĀPS, Izglītības ministrs

Ja „visam pāri stāv cilvēks", tad cilvēkā savukārt visam pāri stāv garīgais cilvēks. Lai pildītu zemi ar cilvēkiem, lai tai būtu „pašu arājs", tad jāgādā, lai šim cilvēkam būtu labi Latvijas laukos, lai garīgais latvietis justos laimīgs laukos. Tas atkarājas no divām lietām: laukiem jābūt tādiem, lai latvietis tur varētu dzīvot pilnvērtīgu garīgo dzīvi un, otrkārt, lai latvieša garīgā seja piestāvētu laukiem, citiem vārdiem, lai latvietis būtu izaudzināts tāds, ka viņa gara acīm atvērts lauku dzīves visdziļākais jaukums un tas pats grib lauku dzīvi jauku veidot.

Cīņa ar zemes tukšumu nolikusi šo lielo uzdevumu arī mazpulku saimes priekšā: ieaudzēt nākamo zemes saimnieku ar saknēm zemē un izaudzēt to tādu, kas tur jūtas labāk, kā kaut kur citur, un kas

atnes zemei to, kā tai trūkst, bet nebēg tādēļ no zemes projām.

Vai to var panākt un ja var, tad kā? Sāksim ar cilvēku un tad ķersimies pie zemes. Būtu grūti pieņemt, ka latvietis dažos gadu desmitos, kuros radies zemes tukšums, pie tam vēl ar vienreizēju lielā kara katastrofu saistīts, tā pārmainijies, ka tas savā dvēseliskajā strukturā būtu kļuvis laukiem svešs. Gadu tūkstošu latvieša saaugumu ar zemi nevar pārgriest daži gadu desmiti vislielāko vēstures notikumu. Šodienas lielpilsētas latvietis arī nēsā visdziļākā sirds stūrītī apziņu, ka „mājas ir laukos". Ja tāpēc uzstādam jautājumu, vai latvieša iedzimtība atļauj no tā izaudzēt labprātīgu un dedzīgu laucinieku, tad bez šaubām var atbildēt ar noteiktu „jā". Bet kāpēc tad latvietis nepaliek par laucinieku pats no sevis, kāds tas tik ilgus laikus bijis, kāpēc tas par tādu tagad jāaudzina. Kad notiek kāds liels satraukums tur, kur kopā vairāk cilvēku, darbā, kādā sanāksmē vai izpriecas sarīkojumā, tad visi paceļas no savām vietām, izkustas, un paiet labs brīdis, kamēr katrs atkal savu vietu atrod. Mēs vēl neesam katrs savu vietu atraduši pēc 1914.—1920. gadu visas Eiropas satraukuma un 1918.—1934. gadi bija maz produktīva savas vietas meklēšana. Savas vietas atrašana sākusies tikai Vienības valstī ar 1934. gada maiju. Bet pārejas un sajukuma gados zeme paspējusi iztukšoties.

Šajā meklēšanas laikā latvietī sacēlies kājās viss tas rūgtums, kas ilgos dzīves pabērņa gados dvēselē uzkrājies. Iespīdējusi jaunas dzīves saule. Tās starus abām rokām tver latvietis kā bērns, baidas tos izlaist no rokām un pēc tās tiekdamies atraujas pat no zemes. Tauta kļuvusi jauna un jaunības sparam līdz nāk jaunības aizrautība un nenosvērtība. Jaunības sapņi, neatrazdami gatavo piepildījumu tēva sētā, vilina jaunekli tālumā un svešumā, un dažreiz tikai skarbā dzīves īstenība spēj pārliecināt, cik tālais svešums gan šķiet pievilcīgs, bet īstenībā tukšs un auksts.

Un tā nu velk pie sevis arī mūsu laucinieku, it īpaši lauku jaunatni, lielpilsēta ar savu ārējo spožumu, ar savām dzīves ērtībām, ar kulturas un mākslas iestādijumiem, ar garīgās dzīves spriegumu, ar šķietami vieglāku darbu, ar savām izpriecām. Būtu aplamība, mēģināt pārliecināt, ka viss, kas lielpilsētā, ir mazvērtīgs un kā pēc tā velti dzīties. Panākumus var dot tikai patiesības sludināšana. Un tāpēc, audzinot jaunatni, arī atklāti jāpasaka, kam laukos jākļūst citādam, kas lielpilsētā ir maldinošs spīdums un kur meklējams lauku dzīves pilsētu atsverošais garīgais un estetiskais saturs. Pašā pirmajā izšķīrēju jautājumu vietā nostājās tāds: vai laukos var izveidot garīgi un estetiski pilnvērtīgu kultūras dzīvi. Uz to var ar vislabāko sirdsapziņu atbildēt ar noteiktu „jā". Bet tūliņ jāpiemetina, ka tādas dzīves izveidošana prasa paša cilvēka stipru garīgo stāju un lielu aktivitāti. Pašreizējā stāvokļa gaišums un ēna ir tas, ka šādas dzīves radīšana prasa zinamu varonību. Tas jaunatni var aizraut, bet arī atbaidīt.

Dzīves spēks var izpausties pasivi un aktivi. Pasivi tas parādās spējā izturēt dažādas grūtības, nepazaudēt pašam sevi un gaišo skatu dzīvē nelabvēlīgos apstākļos, spēju ciest un bezbailīgi raudzīties ciešanām pretim. Bet šī pasivā stāja bez aktīvitātes, dažu mūsu rakstnieku idealizēta, nespēj uzcelt jauno dzīvi. Jaunajam laikam tās ir par maz, tas prasa pozitivu darbu un aktīvu cīņu. Šādā garā nu arī jāaudzina jaunatne. Laime nav apburta princese dimanta pilī. Laime ir neaptverama tiekšanās uz sprausto mērķi, šķēršļu pārvarēšana ceļā un nemitīga mērķim tuvošanās. Lielus mērķus sprauž lieli gari un varoņi. Lielas viņu cīņas, lielas tie spēj nest ciešanas, liela viņu uzvara un liela viņu laime.

Ja laukus nav viegli padarīt par paradīzi, tad pie šā uzdevuma ķersies drosmīgākie un to veiks stiprākie. Izpostītās zemes atjaunošanai tagad jāseko mūsu zemes pārvēršanai augstas kultūras zemē. Tā sastādas no materiālās kultūras, ceļu, satiksmes, ūdensvadu izkopšanas, darba mechanizācijas, ēkām, dzīvokļiem, dzīves ērtībām. Tas prasa grūtu, ilgu plānveidīgu darbu, taupību, lielu idealismu: celt dzīvi netikai sev, bet nākamām paaudzēm. To spēj stip-

ra tautas mūžības izjūta, kas jūt saknes dziļi zemē un tautas pagātnē un kas ar stipru neuzvaramu dzīvotgribu skatas nākotnes mūžībā. Un moralisko atbastu un drošību tam visam dod tautas vienības un kopības sajūta.

Otrā lauku dzīves ceļamā ēka ir garīgā un līdz ar to estetiskā dzīve. No vienas puses tā it kā prasa mazāk līdzekļu, no otras puses prasa lielu audzinātāju un vadītāju māku un prasmi. Jāprot jaunatnei parādīt īsto ceļu uz patiesu un ilgstošu apmierinājumu. Jāprot uzmodināt cilvēkā slēptās dziļākās dvēseles tieksmes, kuru apmierinājums mazāk atkarīgs no ārējiem apstākļiem, bet gan no apkārtnes garīgā sprieguma. Šis spriegums nav lielpilsētas privilēģija. Tas var sasniegt savu augstāko pakāpi izņēmuma veidā pat lielā radītāja indivīdā vienā pašā, kas bieži pilnīgāko dzīvi dzīvo vientulībā, bet dzirkstošu izpaudumu ļoti mazā sabiedrībā, ar ģimeni sākot. Var teikt pat, ka īstais šīs augstvērtīgās dzīves kāpinājums vairas pārāk lielas sabiedrības un bēg no pūļa.

Tāpēc pirmais un arī vissvarīgākais solis cīņā ar lauku tukšumu ir jaunatnes dzīves uztverē nostādīt pietiekami augstā vietā ģimeni ar visām tās iespējamībām estetiskās un jūtu dzīves veidošanā un pildīšanā. Tai līdzās — īstu latvisko nelielo kaimiņu, draugu un radu sabiedrību, kas laikam gan būs devusi ikvienam cilvēkam viņa visgaišākos dzīves brīžus, tos, kur dzimuši lieli nodomi un dzirkstošā domu apmaiņā lielākās un spilgtākās idejas, kur izšķirti lielākie dzīves ceļa pagriezieni, kur modušās cēlākās jūtas, kur kopā pārciestas lielākās bēdas.

Un tam nu pievienojas vēl viena brīnišķīga, neizmērojami liela un skaista pasaule tiem, kam zinātne pavērusi skatu lielajā dabas norises noslēpumā. Niecīga un maza tam cilvēka darinātā pasaule, kam pieejama visvarenās dzīvības un zemes kopējais radīšanas akts, kur pats Dievs liek dzīvai šūniņai meklēt pasaules jēgu, drupinot akmeņus un klintis, dzerot saules starus, paužot naida un mīlestības pirmsākumus, stāstot par savām tiesībām likt klausīt sev zemei un zvaigznēm un pārvēršot materiju garā.

Tas notiek druvās, baltzaļajās birzīs, kur stiprāk vēji runā par dzīvības elpu, kā pilsētas mūros, kur pļavu krāsas un smaržas liek nosarkt izsmalcinātākiem lielpilsētas darinājumiem.

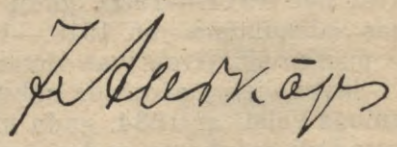

Ne tikai uzticību, bet arī mīlestību

A. BĒRZIŅŠ, Sabiedrisko lietu ministrs

Pilsētas un laukus ir pāršalcis jauns prieks. Aiz balti zaļajiem karogiem brašās rindās ir stājušies 40.000 sekotāju, lai augtu Vadoņa ideju garā par krietniem latviešu zemes un tikumu kopējiem un sargiem. Bet augt krietnam darbam var tikai tad, ja ir labi piemēri, ja ir dedzīgi aicinātāji un sagatavoti audzinātāji. Katras organizācijas augšanā šis ir viens no svarīgākiem un pirmajiem jautājumiem. Tāpēc mazpulku desmiti tūkstoši ar dibinātu prieku, iedami savās gaitās, var noraudzīties uz saviem vadītājiem, kuri, pūles netaupīdami, ir centušies vairot savas zināšanas, lai tās tālāk nodotu mazpulkiem, un pūles un laiku netaupīdami, ir bijuši vienmēr tur, kurp viņus ir vedušas mazpulku gaitas.

Audzinātājs ir organizācijas mazākiem un jaunākiem locekļiem pirmajā kārtā draugs, kurš, atturēdams savus jaunos mācekļus no kļūdām, no pārskatīšanās, no maldīgas aizraušanās, ved un vada pa nospraustiem un nozīmētiem ce-

ļiem. Draugs, kurš bez atskatīšanās ir gatavs labāko no sevis un savām zināšanām atdot tiem, kas ir nodoti viņa audzināšanā un gādībā.

Bet audzinātājs ir arī tas organizacijas loceklis, kurš, pats ticēdams kādas idejas patiesībai, dara iespējamo, lai viņa ticības apgarotā ideja nepaliktu ieslēgta tikai viņa sirdī. Audzinātājs pūlas un cenšas, lai tie, kas ir ap viņu, tiktu šīs ticības uguns pārņemti, aizdedzināti, aizrauti un sajūsmināti, jo tikai tādā kārtā atsevišķu cilvēku ieceretas idejas kļūst par plašu aprindu vadošo domu.

Bet blakus visam organizācijas dzīvē ir nepieciešama arī uzticība. Uzticība visās lietās, jo tikai tie, kas uzticībā vienam ir sadevušies rokās un nešaubīdamies iet vienam līdzi, var kļūt par lielu uzdevumu aktiviem piepildītājiem.

Mazpulki ir laimīgi, jo viņu augstākais vadonis ir visas latviešu tautas Vadonis. Un tam vīram, kuram uzticību ir dāvājusi visa latviešu tauta, tam mazpulki lai dāvā ne tikai uzticību, bet arī dziļu, aizrautīgu mīlestību.

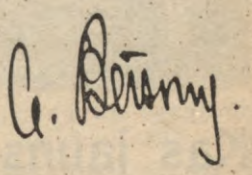

Devītajā gadā . . .

Zem balti zaļā karoga un savām idejām sekodami, darbības desmitajā gadā jau iesoļojuši 40.000 mazpulku jauniešu. Šo drošo gājēju rindām jaunāks sekotājs ir žurnāls „Mazpulks". Tas ieiet tikai devītajā gadā. Tāpat kā pati mazpulku kustība, — sākdamās no mazuma, tikai ar nedaudziem mazpulkiem pirmajā gadā, izvērtusies par diženu organizaciju, arī žurnāls veidojies un no mazuma pamazām vērsies gan plašumā, gan ārējā glītumā, paturēdams savam saturam kā vadītāju to domu — stiprāku, apņēmībā drošāku padarīt jauno paaudzi, mudināt viņu lietā likt savus spēkus un ar savu roku darbu un saprātīgu gribu gatavoties lielajai dzīvei, uzvarām un panākumiem.

Devītajā gadā no šī mudinātāja un rosinātāja darba „Mazpulks" ne soli neatīes atpakaļ, bet gan vēl vairāk centīsies meklēt un saskatīt piemērus mūsu pašu tautas dzīvē un darbā, kas apliecinātu mums, ko spēj un var senā latvieša līdumnieka gars, kas vēl arvien mājo neskaitamu ļaužu sirdīs un prātos un palīdz noras padarīt par auglīgiem tīrumiem, purvājus par pļavām, no kurām nu mājup atlīgo neredzēti augsti siena vezumi . . .

Bet šis laiks prasa no mums arī vēl vairāk. Nepietik tikai ar to, ka kopjam savus lauciņus, gatavojamies krietna jaunā saimnieka pienākumiem un uzdevumiem. Mums jādzīvo arī līdzi sabiedriskiem pasākumiem, valsts dzīvei, un mums katram kā atsevišķai oglītei jādeg un jākvēlo tanī ugunskurā, kurā liesmo savas zemes mīlestība. Tādēļ arī žurnāla slejās, devīto gadu uzsākot, vieta būs paredzēta jaunākajiem notikumiem valsts, sabiedriskā un kulturālajā dzīvē.

Žurnāla redakcija tic un cer, ka arī jaunajā gadā viņas darbu čakli atbalstīs paši mazpulku dalībnieki, rūpīgi, bet droši pastāstīdami par savu darbu, pasākumiem un jaunām ierosmēm. Tas dos kopības apziņu un palīdzēs arvien ciešāk draudzībā saistīt visus tos 40.000, kas par saviem izvēlējušies divus aicinājumus un reizē solijumus: — Augsim Latvijai un „labo padarīt vēl labāku".

Mēs lūdzam mūsu Virsvadoni, mūsu Prezidentu **Kārli Ulmani** pieņemt mūsu dziļi izjustu pateicību par to atbalstu, kas ikgadus mums dots mūsu darbā. Siltus pateicības vārdus sakam arī visiem, visiem tiem, kas darbojušies līdzi žurnālā, kas nākuši gan ar rakstiem, gan padomiem, tā pievienodamies tam kopējam audzināšanas darbam, kas veltīts mūsu jaunatnei tagadnē un svētīts būs arī nākotnē.

Redakcija.

Tiesu pils Rīgā

Kas jauns mūsu zemē un valsti

Mūsu valsts iegājusi savas pastāvēšanas 21. gadā. Gatavodamies valsts jubilejas dienai — pag. gada 18. novembrim, mēs ikviens itkā apstājāmies, ja ne vairāk, tad lai līdzi paklausītos, kā top novērtēti valsts divdesmit darba gadi, kā top vērtēts un atzīts viss tas, ko šajos gados darijusi latviešu tauta. Daudz tur bija grūta darba, bet nepasakami daudz arī cildenu sasniegumu un panākumu — sevišķi pēc 1934. g. atjaunotās valsts laikā.

Ja nu gadmijā Valsts Prezidents savā Jaungada vēstījumā tautai teica — šim gadam būs jāiezīmējas ar vēl lielāku aktivitāti un plašākiem darbiem — tad arī mūsu, mazpulku dalībnieku, pienākums līdztekus saviem tiešajiem uzdevumiem, ir, sekot visam tam, kas jauns un nozīmīgs notiek mūsu valstī, sekot un prātā paturēt, lai mēs ne tikai dzīvotu savā valstī, bet arī zinātu, kas viņā notiek un līdz ar to arī saprastu, kāpēc un kā top atrisināti jautājumi, kas nepieciešami valsts un mūsu katra atsevišķa cilvēka labklājībai. Ar šādu nolūku arī redakcija uzsāk žurnālā šo nodaļu: Kas jauns mūsu zemē un valstī.

Jauns celtniecības darbs — Tiesu pils.

Mūsu galvas pilsētā Rīgā 9. decembrī notika svinīga jaunās Tiesu pils celtnes atklāšana un iesvētīšana. Svinībās ieradās arī Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis** un teica uzrunu svētku dalībniekiem. Tiesu pili iesvētija arķibiskaps prof. T. Grinbergs. Pils ar savu celtniecisko dižumu un stilu ļoti glītu padarijusi Brīvības ielas un Elizabetes ielas krustojumu. Šajā namā darbojas visas mūsu augstākās tiesu iestādes, kam jāstāv par taisnību un likumu.

Atklāta Rakstu un mākslas kamera.

Valstij 21. gadā ieejot, zīmīgākais notikums bija Rakstu un mākslas kameras atklāšana — 15. decembrī. Kameru atklāja Valsts Prezidents **Kārlis Ulmanis,** vēlēdams visiem tiem kas saistīti savā darbā ar dzīvo vārdu, ar rakstiem un ar mākslu, strādāt patiesa idealisma garā un mudināt un aicināt ikvienu sekot idealiem un cildeniem mērķiem.

Par Rakstu un mākslas kameras priekšsēdētāju Sabiedrisko lietu ministrs A. Bērziņš iecēlis līdzšinējo kameras pilnvarnieku Juliju Druvu. Jaunās kameras mērķis un uzdevums ir, vienot visus gara darbiniekus, saskaņot viņu darbu, pārstāvēt viņu tiesiskās prasības un vajadzības, kā arī no otras puses — vairot pienācīgo interesi tautā, lai tā pievērstos grāmatai, mākslai.

Jauna lauksaimniecības banka.

Saimnieciskā laukā nozīmīgs bija 1938. g. 22. decembris, kad ministru kabinets pieņēma likumu par vispārējo Lauksaimnecības banku.

Vispārējā Lauksaimniecības banka galvenokārt kalpos zemturu, pārējo lauksaimniecībā nodarbinātu un citu lauku iedzīvotāju darba un dzīves nostiprināšanai un nodrošināšanai, lauksaimniecības un citu lauku nekustamu īpašumu iegūšanai un apsaimniekošanai, kā arī patstāvīgas dzīves un uzņēmumu iesākšanai un vadīšanai.

Banka ar saviem aizdevumiem palīdzēs iegūt ne tikai nekustamus īpašumus, bet palīdzēs izbūvēt laukstrādnieku mājokļus, veicinās kopdarbības sabiedrības un savienības, kā arī palīdzēs zemturiem atrisināt mantošanas jautājumus.

Latvijas Profesiju kamera sāk darbu.

Izglītības ministrs J. Auškāps š. g. janvarī parakstijis rīkojumu, ar kuru par Profesiju kameras priekšsēdētāju iecelts līdzšinējais kameras pilnvarnieks prof. Edmunds Ziemelis. Ministrs parakstijis arī rīkojumu par Profesiju ka meras locekļiem. Pavisam pamerā būs 150 locekļu — pārstāvji no visām profesijām — ārstiem, inženieriem, advokātiem, profesoriem un skolotājiem. Latvijas Profesiju kamera pastāv profesiju brīvai, apvienotai sadarbībai, katras profesijas garīgo, tiesisko un saimniecisko dzīves prasību pārstāvēšanai un kārtošanai pašdarbības ceļā, profesijas goda un cieņas nostiprināšanai, ikviena darbinieka pienākumu un atbildības izpratnes izkopšanai valsts un sirdsapziņas priekšā.

Profesiju kamera pēc skaita sestā, noslēdz iestādes, kas veido Latvijas saimniecisko un kulturālo dzīvi. Rakstu un mākslas un Profesiju kamera izveidos arī kulturas padomi, kas sastādīsies no abu kameru prezidiju un sekciju vadītājiem.

Augsim Latvijai

Garastāvokļa varā

Un tādos brīžos cilvēks nedomā . . .

Ar lielu patiku mēs vienmēr noraugamies cilvēkos, kas spēj mierīgi lemt par lietām, par savu darbu; kas spēj klusēt savu bēdu, savu neizdevību brīžos, bet kuros cauri šai klusēšanai manams kāds liels apņemšanās spēks un griba un vēlēšanās mierīgi strādāt tālāk, pārvarēt to, kas pārvarams, un tā no jauna pārbaudīt savus spēkus un savas spējas, paliekot pie tam savā apziņā drošam un par visām lietām mierīgam.

Jā, ar lielu patiku mēs vienmēr noraugamies šādos cilvēkos. Bet dažkārt tas arī ir viss. Par piemēru mēs sev tomēr viņus neņemam, jo — tiklīdz mums kas gadas — neveiksmes, citu vārdi, kas aizkar mūsu patmīlību, citreiz viena vienīga nelabvēlīga piezīme mūsu darbam, un mēs jau esam aizmirsuši visus labos piemērus. Sākas tad pilnīgi pretējais — mēs jūtamies aizkarti, aizvainoti. Un no šīm aizvainotām sajūtām tad nu ceļas neiecietība, asi vārdi, kas nesavaldīgi veļas pāri pār aizkartā cilvēka lūpām. Un gala iznākums — tas nav iepriecinošs — kur neiecietība un aizvainots pašlepnums teicis savu, tur nesaderība jau pārņēmusi ne tikai vienu, bet daudzus, un ja šī nesaderība mājas vietu atradusi lielākā cilvēku kopībā, tad tā no turienes nav tik viegli vairs aizdzenama.

Un neplaukst tur tad arī darba kopība, neaug panākumu mērs, bet cilvēki, viens gar otru staigādami līdzīgi pretēji plūstošiem mākoņiem, rada sabiezētu, elektrības pilnu gaisu, kas katru mirkli var izšķilties dzirkstī — asumā un nesaticības vadītos nesavaldīgos vārdos. Un tādos brīžos jau arī tad cilvēks nedomā, ko viņš runā, bet pilnīgi ļaujas savam garastāvoklim; ļauj tam vaļu iztrakoties, izplosīties, nedomājot vairs par to, kā tas izskatas, ko tas dod pašam un ko tas atnes citiem.

Ja to dara nervozi, dzīvē izmocīti cilvēki, to vēl var saprast, bet ja to dara jaunieši — un viņi to tomēr daudzkārt dara — tad to nevar vairs ne saprast, ne ari piedot. Garastāvoklis un viegli aizvainojamas jūtas jāaudzina un jāprot savaldīt. Savaldīgus, drosmīgus un paļāvīgus, mierīgus un nosvērtus cilvēkus prasa mūsu valsts. Uz to mums jāaug un jāaudzina sevi.

Tiklīdz mums kas gadas — esam aizmirsuši visus labos piemērus

Pārdomas kultūras nedēļā

ARN. LŪSIS

Kad pirms četriem gadiem — 28. janvarī — atskanēja Prezidenta Kārļa Ulmaņa Draudzīgais aicinājums — mūsu kultūras un gara dzīvē iestājās itkā jauns pavasaris. Viena pēc otras iznāca labas un vērtīgas grāmatas. Radās jauni skaņdarbi, paliekoši darbi tēlojošā mākslā. Un — šiem darbiem netika lemta aizmirstība. Tie gāja tautā, kļuva pieejami visplašākām iedzīvotāju aprindām visā mūsu valstī. Šo cildeno un apsveicamo parādību lielā mērā veicināja Prezidenta Draudzīgais aicinājums, kurā tas ikvienu aicināja un mudināja atcerēties savu pirmo skolu, ziedojot tai grāmatas, gleznas, mācības līdzekļus un muzikas instrumentus. Un — radusi ar siltu sirdi sekot savam Vadonim — tauta arī šoreiz ar prieku atsaucās viņa vārdiem. Un — šī atsaucība bija un ir tik liela, ka tai nevaram atrast salīdzinājumu vēsturē. Tā ir pirmreizēja, nekad vēl nebijusi parādība — kuru mums jāmācas cienīgi novērtēt. Jo — ir bijušas valstis, kas grūtos kara gados atdod savas dārglietas un rotas, lai palīdzētu saviem karotājiem uzvarēt cīņās un sasniegt sprausto mērķi. Ir valstis, kas, ziemai nākot, ziedo līdzekļus trūkumcietēju apgādei. Bet — tas noticis tamdēļ, ka šīs valstis un tautas zinājušas, ka to prasa liela nepieciešamība, ka to prasa sevišķi grūtais, zinamā mērā pat liktenīgais stāvoklis, kurā izšķiras visas nacijas nākotne. Tak nevienā valstī vēl nav notikusi tāda parādība kulturas dzīvē, kādu pie mums — Latvijā — ievadija 28. janvaris 1935. gadā.

Mums ir labas grāmatas un pie tam tās ir lētākas kā kurā citā valstī Eiropā. Bet — vai šīm grāmatām ir pietiekoši daudz lasītāju? Vai vēl nav daudz tādu jauniešu, kas jūsmo par darbiem, kas kvalificējami kā sēnalu literatūra?

Ar to, ka mēs paši vien sēnalu literaturu nelasam — nepietiek. Mums jāatradina no tās arī savi draugi un skolas biedri. Tikai tad mēs būsim attaisnojuši to lielo uzmanību un mīlestību, kādu jaunatnei 28. janvarī parādijis mūsu Virsvadonis un Prezidents.

Šādam pat mērķim un uzdevumam kalpot grib arī daudzie kulturas nedēļas sarīkojumi, kuru organizēšanu laikā no 28. janvara līdz 4. februarim visā Latvijā uzņēmusies Rakstu un Mākslas kamera. Kulturas nedēļā mēs varēsim pārliecināties par to, cik neizsīkstošs, cik radošs ir mūsu tautas gars. Vēl vairāk — mēs redzēsim arī to, cik milzīgi lielus līdzekļus Prezidents un viņa nacionalā valdība ir ziedojuši kulturas celšanai mūsu valstī, cik daudz darīts, lai būtu veselīga un laba barība nevien mūsu miesai, bet arī garam...

Draugs draugam

ERIKA NAITA stāsts. (Tulkots no angļu valodas)

Mazpulku Virsvadoņa dāvana visiem mazajiem un lielajiem

Jau piecus gadus suns ikdienas uzticīgi gaidija zēnu pie skolas vārtiem. Tagad suns nevarēja saprast, ka laiki mainijušies, un viņam vairs nebija atļauts tur ierasties. Bet zēns gan to saprata.

No skolas atgriezies, zēns pavēra mājas durvis un, nepārkāpis slieksni, teica: „Māt, Leda atkal atnākusi mājās."

Viņš plaši atvēra durvis un trejkrāsainā skotu aitu suņu sugas kuce paklausīgi iesoļoja istabā. Zemi nokārtu galvu, kā to dara aitu suņi, juzdami, ka kautkas nav kārtībā, dižciltīgā sugas pārstāve meln-balt-zeltainā kamzolī piegāja pie pavarda un nogūlās uz paklāja. Vīrs, kas sēdēja uz ķeblīša krāsns tuvumā, novērsa acis, bet sieva aizgāja pie izlietnes un pagriezās pret sienu.

„Viņa gaidija mani pie skolas kā vienmēr", zēns stāstija. Viņš runāja ātri, aizgūdamies. „Viņa atkal izbēgusi. Es domāju, ka tikai šoreiz mēs varētu —"

„Nē!" sieviete atcirta skaļā balsī.

Zēna vienaldzība izgaisa, un viņš lūdzoši teica:

„Bet tikai šoreiz, māt, tikai šoreiz. Mēs viņu paslēpsim. Viņi nekad neuzzinās".

„Suņi, suņi, tikai suņi!" kliedza sieviete. Zēna lūgšanās viņu sadusmoja, un viņas vārdi lija aumaļām. „Man jau sen derdzas šī suņa daudzināšana. Nu, labi, kuce pārdota, un ar to lieta izbeigta. Tāpēc jo ātrāk viņu aizsūta atpakaļ, jo labāk. Vediet nu viņu steigšus prom, citādi man atkal Hainess būs uz kakla. Jā gan, Hainesa kungs!"

Skarbā balsī, atkrizdama novada izloksnē, zēna māte piebilda:

„Hainess pazīst Jorkšairas ļaudis un viņu suņus. Jorkšairieši iemāca suņiem atgriezties mājās, lai varētu tos atkal un atkal pārdot. Bet pietiek, kuce pārdota, tagad ārā no manas mājas un nogādājiet to jaunajiem saimniekiem!"

Zēns spītīgi atkāra apakšlūpu un ogļrača naminā iestājās klusums. Suns pacēla galvu un ielika purnu vīra rokās kā suņi mēdz darīt, izlūgdamies glāsta. Vīrs atrāvās un klusēdams raudzijās ugunī.

Ar bērna nepiekāpību lūdzošā balsī zēns vēlreiz mēģināja iespaidot tēvu.

„Redz, tēt, viņa grib, lai tu to noglāsti. Kā viņa priecājas, tikusi atkal mājās! Liekas, ka viņi par Ledu daudz nerūpējas. Lūk, kā viņas spalva izspurusi, vai nē? Es viņu pabarošu ar linsēklu virumu."

Nenovērzdams skatu no uguns, tēvs pamāja. Bet māte, nojauzdama zēna domas norūca:

„Nu kā tad, tas jau nebūtu Karaklans, ja tas ar suņiem neapietos kā ar kuslu bērnu. Ja gan, tas nebūtu arī nekāds jorkšairietis. Ak Dievs, dažreiz tā vien šķiet, ka ļaudis šai ciemā vairāk domā par suņiem nekā par saviem pēcnācējiem. Jorkšairas ļaudis labāk sēd pie pavarda un mērdē badā savus bērnus, ja tikai suns paēdis."

Vīrs pēkšņi sakustējās, bet zēns strauji iesaucās:

„Bet viņa izskatās novārgusi. Lūk, tiešām viņi to kārtīgi nebaro. Nu paskatieties tikai!"

„Nu ja", turpināja sieva. „Nebūtu brīnums, ja Hainess labāko daļu suņa tiesai ievilktu sev. Un Leda arvien bija liela izēdēja."

„Viņa tagad ļoti liesa", piebilda zēns.

Kā negribot vīrs un sieva pirmo reiz paskatijās uz suni.

„Patiesi, viņa ir drusku nonīkusi", piekrita zēna māte. Bet tad viņa aprāvās. „Ak Dievs, liekas, ka man vajadzēs viņai ko sagādāt. Bet tiklīdz tā paēd, lai iet atpakaļ. Nekad vairs savās mājās es nevēlos jaunu suni. Nekad vairs. Suņus barot un apkopt — rūpju tik pat daudz kā ar bērniem."

Tā pukodamās un triekdama pēc ciema sievu paraduma, viņa skraidija šurpu turpu un uzsildija sunim barību. Tēvs ar dēlu noraudzijās suņa mielastā. Kad suns bija paēdis, zēns paņēma no pavarda salocītu drānas gabalu un suku, un sāka uzpost tam kažoku. Vecais vīrs skatijās, skatijās un pēdīgi nenocietās:

„Padod šurp!" viņš iesaucās.

Viņš paņēma no zēna drānu un suku, un sāka lietpratīgi apkopt suni, sakārtoja tam biezo kuplo vilnu, izsukāja sniegbalto apkakli, pakrūti un priekšāju vilnaino apsedzi. Kamēr tēvs bija nogrimis darbā, dēls sēdēja blakus un apmierināti noraudzijās viņa kustībās. Sieviete tikko valdīt valdijās.

„Un vai tagad nu drīkstētu lūgt šo kuci aizvest projam?"

Vīrs dusmās pietvīka.

„Vai tu gribi, lai es viņu tādu noplukļējušu vedu atpakaļ?"

Viņš atkal pieliecās un sāka šķetināt savēlušās pakaļkāju dūnas.

„Džo!" sieva lūdzās. „Vai tu vedīsi viņu atpakaļ? Nespēsi ir atjēgties, kad Hainess jau okšķerēs. Es nevēlos redzēt šo cilvēku savās mājās. Istabā nenoņem cepuri, izliekas itkā būtu pats hercogs!"

„Gan jau būs labi, māt!"

„Un šoreiz, Džo, paņem mazo Džo līdz."

„Kamdēļ?“

„Nu, lai reiz tas būtu nokārtots. Viņa dēļ taču Leda skrien prom. Viņa nāk atpakaļ mazā Džo dēļ. Un ja viņš ies tev līdz un piekodinās tai palikt, varbūt, ka viņa apmierināsies un neskries vairs prom — tad mums reiz mājās būs miers un klusums, lai gan diezin cik lielu cerību nav tādos laikos kā tagadējie“. Sievietes balss iedrebējās un pamazām apklusa.

Vīrs piecēlās. „Nāc, Džo. Paņem cepuri“, viņš piebilda.

Radlingas hercogs mazmeitas Eleonoras pavadībā pastaigājās pa sava īpašuma grantētiem ceļiem. Eleonora bija gudra un sapratīga jaunava un pēc vispārējā atzinuma vienīgais barona ģimenes loceklis, ar kuru tas varēja sarunāties bez lamāšanās. Bija arī zinams, ka hercogs visneapvaldītākais un īdzīgākais cilvēks visos trijos Jorkšairas novados.

„Viss iet uz postu!“ norūca hercogs, ar lielu kadiķa nūju kapādams zemi.

„Kad es biju vēl jauns puisis! Hā! Sievietes šodien vairs nav tik skaistas. Zirgi šodien vairs nav tik strauji. Un kas attiecas uz suņiem — šodien vairs nevar sastapt suņus, kas — “

Taisni šai mirklī, kad hercogs ar Eleonoru bija pienācis pie liela ceriņu krūma, viņi ieraudzija vīru un zēnu ar suni.

„Ā?“ apbrīnā izsaucās hercogs. Bet tad viņa piere savilkās dusmās. „Nolādēts, Karaklan! Ko tu dari ar manu suni?“

Viņš kliedza tik skaļi, itkā pienācēji atrastos kaimiņu novadā, jo pēc Radlingas hercoga domām cilvēki vairs nedzirdēja tik labi kā tais laikos, kad viņš vēl bija jauns.

„Tā ir Leda,“ Karaklans atteica. „Viņa atkal atskrēja, un es to vedu atpakaļ.“

Karaklans pacēla sveicienam cepuri un piebikstija zēnam darīt to pašu, nevis lai hercogam izdabātu, bet parādītu, ka viņi labi audzināti.

„Nolādēts, atkal aizskrējusi!“ ierēcās hercogs. „Un es taču teicu tam ķēmam Hainesam — hē, kur viņš ir? Hainess! Hainess! Nolādēts, Hainess, kam tu slēpies?“

„Piecas mārciņas“ — norēca Jorkšairas hercogs, jo naudas lietās arvien bija skops un ciets

„Nāku jau gaišība!“ tālu aiz krūmiem atskanēja balss. Un drīz arī ieradās pats Hainess, vīrs asiem sejas pantiem, rūtainos svārkos, jātnieka biksēs un staļļa puiša stilbaiņos.

„Paņem šo kuci“, kliedza hercogs,“ un ieslodzi viņu! Un, nolādēts, ja viņa atkal izbēg, tad es — es —“

Hercogs draudoši vicināja savu lielo nūju.

Viņš Džo Karaklanam neteica pat paldies un nesniedza skūpstam savu roku, bet aizsoļoja smagiem soļiem, sevī ko murmināmdams.

„Es viņu ieslodzīšu“, norūca pie sevis Hainess, kad hercogs bij aizgājis. „Un ja viņa vēlreiz taisīsies prom, es viņai — “

Viņš grasijās sagrābt suni, bet tai mirklī Džo Karaklana naglotais zābaks smagi uzgūlās Hainesa kājai.

„Es paņēmu savu dēlēnu līdz, lai tas piekodinātu kucei palikt, tāpēc šoreiz mēs paši viņu ieslodzīsim. Ē — piedošanu! Nemaz nemaniju, ka esmu uzkāpis tev uz kājas. Nāc, Džo, dēliņ“.

Pa čirkstošo grants ceļu viņi nonāca pie glītajām suņu mājiņām. Kad Ledu ielaida augstajā stiepuļu pinuma iežogotajā aplokā, tā cieši piekļāvās žogam.

Arī zēns bija piegājis tuvu klāt un caur žogu glāstija suņa purnu.

„Nu sāc,“ tēvs pavēlēja. „Liec tai palikt!“

Zēns raudzijās apkārt, meklēdams palīdzību, ko nevarēja atrast. Viņš norīstijās un sāka runāt klusi un ātri.

„Paliec šeit, Leda, un nenāc vairs mājās“, teica mazais Džo. „Un nenāc vairs man uz skolu pretim, jo es tevi vairs negribu redzēt. Jo tu esi slikts suns, un mēs tevi vairs nemīlam, un mēs tevi vairs negribam. Tāpēc paliec mūžīgi šeit un atstāj mūs mierā un nekad vairs nenāc mājās.“

Tad zēns apgriezās un, nevarēdams saskatīt teku, paklupa. Tēvs, kas ar augsti paceltu galvu atstāja Hainesu, nežēlīgi sapurināja dēlu un strupi nocirta: „Skaties, kur kājas liec!“

Zēns soļoja blakus tēvam. Viņš domāja, kālab pieaugošie nelāgā omā un tieši tad, kad viņi tev visvairāk vajadzīgi. —

Aizritēja daudzas dienas, suns vairs nerādijās pie skolas vārtiem. Un daudz kas nebija kā vecos laikos.

Bieži, kad zēns gurdiem soļiem pārnāca no skolas un atvēra durvis, tas izdzirda tēva dusmu pilno balsi: „. . . mūžīgā skriešanā. Tu domā, ka man tīk —“

Kad vecāki dzirdēja durvis veramies, iestājās klusums.

Tā lūk bija tagad, zēns domāja. Viņi tavā priekšā aprauj valodu. Un tas nebija izturams.

Viņš aizvēra durvis un aizskrēja nakts tumsā uz tīreli, šo plašo klajumu, kur ciema ļaudis klaiņoja vientulībā, kad dzīves rūpes un likstas likās nepanesamas.

Bija pagājis ilgs laiks, kad tumsā atskanēja tēva balss:

„Dēls, ko tu te dari?“

„Staigāju“.

„Tā“.

Viņi gāja tālāk kopā, bez mērķa, katrs sekodami savai domai. Un viņi abi domāja par pārdoto suni.

„Nedomā, Džo, ka mēs esam cietsirdīgi pret tevi,“ tēvs beidzot iesāka. „Bet cilvēkam jābūt godīgam. Tā tas lūk ir. Dažkārt, kad cilvēkam nav daudz, viņš stingri turas pie tā, kas viņam ir. Un būt godīgam nozīmē būt godīgam, un tur nav cita ceļa.

„Redz, Džo. Septiņpadsmit gadu es nostrādāju Klarabellas raktuvē, kamēr darbus pārtrauca, un es nebiju slikts strādnieks. Septiņpadsmit gadu! Arteļus esmu dučiem vadijis, un neviens ogļracis nevar teikt, ka Džo Karaklans paturējis sev to, kas nav viņa, vai arī runājis to, kas nav tiesa. Neviens cilvēks visā mūsu novadā nevarēs kādu Karaklanu nosaukt par negodīgu.“

„Un ja tu esi kādam cilvēkam kaut ko pārdevis un saņēmis viņa naudu un iztērējis, — tad — kas darīts, tas darīts. Tas ir viss. Un pie tā tev jāpaliek“.

„Bet Leda bij —“

„Redzi, Džo! To tu nevari grozīt, nekad. Tas ir padarīts — un cerēsim, ka tā būs vislabāk. Nav divu ceļu, Džo, ar vien grūtāk bija viņu uzturēt. Vai tu gribi, lai Leda skrien apkārt, palikdama arvien liesāka un liesāka, kā daži mūsu

kaimiņu suņi? Un ja viņa tavai sirdij tuva, tad padomā, ka viņa tagad ēd, cik grib, un viņai ir sava mītne, un krietns aploks, un ka viņa tagad tiešām dzīvo kā princese. Vai tā nav viņai vislabāk?

„Mēs neļautu viņai noliesēt. Barības mums arvien bija diezgan".

Tēvs dusmīgi nopūtās.

„Ek, Džo, nekas tev nav pa prātam. Nu tad klausies patiesību. Tev nekad vairs neredzēt Ledu. Viņa pārāk bieži skrēja mājās, tāpēc hercogs viņu paņēmis līdz uz savu pili Skotijā, un tur viņa arī paliks. Mums jāšķiras no Ledas un jānovēl tai labas dienas, nekad viņa vairs nevarēs pārnākt mājās. Redz, es negribēju tev to teikt, bet nu tu zini un samierinies, un ne vārda vairs neminēsim par to — it sevišķi mātes priekšā."

Zēns streipuļoja tumsā. Tad ogļracis apstājās.

„Mums laiks mājās iet, dēls. Mēs atstājām māti vienu".

Viņi uzsāka atceļu, bet tēvs, itkā sarunādamies pats ar sevi, turpināja:

„Redzi, Džo, ar sievietēm ir citādāk kā ar vīriešiem. Viņām jāpaliek mājās, jāaptek mājoklis un jātiek galā ar sevi, savām domām un savām ilgām. Ja kaut kas neiet gludi, tās izkrata sirdi vārdos un runāšanā, izlamādamās uz velna paraušanu. Bet tas nav nopietni domāts, un tāpēc tev arī nevajaga ņemt pie sirds, ja māte kādreiz paskarba.

„Tev jāmācas paciesties, jāļauj sievietēm runāt, lai pēc tam viņu vārdi kā dūmi pa visiem vējiem izgaistu."

Viņi gāja klusēdami. Pakalnā iemirdzējās ciema ugunis. Zēns pēkšņi ievaicājās:

„Tēt, cik tālu ir Skotija?"

„Vai, dēls, tas pavisam tāls, tāls ceļš."

„Bet cik tālu tad tas ir, tēt?"

„Es īsti nezinu — bet katrā ziņā tas daudz garāks gabals, nekā mēs abi kādreiz varētu nostaigāt. Tā, dēls. Pietiek gausties, pamēģini būt vīrs — un apsoli man nemocīt māti. Tu saproti."

Džo Karaklanam bija taisnība. No Jorkšairas līdz Skotijai ir garš ceļa gabals. Par daudz garš, lai to varētu noiet pieaudzis cilvēks — vai zēns. Zēns bieži par to domāja, bet atcerējās tēva vārdus, un atmeta visus savus nodomus.

Bet iespēja palika skatīties uz šo lietu arī citādi, proti, ieņemt prātā domu par attālumu no Skotijas līdz Jorkšairai, kas ir tikpat liels kā no Jorkšairas līdz Skotijai. Attālums starp Radlingas hercoga dzimtsīpašumu Skotijas augstienē un Holdersbijas ciemu, Karaklanu dzīves vietu, ir apmēram 700 kilometru, ja cilvēks šo gabalu ietu taisnā virzienā.

Bet cik daudz garāks tas būtu dzīvniekam? Jo sunim jāiet bez kartes, ceļa zīmēm, nespējot nevienam pavaicāt īsāko ceļu. Suns var iet tikai akli, paļaujoties instinktam, nojauzdams, ka jāturas uz dienvidiem, tikai uz dienvidiem. Sunim jāklīst un jāmaldas, jāmeklē un jāpētī, reizēm nonākot pie jūras līčiem un ezeriem, kas spiestu atstāt taisno ceļu un liktu apmest lielus līkumus un cilpas, pirms atkal varētu turpināt gājienu — uz dienvidiem.

Pa svešiem, nepazīstamiem apvidiem sunim jāveic divreiz, trīsreiz garāks ceļš. Jāšķērso purvi un jāpārpeld dūkstis. Un tad vēl šie garie ezeri, kas izplešas šajā nepiemīlīgajā zemē no vienas malas līdz otrai, aizsprosto ceļu un liek sunim skriet simts un vairāk kilometru, lai atrastu pāreju — uz dievidiem.

Arī upēm jātiek pāri, platām upēm, daudzām upēm, par kurām tiltus meklējot jānoskrien vairāk kilometru. Bet tilti parasti atrodas pilsētās. Un pilsētās ir kārtībnieki, kuri neieredz apkārt klejojošus suņus tāpat kā mājuciemā. Tikai vienam sunim laimējās izmukt no šāda kārtībnieka. Tas bija izdēdējis, saniknots aitu suns, kas uzklupa kārtībniekam, koda, plēsa, un atbrīvojies aizskrēja dienvidus virzienā.

Atgadas arī laipni cilvēki, kas pazīst un saprot suņus. Kāds vecs pāris Dērhemā pievakarē atrada suni, kas nespēkā gulēja grāvī ar galvu pret dienvidiem. Viņi atnesa suni mājās, sasildija; pabaroja un uzkopa. Suns likās sapratīgs un gudrs; viņi to paturēja, cerēdami, ka suns ar laiku pieradīs. Bet kad suns palika spēcīgāks, tas katru pēcpusdienu ap četriem, skolas beigšanas laikā, piegāja

durvīm, žēli smilkstēja un nemierīgi skraidīja starp logu un durvīm kā iesprostots zvērs.

Vecie labie cilvēki visādi izmēģinājās suni pielabināt, bet kad suns sāka atteikties no barības, viņi saprata, kas darams. Kādā pēcpusdienā viņi atvēra durvis un noraudzijās, kā suns aizskrēja, nevis pa lielceļu uz labo vai kreiso pusi, bet gan tieši pāri tīrumam dienvidu virzienā. Suns aizskrēja vienmērīgiem lēcieniem, itkā zinādams, ka viņam vēl jānoskien tāļš, ļoti tāļš ceļa gabals.

Divi tūkstoši kilometru pāri klinšainām kraujām un aizām, purviem un tīreļiem, upēm un upītēm, strautiem un urdziņām, pa tekām, ceļiem un arumiem, sniegā, lietū, miglā un saulē — divi tūkstoši kilometru pat cilvēkam ļoti garš ceļš. Liktos, ka sunim, kam jāskrien pēc izjūtas, šis ceļa gabals nebūtu pa spēkam.

Un tomēr, un tomēr, kas lai zina, kas lai atmin — kāpēc, kad pēc daudzām daudzām nedēļām, bezcerību cerībai mirstot, zēns, iznācis no drēgnās ģērbtuves skolas pagalmā un pa vecam paradumam pametis acis uz vārtu pusi, ieraudzija suni. Nevis suni ar lepno melnzeltaino galvu un priekšā saslietām ausīm, bet gan vārgu radijumu, kas mēģināja pacelties, bet nespēja, kas mēģināja pacelt galvu, bet tomēr nevarēja, kas mēģināja vicināt asti, kura bija izplukusi un pilna sausiem dubļiem un dadžiem, suni, kas tikai spēja iesmilkstēties vājā, laimes pilnā, raudošā balsī, kad zēns, nometies ceļos, to apkampa rokām, kas nedēļām ilgi nebija suni skārušas.

Zēns, krizdams klupdams, ar lielo suni rokās, skrēja cauri ciemam, gar tukšajām dzirnavām un darba apgādi, kur no smagām pārdomām iztraucēti cilvēki to izbrīnā uzlūkoja. Kas varētu aprakstīt dzidro balss skandi zēna balsī, kas, pārskrējis mājās, priecīgi sauca: „Māt, ak māt, Leda atgriezusies! Leda atgriezusies!"

Nav jāstāsta nevienam, kam reiz bijis mīļš suns, ko izjūt vīrs, kad tas noliecies pār suni, kas tam bija piederējis vairākus gadus; arī ne to, kā steidzas sieva tam sagatavot barību no ģimenes uzturam noliktā piena; nedz arī to, kā sunim atver muti, lai ar karoti ielietu degvīnā iekultu olu, kas nopirkta par pēdējiem grašiem; nedz arī to, ar kādu rūpību un uzmanību pārsien suņa asiņojošās ķepas. Visu to sapratīs tas, kam pašam reiz bijis suns.

Tas bija pirmā dienā. Tad atnāca diena, kad māte priekā nopūtās, redzot suni pirmo reiz pieceļoties kājās un lokot auzu tumi kāri jo kāri, kamēr tā iekritušie sāni viegli drebēja.

Un tad pienāca diena, kad zēns sāka nojaust, ka suni viņam atkal atņems. Mājās atkal atskanēja skaļas runas un pārmetumi, un skarbā balsī māte izsaucās: „Vai tad manās mājās patiesi nekad vairs nebūs miera?" Kādu vakaru zēns gultā dzirdēja mātes uztraukto un tēva rāmo, nosvērto balsi. Runas turpinājās vēl ilgi, ilgi, kad zēns jau sen bija iemidzis.

No rīta nepaskatijies uz zēnu, tēvs uzņēma valodu, izrunādams vārdus, itkā viņš tos ilgi būtu mācijies no galvas:

„Tava māte un es nolēmām, ka Leda paliks šeit, kamēr tā būs atspirgusi. Neviens viņu nejaudās kopt labāk par mums. Bet tai pašā dienā, kad hercogs atgriezīsies, Ledai nāksies mūs atstāt. Leda pieder hercogam — un tā ir goda lieta. Apmierinies ar to, ka vari kādu laiciņu pabūt ar Ledu."

Bērnībā šis „kādu laiciņu" ir tik garš laika gabals, kad to vēro no viena gala. Bet cik nežēlīgi tas ir īss, kad uz to paskatas no otra gala.

To izjuta kādu rītu ceļā uz skolu zēns, ieraudzijis automobili ar kādu jaunavu pie stūres. Automobilī sēdēja sirms, nikna izskata vecs vīrs, kas vicināja nūju un skaļi kliedza: „Ei, paklausies! Nolādēts, puis' paklausies!"

Zēns saprata, ka šie cilvēki atbraukuši pēc Ledas.

Nebija nozīmes bēgt, automobilis bija daudz ātrāks, drīzi vien tas atradās zēnam blakus, un vecais vīrs sacija: „Nolādēts! Eleonora, vai nevari apturēt šo smirdošo kasti? Ei, puis!"

„Klausos, kungs."

„Tu taču esi tas — ek, piemirsās tava tēva vārds!“

„Mans tēvs ir Džo Karaklans.“

„Zinu, zinu. Vai viņš tagad mājās?“

„Nē, kungs. Viņš aizgāja uz kaimiņu ciemu. Vecais tēva darba biedrs ieminējies par viņu, un tēvs aizgāja paraudzīt, vai nevar raktuvē atrast darbu.“

„Kad viņš būs atpakaļ?“

„Nezinu īsti. Domājams ap launaga laiku.“

„Ak tā. Nu labi. Ap pieciem pienākšu pie tava tēva. Ļoti svarīga lieta!“

Skolā bija grūti nosēdēt uz sola. Bija prātā tikai launaga laiks. Pēc mācībām zēns skriešus devās mājās.

„Māt, hercogs atgriezies un nāks Ledai pakaļ.“

„Ek, piķis ārā. Nekad nav miera šinīs mājās. Bet vai tu neesi pārskatijies?“

„Nē, viņš mani apturēja. Viņš teica, lai pasakot tēvam, ka pienākšot ap pieciem. Vai mēs Ledu nevarētu paslēpt? Mīļo māmiņ!“

„Nē, tavs tēvs —“

„Bet palūdzi viņu, lūdzu, lūdzu. Palūdzi tēvu, lai viņš —“

„Jaunekli, nav nozīmes. Tāpēc liecies mierā. Tavs tēvs nemelos. To gan es varu teikt viņa labā. Baltā vai nebaltā stundā, vienalga — tēvs nemelos.“

„Bet tikai šoreizīti, māt. Nu lūdzu, palūdzi viņu tikai šoreizīti. Viena vienīga pamelošana viņam taču neko ļaunu nenodarīs. Es to tēvam atlīdzināšu. Es nudien atlīdzināšu. Kad būšu liels, dabūšu darbu. Pelnīšu naudu. Es nopirkšu tēvam dārgākās mantas, un arī tev, māmiņ. Es jums abiem nopirkšu visu, ko vien jūs vēlaties, ja jūs tikai —“

Pirmo reizi savās bēdās zēns zaudēja vīra savaldību, palikdams atkal bērns. Māte paskatijusies ieraudzija asaras ritam pa dēla vaigiem. Māte pavērās ugunskurā. Istabā iestājās klusums. Tad viņa ierunājās.

„Džo, dēliņ, neraudi“, viņa maigi noteica. „Tev jāmācās dzīvē neko tik karsti neiegribēt. Tas nav uz labu. Tev jāmācās atsacīties. Nekam nedrīkst tik stipri pieķerties, kā tu esi pieķēries Ledai.“

Zēns nepacietībā kratija sažņaugtās rokas.

„Tā jau nemaz nav, māt! Tu nesaproti. Vai tad tu neredzi, — ne jau es Ledu gribu, bet viņa grib mūs! Tāpēc jau viņa atskrēja tūkstošus kilometru. Viņa tik briesmīgi grib mūs!“

Māte pagriezās un pārsteigti noskatijās. Bija tā, itkā viņa šai mirklī pirmo reizi ieraudzītu savu bērnu, šo zēnu — savu dēlu, pirmo reizi visos šajos gados. Viņa nolieca galvu uz galda pusi — viņa bija uzvarēta.

„Nu, nāc tad ēst“, māte teica dēlam. „Es parunāšu ar tēvu. Es pamēģināšu. Es zinu, ka viņš nemelos. Bet es tomēr parunāšu. Es runāšu ar kungu Karaklanu. Ja gan — es runāšu!“

Pulksten piecos pēcpusdienā Radlingas hercogs pukodamies un lādēdamies izkāpa no automobiļa ogļrača mājas priekšā un ieraudzija vārtos zēnu, kas aizkrustoja ceļu. Zēns bija spītības pilns un skaudrā balsī sauca:

„Ej prom! Tavas kuces šeit nav!“

„Nolādēts! Eleonora, tas puika taču ķerts“, hercogs teica. „Nu kā tad. Tas patiesi ķerts.“

Dusmās dauzīdams zemi ar kadiķa nūju, vecais hercogs tuvojās zēnam, kas, vairīdamies no nūjas, atbrīvoja ceļu.

„Tavas kuces šeit nav“, zēns tomēr tiepās.

„Ko viņš tur saka?“ jaunava ievaicājās.

„Viņš saka, ka mana suņa šeit nav. Nolādēts, vai tu esi kurla? Par mani melš, ka esmu kurls, bet es viņu pavisam skaidri dzirdu. Nu saki, puis, kāda mana kuce šeit nav?“

Ar zēnu hercogs runāja novada izloksnē, kā arvien, kad tam bija darīšana ar vienkāršiem ļaudīm, — ieradums, par ko Radlingas hercogiene un citi hercoga ģimenes locekļi nebeidza sūroties.

„Pag, pag, dēls. Kādas kuces šeit neesot?“

„Tavas kuces šeit nav. Mums viņas nav.“

Vārdi plūda arvien ātrāk, zēnam atkāpjoties briesmīgā vīra priekšā. „Nevienš suns to nebūtu spējis. Neviens suns nevar noskriet visus tos kilometrus. Tā nav Leda. Tas ir cits suns, kas tai līdzīgs. Tā nav Leda!“

Sunim bija jānoskrej simtu jūdžu, lai noklūtu mājās

„Ak, augstās debesis!“ hercogs izdvesa. „Kur tavs tēvs, zēn?“

Aiz zēna atvērās durvis un atskanēja sievietes balss.

„Ja vēlaties runāt ar Džo Karaklanu — viņš ir šķūnītī un ieslēdzies tur kopš pusdienas.“

„Par ko šis zēns runā — mans suns esot šeit?“

„Nē“, sieviete ātri atcirta. „Viņš neteica, ka tavs suns ir šeit. Viņš teica, ka tava suņa te nav.“

„Ak, tad tā, bet kāda mana suņa šeit nav?“

Sieviete aizguvās un skatijās apkārt kā palīdzību meklēdama. Hercogs nekustīgi stāvēja, glūnēdams zem biezajām uzacīm. Viņas atbilde, taisnība vai meli, palika neizteikti, jo pavērās šķūnīša durvis un atskanēja raksturīgā lūpu skaņa, ar kuru cilvēks aicina suni. Džo Karaklans teica: „šī ir vienīgā kuce pie mums. Vai viņa līdzīga kādam tavējam sunim?“

Zēns kaut ko gribēja iebilst, bet pārsteigts palika stāvam ar ieplestu muti. Viņš ieraudzija savu tēvu suņu cienītāju un kādu suni, kas mierīgi sēdēja pie tēva kreisās kājas, kā katrs mācīts suns to dara. Kā Leda mēdza to darīt. Bet šis suns nebija Leda. Būtu pat smieklīgi iedomāties, ka šis suns varētu būt Leda.

Ledas dižciltīgā, slaidā galvas kausa vietā šim sunim bija neveikla, neizskatīga galva. Ledas abpusīgi vienādi novietoto ausu vietā šim sunim viena auss slābani nokarājās un otra bija pavelta tik savādi, ka no šī skata vien katram aitu suņa audzētājam aukstas tirpas pār muguru skrietu. Ledas brūngani zeltainās vilnas vietā šī suņa kažoks bija ar neglītiem melniem plankumiem; un Ledas sniegbaltās kuplās pakrūtes vietā šim sunim bija zilgani pelēkas pinkas. Ledas ķetnas bija baltā krāsā, bet šim sunim viena ķetna bija balta, divas netīri brūnas, un viena gandrīz melna.

Džo Karaklans stāvēja turpat, un viņš skatijās uz suni. Viņš nebija melojis, bet tikai jautājis. Tagad viņi gaidija hercoga spriedumu.

Hercogs neteica ne vārda. Viņš tikai lēnām pagāja dažus soļus uz priekšu, domādams, ka redz sapni. Viņš noliecās pie suņa un aplūkoja to acīm, kuras bija zinātājas, kā reti kādam. Tās velti netērēja laiku, pētot suņa saburzītās ausis, neskaidrās krāsu plankumus un negludo galvu. Hercogs vēlīgi tikai pacēla suņa ķetnu un rūpīgi apskatija tās apakšpusi ar pieciem pirkstu spilventiņiem, kas bija krustām, šķērsām ērkšķu saskrambāti, asu akmeņu saplosīti.

Hercogs skatijās ilgu laiku. Kad viņš piecēlās, viņš vairs nerunāja izloksnē. Viņš runāja, kā džentlmenim pienākas un teica:

„Džo Karaklan, šis suns nekad nav bijis mans. Es lieku roku uz sirds, šis suns nekad nav man piederējis. Tiešām, nekad!" Viņš apgriezās un, sisdams nūju uz zemes, gāja prom. Bet iedams rūca:

„Visi svētie — tūkstots kilometru! Nolādēts, kas to būtu domājis. Sasodīts — tūkstots kilometru!"

Hercogs bija jau gandrīz pie vārtiem, kad mazmeita viņam kaut ko iečukstēja ausī.

„Nu kā tad," noteica hercogs. „Nemaisies manās lietās. Tāpēc jau es atnācu, bet, runādams par suņiem, es piemirsu. Karaklan! Karaklan! Kādēļ tu slēpies?"

„Te jau es esmu, kungs."

„Ak tur jau tu esi. Vai tu kaut kur strādā?"

„Ek, nu ja, strādāju," Džo Karaklans atbildēja. Tas bija tas prātīgākais, ko viņš spēja pateikt.

„Jā, viņš jau strādā!" hercogs pukojās.

„Nu, jā, tā sakot —" Karaklans iesāka.

Tad Karaklana kundze, kā kārtīgai Jorkšairas nama mātei pienākas, nāca vīram palīgā.

„Nu ja, Džo ir trīs vai četri piedāvājumi, kurus viņš apsver", viņa lepni noteica. „Bet viņš vēl nav izšķīries."

„Tad lai tūlīt atsaka", hercogs nošņācās. „Man bija jāatlaiž Hainess. Neprata atšķirt suni no kumeļa. Vajadzēja man zināt to agrāk, ka nolādētais londonietis neprot apieties ar kārtīgiem Jorkšairas suņiem. Cik tu prasi, Karaklan?"

„Nu, ja, tā sakot —" Karaklans iesāka

„Septiņas mārciņas nedēļā un ne pennija mazāk", iemeta Karaklana kundze. „Viens no tiem piedāvājumiem ir turpat pie astoņām mārciņām", viņa meloja ar prasmi. Dzīvē arvien nākas nedaudz melot, un ja sieviete apprecējusi vīru, kas visu mūžu centies būt godīgs, tad viņa spiesta iemācīties melot par diviem.

„Piecas mārciņas", norēca hercogs, kas, kā īsts jorkšairietis, naudas lietās arvien bija skops un ciets.

„Sešas mārciņas", noteica Karaklana sieva.

„Piecas mārciņas desmit šiliņi", ar gudru ziņu tirgojās hercogs.

„Pieņemts", atteica Karaklana kundze, kas būtu pieņēmusi ik kuru pirmo piedāvājumu par trim mārciņām. „Bet, protams, ar visu dzīvokli."

„Oll rait", norūca hercogs. „Piecas mārciņas desmit šiliņi un dzīvoklis. Sākot ar pirmdienu. Bet — ar vienu noteikumu. Karaklan, tu vari dzīvot uz manas zemes, bet es negribu redzēt šo pinkaino izspurušo poģi savā dzimts īpašumā. Pasargi viņu no manām acīm. Tu taču viņu nepaturēsi?"

„Hercogs gaidija atbildi, un Karaklans stomīdamies meklēja vārdus. Bet šoreiz zēns pārlaimīgs un priecīgs atbildēja: „Nē, nē, kungs. Viņa jau gandrīz visu laiku gaidīs mani pie skolas. Un pēc dažām dienām mēs būsim viņu tā uzkopuši, ka jūs viņu nekad nepazīsiet."

„Par to es nešaubos", noteica hercogs, tuvodamies automobilim. „Es nemaz nešaubos, ka jūs tādas lietas spējat."

Pēc ilgāka laika jaunava automobilī ierunājās: „Nesēdi tak kā lauva uz piemineķļa. Es domāju, ka tevi daudzina par bargu vīru."

„Blēņas, mana mīļā. Es tikai skatos lietām tieši acīs. Kopš pieciem gadiem es nozvērējos, ka reiz šis suns būs mans, lai šķīst vai plīst, un redzi, galu galā es viņu tomēr dabūju".

„Ko nu teic, vispirms tev vajadzēja nopirkt pašu vīru, pirms tu ieguvi suni".

„Labi, labi, bet varbūt, tā ir šī darijuma labākā daļa".

Lauku sēta Velsā

OLGA STRAUZELS

Velsas ainava

Vēl aizvien Anglijas un Britanijas salu vārdi dod mums melnas, nokvēpušas rūpniecības zemes priekšstatu. Cik tomēr īstenībā skaisti un, jāsaka, gleznaini, ir angļu lauki un lauku ainavas, to nemaz nevar iedomāties, tas jāredz pašam. Jau pa vagona logu skatoties nevar neievērot lauku īpatnību — dzīvžogus, kas, sevišķi skatoties no kādas augstienes, veido tumšzaļus rakstus uz gaišāka pamata. Tie atdala vienu lauku no otra, arī viena īpašnieka laukus no cita. Dzīvžogi tā tad ir robeža, un tā ir ļoti skaista robeža.

Šoreiz negribu pakavēties pie ainavu skaistuma vispār, bet pastāstīt tieši par kādu saimniecību, lai to varētu salīdzināt ar mūsu saimniecībām.

Šovasar nodzīvoju kādas nedēļas Dienvidvelsā, un tur arī aizgāju saviem draugiem līdzi uz kādām lauku mājām. Tā bija lielākā saimniecība visā apkārtnē un, kā jau parasti, izrentēta, jo pats īpašnieks zemi neapstrādā, bet izrentē un visus vajadzīgos produktus saņem no izrentētās fermas, tāpēc to arī sauc par „Home Farm", (t. i. mājas fermu). Šīs saimniecības vārds tulkojumā — „Lielās mājas" (vairāk kā 200 akru; akrs = 0,4 ha). Kad pirmo reiz te atnācu, bija svētdienas pēcpusdiena un fermeri bija aizgājuši uz baznīcu, jo kā angļi, tā velsieši ir cītīgi dievkalpojumu apmeklētāji. Gaidot tos pārnākam, apgāju apkārt ēkām, lai tās apskatītu. Dzīvojamā ēka, kā jau visur, mūra, balsināta, vīteņaugiem apaudzēta, priekšā nelielu puķu dārziņu. Vārti apvijušies stīgojošām rozēm, kas pilnos ziedos. Arī dārzā daudz rožu un citu skaistu puķu, jo šejienes iedzīvotāji sevišķi mīl puķes un, bagāts vai nabags, katrs lepojas ar savu dārziņu un viesiem to rāda pašu pirmo. Šinī saimniecībā arī sakņu dārzā daudz puķu — griešanai.

Drīz pārnāk pats saimnieks. Tas paņem ārpusē pie sienas pakārto atslēgu (Kā mūsu lauku mājās! — es nodomāju. Arī mūsu saimnieki nenēsā atslēgu līdz). No priekšnama ieejam palielā virtuvē, un mani tūliņ pārsteidz pie griestiem pakārtā puscūka un daži šķiņķa gabali. Izrādas, ka te uz laukiem gaļu nežāvē, bet cūku pārdala gareniski uz pusi, kaulus izņem, gaļu stipri sasāla, un tā nu sālīta, sausa tā glabājas. Tādā veidā tā uzglabājoties ļoti labi pat divus gadus. Taukus sakausē tāpat kā pie mums un salej podos. Virtuve noder arī kā ēdam- un dzīvojamā istaba. Kā parasti, te liels kamins, kas, kā daudzās mājās (arī pilsētā), iekārtots tā, lai varētu arī ēdienu vārīt. Trauki sarindoti plauktos (kautkas līdzīgs bufetei) pie sienas. Skaistāki šie plaukti, kā arī paši šķīvji, ir viesistabā, kur saimnieks ar lepnumu rāda arī veco, bet glīto melna ozola kaminu. Īpatnēji ir velsiešu sēdekļi — dīvaniem līdzīgi, pusmīksti, ļoti augstām atzveltnēm. Tie ir arī virtuvē un atbilst soliem mūsu saimes istabās. Lielajā viesistabā logiem aizkari, grīda tepiķiem (arī šīs zemes īpatnība — lielais tepiķu skaits), mīkstās mēbeles. Virtuvei līdzās mājas ziemeļu pusē, vēsākajā daļā, ir tā saukta „dairy", kur novieto visus piena produktus, kā arī izdara piena pārstrādāšanu sierā (ir siera prese) un sviesta gatavošanu. Te arī visi attiecīgie trauki pienam, sviestam, krējumam. Blakus šai telpai ir pieliekamā telpa, kur novieto virtuvei vajadzīgos produktus.

Tā kā ir jau vakars, paņemam savus iepirkumus — šķiņķi un no rīta pļavās salasītās sēnes (šampinjonus, jo mežā

Mājas apaudzētas vīteņiem

Divriči ar vonīju, aizmugurē baznīca

augušas sēnes te uzskata par indīgām) un, apsolīdamies ierasties citreiz, atvadamies.

Nākošā reizē fermera meita, ģimnaziste, mani izvadā pa saimniecības ēkām un laukiem. Citi mājinieki aizņemti darbā. Te saimniecībās vairāk nodarbināti vīrieši kā sievietes. Pats siena laiks, un tomēr nekur nevienā pļavā neredzēju sievietes strādājot — tas vīriešu darbs. Vīrieši slauc arī govis (slauc divi reizes dienā), tikai dažreiz kāda sieviete palīdzot. Saimniecības lielā daļa atstāta pļavām un ganībām. Šinī saimniecībā 20 slaucamu govju. Tās pašreiz pārdzītas no aploka (govis ganas tikai aplokos, kam vārti bieži vien aizslēgti, bet cilvēkiem ierīkoti mazi vārtiņi — (styles, kur jākāpj pāri). Ir seklās kūtis. Visi cenšas cik vien iespējams vairāk ieaudzēt Džersī sugas govis, jo tām visbagātākā piena deva un visaugstākais tauku procents. Teļiem

Raksturīgie dzīvžogu stādījumi Velsā

atsevišķa neliela kūtiņa. Te pie sienas maza ierīce (kāda birmingamieša izgudrojums) teļu dzirdīšanai. Tas ir neliels, ieapaļš trauks, kur ielej vajadzīgo piena daudzumu, ar caurumiņiem trauka apakšā, kuriem pieskrūvē gumijas pupiņas. Tā tas atgādina govs tesmeni. Teļus pielaiž tik klāt un atstāj. Tā aiztaupa laiku, jo cilvēkam nav jāstāv klāt.

Kūts tuvumā klēts, kur apakšstāvā atrodas saknes un cita spēkbarība lopiem. Te arī tāda kā gaļas maļamā mašina biešu un citu sakņu sagriešanai plānās šķēlēs. Lielos koka apcirkņos sabērti nelieli brūni kubi — spēkbarība govīm (laikam linsēklu rauši). Klēts augšstāvā glabājas graudi. Siens stāv laukā kaudzēs, kas gan ierīkotas ar jumtu. Turpat arī salmi. Audzē kviešus, miežus, auzas, bet rudzus ne. Rudzu maizi te arī nemaz nepazīst.

Ejam tālāk uz zirgu stalli. Lielie zirgi ir četri, un tie visi darbā, bet aug trīs kumeļi. Satiekam saimnieka brāli, kas arī strādā fermā. Tas pašreiz ved mājās sienu. Ved ar divričiem. Tos vien te visur redz, lai gan esot arī smagie darba rati, bet tos retī lieto. Ejot pa laukiem, paejam garām milzīgam augļu dārzam, kas šovasar pilnīgi bez augļiem, jo pavasara salnas te visus dārzus nopostijušas. Nonākam pie kāda aploka, kur saimnieks pašreiz sadzen savu milzīgo aitu baru. Cūku saimniecībā maz, bet aitu ir 325 (jāpiezīmē, ka

tās te visur neparasti lielos baros). Aitas visas apzīmētas ar saimnieka inicialiem. Tas tāpēc, lai, dzenot uz tirgu, nesamainītu ar cita īpašnieka aitām. Vēl nepieciešamāk tās apzīmēt tiem īpašniekiem, kas aitas gana kalnos, kur viņas ganas vienas, bez ganiem un no vairākām saimniecībām kopā. Tikai, kad aitas jācērp, vai jādzen uz tirgu vai uz tā saukto „dipping" (t. i. iemērkšanu, mazgāšanu), gans zirga mugurā, sava gudrā aitu suņa pavadībā, ierodas un pēc zīmēm uzmeklē savas aitas. Pats zirga mugurā, viņš svilpieniem dod sunim pavēles un norādījumus, un pēdējais apbrīnojami noteikti izpilda visas pavēles, bieži vien vienu sava īpašnieka aitu atšķirdams no svešu aitu bara un piedzīdams savējām. Katru vasaru rīko šo suņu pārbaudes attapībā. Diemžēl, man to vairs neiznāca noskatīties. Tās esot ļoti interesantas. Bet novēroju šos gudros suņus, kad tie dzina aitas uz „dipping". Tagad dažus vārdus par to.

Ir izmūrēti baseini, kur ūdenim pievieno kādu dezinficētāju līdzekli. Šinī šķīdinājumā nu jāsadzen aitas, lai tās izmērcētu, jo tas aizsargājot pret dažādu parazītu iemešanos aitu vilnā vai ādā. Policija stingri seko, lai šo dezinficēšanu laiku pa laikam izdara.

Kādā šķūnītī man parāda tādas kā knaibles, kuru galā divi lieli burti (saimnieka iniciali). Tos iemērcot darvā un uzspiežot aitām. Dažiem aitas apzīmētas ar kādu mālainu, sarkanu krāsu.

Aiz aitu aploka sākas pļavas. Visur tikai sēta zāle. Siena novākšanai lieto dažādas mašinas: pļauj ar mašinu, vālus ārda ar sevišķu vālu ārdītāju, grābj ar zirgu grābekli, kaudžu un vezuma kraušanai arī lieto specialu „krāvēju" (hay - loader); tāpēc jau arī tik daudz cilvēku nevajag.

Beidzot nonākam pie „kungu mājas". Tā apbrīnojami gleznaina divstāvu ēka, lielu košuma dārzu, puķu grupām, mauru un apskaužami skaistu skatu uz upi un kalniem. Netālu ir arī vecā, neapdzīvotā kungu māja, kuras vienā galā (zem tā paša jumta) bijis stallis. Vēl tagad pie tā redzamas itkā trepēm līdzīgas trīs platas pakāpes: lai būtu vieglāk uzkāpt dažāda lieluma jājamo zirgu mugurā. Tagad te viss nolaists; neviens vairs par šo veco ēku neinteresējas: tur dzīvo tikai baloži un kovārņi.

Pa lauku otru pusi ejam atkal uz mājām. Paejam garām govīm, jo mājās dzen tikai slaucamās govis, bet citas paliek aplokos. Netālu no mājām plaši kartupeļu un sakņu lauki. Mājas tuvumā kādā pļavā daudz būdu. Izskatas kā palielākas suņu būdas, bet tūliņ var redzēt, kam tās domātas, jo visapkārt vistas. Putnu simtiem. Tos audzē olām un gaļai. Cāļu daudz un dažāda vecuma. Man parāda 75 tikko nopirktos, dienu vecos cālīšus. Tie gan atrodas telpās, būrī, kādas ratu mājas augšstāvā. Būris smalku stiepuļu, divstāvu (apakšstāvā deg parafina lampas — apsildīšanai). Barība un dzēriens būra ārpusē, šaurās seklās silītēs tā, lai to var sasniegt, bet ne iekāpt kājām.

Šinī telpā ir arī desmitiem lielu vilnas maisu.

Dzīvojamās ēkas tuvumā nav nevienas kūts vai staļļa. Tie visi kopā, vienā grupā, tālu nost no dzīvojamās ēkas. Tā pagalms vienmēr tīrs un nav arī mušu. Pagalma malā tikai dažas klētis un ratnīcas, kur arī mazs smagais auto. Kādā ratnīcā novietots būrītis ar sermuļiem, ko lieto trušu ķeršanai, jo tie te ir zemnieku lāsts. Tie ir savvaļā dzīvojoši truši (kā mūsu zaķi), un tos redz visos laukos, (sevišķi mežmalās) milzīgos baros. Pirmo reiz, kad es redzēju tādu baru, apmulsu un nesapratu, kāpēc visa pļava tā kustas; tad ieraudziju, ka tie taču truši. Kā dzīva sega tā reizēm apklāj kādu lauku, sevišķi rītos un vakaros. Protams, viņus medī, un tomēr tie vairojas arvien vairāk. Nereti satiek kādu mednieku uz riteņa, pie kam ritenis un pats mednieks pilnīgi apkrauti trušiem.

Vēl papriecājusies par skaistajām puķēm un paviesojusies kādu laiku, atvados no laipnajiem fermeriem.

Takas, ceļi, dzelzceļi

ILO

Skaisti ir mūsu dzimtenes lielceļi (Skaista—Dagda)

Pamēģini iet taisni, bez ceļa — pāri laukiem, pļavām, purviem, mežiem. Redzēsi, drīzi vien nogursi. Kāpt pāri akmeņiem, kokiem, lekt pāri dūkstīm, strautiem, ložņāt pa brikšņiem — tas prasa piepūli. Pavisam cita lieta ir iet pa iemītu taciņu, vēl labāki pa gludu lielceļu.

Taka, — kā tā radusies? Lai sasniegtu upi, ezeru, medību vietu, kaimiņu novadu, cilvēks mēģināja iet tieši taisnākā virzienā. Sastapis šķērsli — stāvu kalnu, stiegnu purvu, koku biezokni — gājējs novirzījās gan pa labi, gan pa kreisi. Nākošā gājienā priekšā bija tie paši šķēršļi, tāpat bija jānogriežas, lai tos apietu. Viens gājējs noceļ akmeni, otrs nosviež zaru, trešais pārliek laipu. Tā pamazām gadu rindā radās gluda taciņa, pa kuru bija ērti un viegli staigāt.

Ne visas lietas varēja pārvietot nešus vai jājot uz zirga. Lielu, smagu priekšmetu pārvietošanai bija jālieto ragavas, rati. Lai ar tiem varētu kustēties taciņa bija jāpaplašina. Paplašināta, nolīdzināta taka izveidojās pamazām par braucamu ceļu. Cilvēki pa tiem gāja un brauca, nedomādami par to, ka par ceļiem jāpateicas daudziem iepriekšējiem gājējiem, ka arī ceļi ir mantojums no senčiem, kas atvieglo mūsu gaitas.

Zemes virskārta viegli iztur kājnieku un jātnieku, bet asie riteņi to saspiež, sagraiza. Īpaši pavasaros, rudeņos, lietainā laikā vairāk lietojamie ceļi pārvērtās dubļainās grambās. Lai ceļi būtu vienmēr lietojami, par tiem bija jārūpējas, tie bija jākopj, rokot grāvjus ūdens aizvadīšanai, nostiprinot ceļu virskārtu. Bet kas lai to dara? Ceļu uz savām mājām kopa un uzturēja katrs saimnieks. Bet kas lai kopj, gādā par ceļu uz braslu, mežu, attālas upes pļavām, pilsētu? Ja tādus ceļus kopīgi lieto, tad kopīgi tie arī jāuztur. Radās novada, pagasta, draudzes uzturamie kopīgie ceļi.

Šie lielākie ceļi, savienojoties ar tādiem pašiem kaimiņu ceļiem, radija tālās satiksmes ceļus, pa kuriem varēja nokļūt lielās pilsētās, svešās zemēs. Tālie ceļi bieži nonāca līdz lielām upēm, plašiem purviem, augstiem kalniem. Lai tos pārvarētu, kalni bija jānolīdzina, lejas jāpieber, pār upēm jāceļ lieli tilti. Tie bija lieli darbi, kurus atsevišķie pagasti, draudzes nevarēja veikt. Būtu jau arī netaisni, ja upes krastu iedzīvotājiem būtu jāceļ lieli tilti svešiem ceļu gājējiem. Gādību par kopīgiem lielajiem ceļiem uzņēmās valsts, maksājot par to no kopīgiem līdzekļiem. Gadu no gada daudzi strādnieki ceļ tiltus, rok grāvjus, gādā par ceļa virskārtas izturību. Gadu no gada valsts izdod ceļu uzturēšanai lielas sumas. Šai lielai gādībai ir lieli panākumi. Ja agrāk gribēja apciemot pārnovada draugus, tad bija jāziedo pāris dienas, tagad ar divriteni pa gludu ceļu ciema gaitas veicam dažās stundās. Ja tēvu tēvi braucienam no attālāka novada uz Rīgu veltija nedēļas, tagad to veic pāris dienās. Cilvēkam ceļojot svarīgs ir ne pats ceļa garums, bet tas laiks, kāds jāziedo ceļa veikšanai. Labie ceļi, pa kuriem var ātri sasniegt tālus mērķus,

sekmē ceļošanu, dod iespēju katram vairāk redzēt.

Latvijā pašreiz ir zemes ceļi 34½ tūkstošu kilometru garumā, no tiem šosētu un bruģa ceļu gandrīz divi tūkstoši. Sevišķi labi ir tālsatiksmes ceļi, ar kuriem pieslēdzamies kaimiņu valstīm. Sanēdams pa gludo ceļa jostu joņo tālu ceļu mērotāju auto. Arī Rīgā braucēja zirdziņš viegli velk pa gludo ceļu labi slogotos ratus, Rīgas smilšu kalni nav vairs viņam mocība.

Gar lielo ceļu malām itin bieži redzamas garas mūra ēkas; tie ir bijušie krogi. Tagad tās šķiet nevajadzīgas ēkas, kuras izlieto, kā nu katrā vietā gadas, bet kādreiz tie bija pilnīgi nepieciešami. Kad nebija vēl cieto ceļu, brauciens veicās lēni. Bija jāpūtina zirgi, jāatpūšas pašiem. Tagad šie mūri ceļmalās liecina par veikto lielo darbu, par sasniegtām ērtībām, laika ietaupījumu. Labie ceļi ir liela kopīga manta. Lepni mēs varam būt uz šīm kustības gultnēm, kas aužas cauri mežiem, laukiem, pāri kalniem, pakalniem.

Cilvēkam vienmēr gribas kustēties vēl ātrāki, vēl ērtāki. Vai nevarētu būt ceļā un tomēr tikpat ērti kā mājās? Tas būtu tik tīkami! Vajaga to panākt! Katra liela vēlēšanās pārvēršas lielā gribā, un liela griba dara lielus darbus. Ap pagājušā gadsimta vidu arī Latvijā veidojās pirmās dzelzceļa stīgas, un drīzi ganiņi ar izbrīnu vēroja, ka uz riteņiem ripo istabiņu rinda no Daugavpils uz Rītupi, no Rīgas uz Daugavpili. Pēc gadiem piecdesmit ir Daugavas, ir Gaujas, ir Lielupes krastos atbalsojās vilcienu svilpes.

Meži bija jānocērt, purvi jāaizber, kalni jānorok. Darbs bija liels, bet par to ikgadus dzelzs sliežu tīkls ietvēra arvien lielākus un lielākus apgabalus. Darbs turpinas arī tagad. Ar lepnumu mēs varam iegaumēt, ka Latvijas dzelzceļu kopgarums pašreiz ir jau 3350 kilometru. Divas trešdaļas no tiem ir platceļi, t. i. ar 1,524 m un 1,435 m lielu sliežu atstatumu. Šaursliežu ceļiem atstatums ir 0,60 m, 0,75 m un 1 m.

Pa šo sliežu tīklu dienu un nakti kustas vilcieni. Pašreiz mums ir vairāk kā

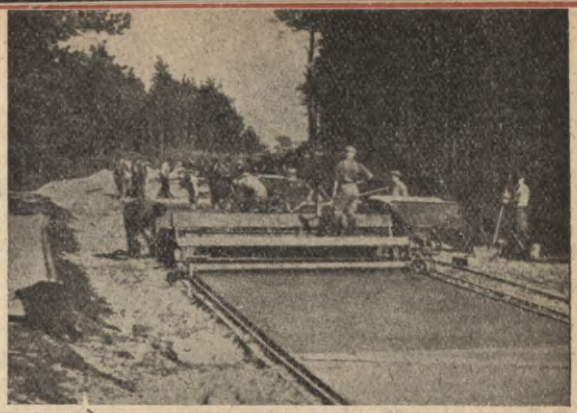

Cementa-betona segas būve

300 lokomotivju, vairāk kā 700 pasažieru vagonu un vairāk kā 6000 pārējo vagonu. Katra lokomotive, katrs vagons ir liela vērtība. Katrā ir ielikts daudz darba, daudz materiala. Arī tā ir mūsu kopīgā manta, jo Latvijā dzelzceļi pieder valstij. Citur tas tā nav — daudz dzelzceļu pieder privātām sabiedrībām. Bet ja tu redzi, caur mūsu laukiem joņojošu vilcienu, tad zini — tas ir m ū s u vilciens, tas ir m ū s u dzelzceļš.

Lai uzturētu kārtībā garās ceļu stigas un virzītu dien-nakts kustību, ir vajadzī-

Ātrvilcienu velk spēcīga lokomotive

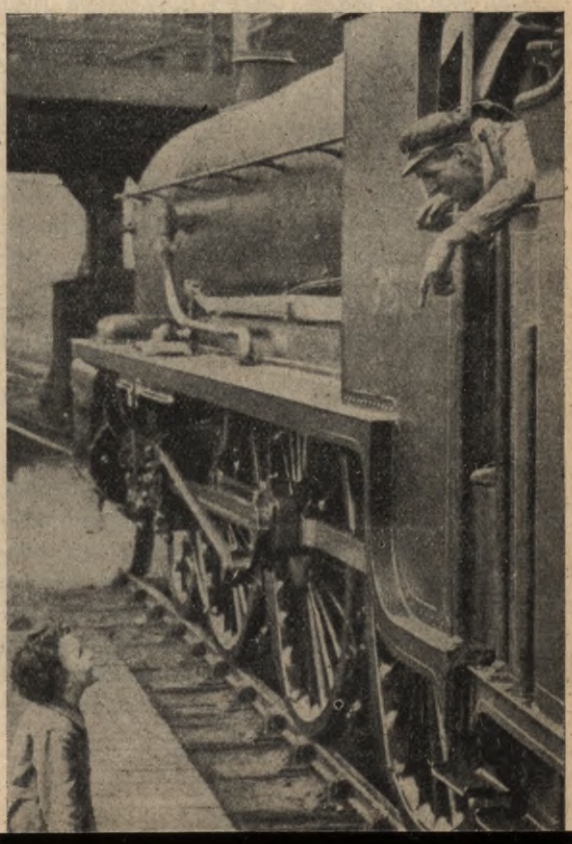

gi daudzi darbinieki. Tāpēc arī dzelzceļš ir mūsu lielākā saimniecība, kurā darbu un maizi gūst vairāk kā desmit tūkstošu cilvēku. Lielu darbu veic dzelzceļa ļaudis, kuri gādā, lai vagoni ripotu, ripotu, ripotu.

Kāda starpība starp šauras takas gājēju kājnieku un joņojošu ātrvilcienu! Augstu kāpinājumu ir panākusi cilvēka vēlēšanās kustēties ātrāk, ātrāk. Trauksme nav apstājusies, ar katru gadu palielinas vilcienu ātrums, ar katru gadu uzlabojas ērtības. Vienmēr ātrāk un ērtāk vēlas kustēties cilvēks.

Mazpulku ziemas sanāksmes

Agr. K. ĶIRSIS

Vasarā mazpulku dalībnieku interesi vairāk saista praktiskais darbs laukā un dārzā, kā arī nometnes un sacīkstes. Ziemā, turpretim, lielāka vērība jāpiegriež sabiedriskam darbam, sanāksmēm. Mazpulkā jaunatne mācas ne tikai pirmos patstāvīgos darbus sev par labu, bet iesāk arī pirmās sabiedriskās darba gaitas. Mazpulkā ir kopējs darbs, kas jāstrādā savas sadarbības, sava mazpulka labā. Šis darbs jāstrādā ar tādu pašu prieku kā visi citi darbi. Mazpulka dalībniekam jāsaprot, ka katrs var celt savu mazpulku, vairot tā labos darbus un var arī mest ēnu uz to.

Lai sabiedriskais darbs mazpulkā labi sekmētos, ziemas sanāksmēs visiem dalībniekiem pilnā mērā jāiepazīstas ar mazpulku darbības un iekārtas noteikumiem, kā arī ar sanāksmju norisi un tehnisko darbu kārtību.

Šoziem nedrīkst aizmirst pārrunāt mazpulku vēsturisko attīstības gaitu, noskaidrojot visiem dalībniekiem, ka š. g. rudenī paies 10 gadi, kopš mazpulku ideja mūsu zemē ir ietverta realā organizācijā — nodibinot 1. Ezeres mazpulku „Asni".

Mazpulku 10 gadu darba atceres svētkos jāpiedalas katram pēc savām spējām un neviens dalībnieks nedrīkst atrauties no piedalīšanās programas izpildīšanā, gājienos un skatēs. Galvenā svētku vieta būs mūsu galvas pilsētā Rīgā, kur piedalīsies dalībnieki tikai pilnos formas tērpos, tāpēc jau tagad katram jāpadomā — lai es arī tur varētu piedalīties, un jākrāj līdzekļi formas tērpa iegādei.

Ziemas sanāksmēs jārunā arī par jautājumu, ko pēdējā laikā veikusi nacionālā valdība mūsu tautas un valsts labklājības celšanai.

Tāpat ziemas sanāksmēs ir laiks apskatīt tuvāk jautājumus par latviešu senvēsturi, par senlatviešu darbu un cīņām, lai ikkatrs mazpulka dalībnieks skaidri izprastu mūsu tautas lielo vēsturi un varētu nest šos patiesos uzskatus tālāk tautā.

Mazpulkam jābūt tai organizacijai, kas palīdz mūsu tagadējā laikmeta sasniegumus popularizēt un izprast latviešu tautas lielā laikmeta garu arī plašākai sabiedrībai.

Latvijai tagad ir nācis laiks, kad nedrīkst būt neviena uz vietas stāvētāja, bet katram kaut kas jādara, lai labāks, glītāks būtu arums gan laukā, tīrumā, gan sabiedriskā druvā. Mūsu Virsvadonis Prezidents **Kārlis Ulmanis,** jaunam gadam sākoties, aicināja visus aktivam, rosīgam darbam. Tas jāuzklausa katram mazpulka dalībniekam un katram arī sava rosme un darbs jāpieliek, lai kopējie uzdevumi labāk sekmētos. Kā viens no galveniem šī gada uzdevumiem katram mazpulkam būs tālumnieku pamudināšanas lauciņu ierīkošana. Mūsu zemē nedrīkst būt ģļēvo un neuzņēmīgo, kuri negrib censties uz priekšu tikt. Mūsu valstī vēl visām dzīves nozarēm jāiet augšup un uz priekšu, jo mums ir gan ievērojami rekorda sasniegumi atsevišķās vietās un nozarēs, bet caurmēra skaitļi gan lauku ražām,

gan pilsētu darba ražībai vēl visumā ir mazi.

Katram dalībniekam jābūt arī skaidrībā par Prezidenta aicinājumu „Pašu zemei — pašu arājs", par ko jau rakstīts „Mazpulkā", un tas ziemas sanāksmēs sīkāk pārrunājams.

Dažas sanāksmes ieteicams apvienot ar t. s. „vakarēšanu" mazpulka dalībnieku pašu starpā, kur jaunatne strādātu dažādus rokdarbus, saistot darbu ar dziesmām, mīklu minēšanu un pasaku stāstīšanu. Katram mazpulka dalībniekam jāzina mīklas, ko uzdot citiem, jāprot uzdotās atminēt, tāpat jāzina arī kāda tautas teika vai pasaka, vislabāk tāda, kas saistas ar tuvāko apkārtni vai ar kādu vēsturisku notikumu mūsu dzimtenē.

Sanāksmēs jāpārrunā un jāsakārto arī visas teikas un nostāsti par sava pagasta kalniem, ezeriem, gravām, upēm, pilskalniem u. t. t., par to izcelšanos, pārveidošanos u. t .t., kas šogad ir katra mazpulka kopējs uzdevums.

Arī tautas dziesmu krājumam katra mazpulka dalībnieka galvā vajadzētu būt krietni lielākam nekā tagad tas mēdz būt. Mūsu senčiem ir bijusi katram darbam, katram gadijumam piemērota tautas dziesma, bet tagad mums bieži vien pietrūkst tautas dziesmas, kad vajadzība ko teikt vai dziedāt.

Ziemas sanāksmēs jāpārrunā arī nākošās vasaras ekskursijas, kur vēlētos braukt un ar ko gribētu iepazīties. Ieteicams jau ziemā iesākt sarunas ar kādu tuvāku vai tālāku mazpulku par viesošanos vasarā un vienoties par izdevīgāko laiku. Neviena mazpulka ekskursija nedrīkst notikt tā, kur pa ceļam netiktu apmeklēts kāds mazpulks vai mazpulka dalībnieks, kur netiktu redzēts citu jauniešu darbs un sadzīve. Ziemas sanāksmēs jāsakārto albumi ar mazpulka dzīves un darba skatiem. Vēlams kādu albumu no sava mazpulka nosūtīt kā sveicienu kādam tālākam mazpulkam. Sevišķi ar tiem mazpulkiem, no kuriem pagājušos Ziemassvētkos saņemts kāds dāvinājums: svētku eglīte vai dāvanu sainītis, jāuztur siltas un draudzīgas attiecības. Pagājušā gada nometnēs, sacīkstēs, svētkos mazpulku dalībnieki savstarpēji iepazinās ar daudziem dažādiem tāliem un svešiem mazpulkiem. Šī iepazīšanās turpinama ziemā, sarakstoties vai arī nodibinama kāda jauna draudzība ar kādu citu mazpulku. Mazpulka vadītājam ir visu Latvijas mazpulku saraksts ar adresēm, kur var izvēlēties to mazpulku, ar kura dalībniekiem vēlas pārmainīt domas vai arī apmainīties skatu albumiem. Tie, kas jau pietiekoši savstarpēji iepazinušies, var sarakstīties un vienoties nākošā vasarā apmainīties savām dzīves vietām. Dalībnieks no Vidzemes vai Latgales var aizbraukt padzīvot pie cita mazpulka dalībnieka vecākiem Zemgalē vai Kurzemē un otrādi, un izpildīt tos pašus darbus un pienākumus, ko veic savās mājās. Tādējādi nevienā saimniecībā darba rokas nesamazinātos. Dzīve citos apstākļos, strādājot pie svešiem ļaudīm, pieradina paklausīt, rada lielāku patstāvības sajūtu un nostiprina raksturu. Padzīvojot citā pusē, citos apstākļos, jaunatne tuvāk iepazīstas ar skaisto dzimteni, iemīļo savu tēvu zemi un mācas vērtēt un cienīt savu dzimto sētu.

Ja kādam mazpulka dalībniekam iespējams uz visu vasaru vai arī veselu gadu aizbraukt no tēva mājām, pastrādāt pie sveša saimnieka, tad Latvijas Lauksaimniecības kamera šādiem praktikantiem svešās saimniecībās izmaksā arī īpašu pabalstu-stipendiju, līdz Ls 100,— par vienu gadu. Saprotams, pirms izbraukšanas gan jāpiesakas LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, citādi pabalstu nepiešķirs.

Ziemā katrā mazpulkā jācenšas arī pavairot dalībnieku skaitu, aicinot piedalīties mazpulka darbā visus tos, kam būtu vajadzīgā interese un patika strādāt.

Sevišķi nepieciešami mazpulkā saistīt skolu beigušo jaunatni, kura ziemā ir brīvāka no ikdienišķo pienākumu izpildīšanas un ar lielāku centību var nodoties mazpulka darbam sanāksmēs, pārrunām, veselīgām izpriecām un nest latviešu garu un jaukos tikumus pieaugušo vidū.

Pavasara darbi ar ūdens putniem

P. STRAZDIŅŠ

No mājās audzējamiem ūdens putniem minami zosis un pīles. Šos ūdens putnus mazpulku dalībnieki maz audzē un tos maz arī pazīst. Zosis un pīles audzē lielāko tiesu labas gaļas, bet mazāk olu iegūšanai. Bez tam no šiem putniem iegūstam vērtīgas spalvas spilvenu gatavošanai. Darbu sākšanai ar zosīm un pīlēm naudas daudz nevajaga un pats darbs ir viegls un mazpulku dalībniekiem piemērots. Tāpēc mazpulku dalībnieki piegriezīs lielāku vērību putnu audzēšanai, un darbus uzsāks jau šo pavasari.

Mēs zinam, ka, pavasarim tuvojoties, iestājas siltāks laiks, nokūst sniegs, ūdeņi atbrīvojas no ledus segas un visā dabā iestājas pavasara prieks un dzīvība. Līdz ar to arī zosis un pīles uzsāk olu dēšanu. Mūsu pienākums gādāt par labu perējamo olu iegūšanu, no kurām izšķiļas veselīgi un mundri zoslēni un pīlēni, olu izperināšanu un visiem citiem tālākiem darbiem šo putnu audzēšanā.

Zoslēnus un pīlēnus var labi perināt dabīgā kā arī mākslīgā ceļā. Perināšana jāizvēlas atkarībā no pīļu un zosu vairuma. Ja ar ūdensputniem nodarbojas plašāki, daudz vajadzīgs veco atvietošanai, saimniecības paplašināšanai un lai varētu lielāku skaitu pārdot jaunputnu — nepieciešams būs inkubators. Ja saimniecība r maza un putnus izlieto pašu vajadzībām, tad labāk zosis vai pīles perināt dabīgā ceļā ar tītariem, zosīm vai dot lielākām vistām. Jāizvēlas svaigas un vērtīgas perinamās olas. Olas nedrīkst būt vecākas par 10 dienām, izņēmuma gadijumos var pielaist 14 dienas. Olām jābūt ne tikai svaigām, bet arī tīrām. Zem perētājas nelikt netīras olas, bet iepriekš atbrīvot tās no netīrumiem. Olas nedrīkst mazgāt ar lupatu, kā citi to dara un pat ieteic. Vislabāk ņemt netīrās zosu vai pīļu olas, uzmanīgi ielikt siltā ūdenī un turēt apmēram minūtes 5—10, kamēr netīrumi atmirkst un tad tās tīrā ūdenī noskalot. Izņemtās olas neslaucīt, bet nonest siltā telpā, lai pašas nožūst. Perinamām olām jābūt normala lieluma, jo pārmērīgi lielās olās bieži būs divi dzeltenumi un šādas olas perināšanai neder. Zosis kā arī pīles sāk olas dēt agrā pavasarī, kad naktis un rīti vēl auksti, bieži vien temperatura noslīd zem 0 gr. arī ūdensputnu ligzdās, tad olas jāizņem ja iespējams vairāk reizes, labāki tūliņ pēc izdēšanas. Olas pa nakti ligzdā nekādā ziņā neatstāt. Lai olas būtu labi apaugļotas, sevišķi jāpiegriež uzmanība putnu ēdināšanai un kopšanai. Vaislas zosis un pīles jāsargas uzbarot. Trekni vaislas putni dod maz pēcnācēju — mazāk dēj un olas vājāki apaugļotas. Lai izsargātos un tas nenotiktu, jācenšas dot mazāk barības

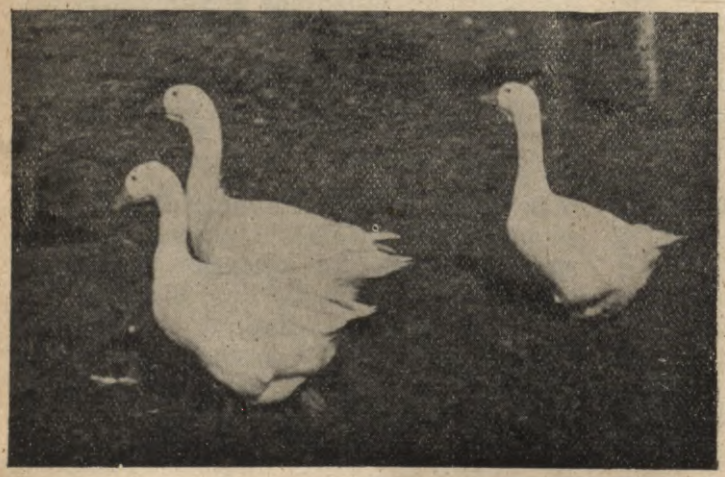

Emdenas zosis

Pekinas pīles

Tuluzas zosis

līdzekļu, kas bagāti stērķeļvielām, vairāk sakņaugu un zaļbarību. No graudiem labāk ieteicamas auzas, mazāk mieži. Ziemā var izēdināt līdz 150 g dienā, bet pīlēm 80 g dienā. Vaislas laikā auzu devu putniem var palielināt un dot cik grib, jo no auzām tie neuzbarojas. No sakņaugiem var dot runkuļus, bietes un burkānus. Kartupeļus ne vairāk kā 40—50 g dienā uz galvas, var arī atvietot šo devu ar citiem sakņaugiem, kā arī siena vai āboliņa smalkumiem un pelavām. Pēdējās applaucē ar karstu ūdeni un sajauc ar lopbarības miltiem vai klijām. Tāpat zosīm vai pīlēm nedrīkst aizmirst pasniegt granti, ogles, kaļķa barību un tīru ūdeni. Perināšanai olas nevar ņemt arī no slimojošiem putniem. Tāpat citus defektus, sevišķi kroplumu, ūdens putni labi iedzemdē saviem pēcnācējiem. Labas apaugļotas olas iegūstam no tādiem putniem, kas nav slimojuši, labi, vispusīgi ēdināti: uz 1 zosu tēviņu 3—5 mātes un uz vienu pīļu tēviņu 4—5 mātes. Zosis gluži labi iztiek bez ūdens, kaut gan tas nenozīmē, ka ūdens viņām nāktu par ļaunu. Katrā ziņā vairāk apaugļotas olas iespējams iegūt, ja putniem pieejams ūdens peldēšanai. Ja dīķa vai cita lielāka ūdens krājuma nav, tad peldēšanai ierīkojama lielāka koka sile. Perinot zosu vai pīļu olas dabiskā ceļā, zem vistas var nolikt 4—5 zosu olas vai 8—10 pīļu. Zem zoss var palikt 13—15 zosu olas, bet tītariem var uzticēt 15—18 pīļu olas, 10—12 zosu olas. Perētājas novietot klusās, tumšās telpās, kur nav caurvējš un citi mājkustoņi netraucētu. Perētāju uz īstām olām novieto vakarā, tad tā pa nakti pierod pie jauniem apstākļiem. Perētājas labāk novietot slēgtās ligzdās, lai tās patvarīgi nevarētu ligzdu atstāt. Ik dienas noteiktā laikā perētājas labi pabaro, pa to laiku apskata ligzdu, izņem saspiestās olas un netīros pakaišus atvieto ar svaigiem, tīriem pakaišiem. Visieteicamāk perēšanas laikā perētājas barot ar sausbarību, vārītām saknēm, zaļbarību, kuru pārtrauc dot, ja novērojami kādi gremošanas organu traucējumi. Perinot zosu vai pīļu olas, jāraugas, lai olu čaumala pa perēšanas laiku pardaudz nesažūst un nesakalst. Sākot ar 12. līdz 15. dienu olas ik pēc katrām 2—3 dienām jāaprasina ar 38° C siltu ūdeni. Pēdējo reizi aprasināšanu pīļu olām izdara 25. dienas rītā. Kad visi zoslēni un pīlēni izšķīlušies, tos novieto groziņā vai kādā kastītē, iekšpusi izklāj ar mīkstu drēbi un novieto siltā vietā. Perētāju labi paēdina, padzirdina un pēc tam liek tīrā ligzdā kopā ar zoslēniem vai pīlēniem.

Ja vaislai ņem olas no viengadīgām zosīm, kuras nav pieaugušas un pilnīgi attīstijušās, pēcnācēji iznā kvāji, mazi un pieauguši sver tikai 3—5 kg. Ja tiktu ievēroti putnu izkopšanas noteikumi, olas vaislai tiktu ņemtas no 2 gadus vecām zosīm un 1 gadu vecus tēviņus nepielaistu pārošanai, bet izdarītu izlasi, tad arī mūsu zosis būtu daudz prāvākas. Tas turpmākā putnkopības attīstības veicināšanas darbā jāievēro.

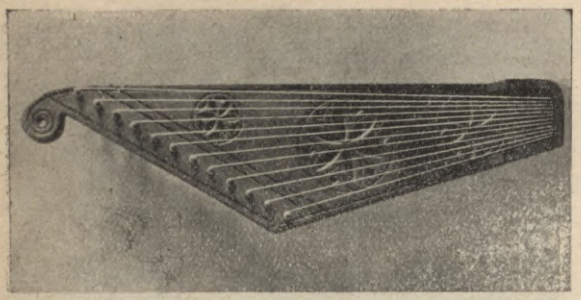

Gatavosim mūsu tautas nacionālo muzikas instrumentu — kokli

J. ĀDAMSONS

Lai gan kokli apdzied tautas dziesmās, par viņu stāsta daudz teiku un pasaku, tomēr lielākā daļa no mūsu tautas tikai pavirši pazīst šo tautisko instrumentu — kokli. Sveštautiešu ietekmē radās kropļojumi, kas vēl tagad redzami vienā otrā mākslinieka darbā. Sevišķi uzmanīgi te būtu jāraugas pieminlietiņu gatavotājiem, jo viņu gatavotās koklītes aizceļo pāri mūsu zemes robežām, tā izplatot nepareizu jēdzienu par kokli un liekot novārtā mūsu senču kulturālās vērtības.

Mūsu senčiem nevienas godības nedz sanāksmes, nerunājot nemaz par vakarēšanām, nenotika, ja tur nebūtu bijis koklētājs ar savu instrumentu — kokli. Mēs savās sanāksmēs un vakarēšanās dziedam daudz tautas dziesmu; papildināsim tās ar kokles pavadijumu, tā padarot jaukos sanāksmes brīžus vēl bagātākus, jaukākus, jo kokles skaņas mūsu tautas dziesmai kā pavadijums ir vispiemērotākās. Atdzīvināsim ar to mūsu senču tikumu un gatavosim kokli pēc etnografiskiem datiem — tādu, kādu redzam muzejos. Katrs mazpulka dalībnieks var pats izgatavot kokli.

Kokles gatavošana:

Kokles gatavošanai lietojamas visas koka šķirnes — arī cietie zari kokā nemaitā skaņu. Visi mēri precizi jāuzzīmē uz papīra vai papes kokles dabiskā lielumā, pēc tam par ārējām konturām to izgriež, tā iegūst šablonu. Šablonu uzliek uz izvēlētā koka gabala, kurš iepriekš jau no abām pusēm noēvelēts vajadzīgā biezumā (5—6 cm), apzīmē ar zīmuli un izzāģē. Zāģētās malas apzīmē ar strīpvilci jeb līneālu un nozāģē no kokles plakaniski 5—6 m/m biezu kokles vāku. Kad vāks nozāģēts, koklei zāģēto pusi noēvelē, tai jābūt taisnai, jo vēlāk tur būs jāuzlīmē vāks. Uz noēvelētā kokles ķermeņa uzliek vēl reiz šablonu, atzīmē izkaļamo laukumu un tapu vietas. Tapu ligzdas izurbj ar 7—8 m/m resnu urbi. Izkaļamo laukumu kaļ ar kaltu vai izgrebj ar grebli ar tādu aprēķinu, lai dibens būtu 8 m/m biezs, sāni 5 m/m, tievākā galā 3 cm, platākā, t. i. tapiņu galā — 1—1½, iepriekš jau apzīmējot, ņemot vērā slīpumu. Dibenam un sāniem jābūt vienādā biezumā, bez uzkalniem. Pēc izkalšanas dibena un sienu iekšpusi labi noslīpē ar Nr. 1½ smilšpapīru; kad tas viss uzmanīgi veikts, tad kokles ķermenim otrā pusē, tapiņu galā nokaļ slīpumu (skat. zīm), atstājot no virspuses, ieskaitot vāku, 2½—3 cm biezumā. Tad ņem vāku, noēvelē zāģēto pusi, lai vāks iznāktu 4—5 m/m biezs, pēc tam uzzīmē skaņu atvarus, visu vāka atvaru kopplatībai jābūt 1/12—1/15 daļai no kokles ķermeņa tukšuma augšējās virsmas, ko noslēdz vāks. Skaņu atvarus veido tā, lai tie dotu kādu dekorativu motīvu, jo līdz ar skaņu atvariem mēs

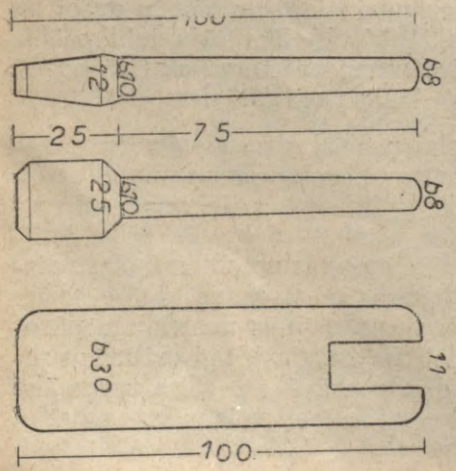

Kokles stīgu tapiņas

Kokles atslēga

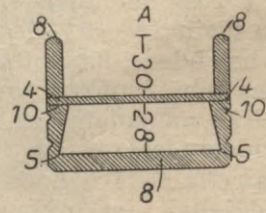

Kokles šķērsgriezums «A» vietā

Kokles šķērsgriezums B un C vietā

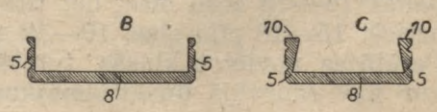

Kokles gareniskais griezums

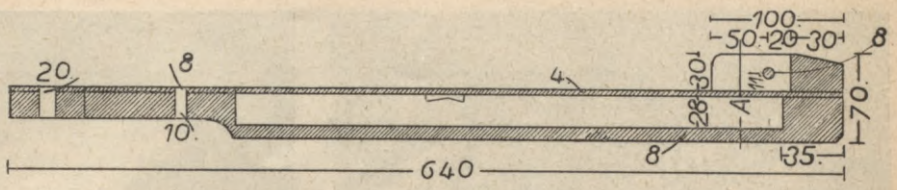

Kokles plakaniskais griezums

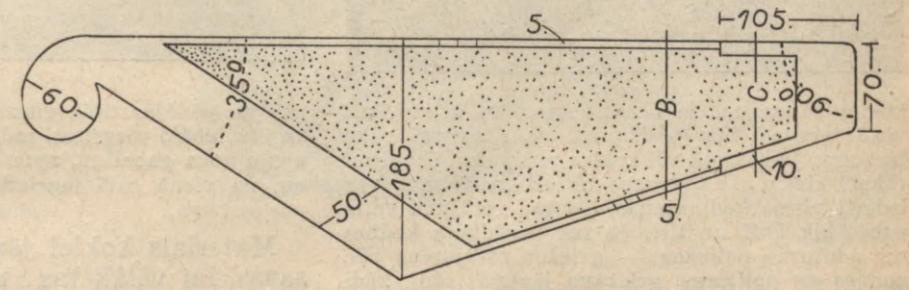

kokli izrotājam. Kad dekorativais atvaru zīmējums vākam uzzīmēts, tad ar finieru zāģīti tos izzāģē, izvīlē un ar smilšpapīru nolīdzina. Tad vēl ķermeņa sāniem vidū izgriež sānu skaņu atvarus, kuru lielums ir 1—3 cm² (skat. zīm.). Kad viss tik tālu padarīts, tad pielīmē vāku. Kamēr līme kalst, gatavosim tapiņas. Tapiņām jāņem kāds sīkstāks koks, piem., bērzs, kļava vai ābele, noēvelē tās garākās līstītes 1½ × 2½ cm, pēc tam sazīmē un sazāģē vajadzīgos garumos (skat. zīm.). Līdz tapiņu galviņai sazāģē četrstūrainas, pēc tam apdrāž astoņstūrainas un tad ar vīli vai smilšpapīru nogludina apaļas un drusku koniskas. Kons no tapiņas galviņas līdz tapiņas galam nedrīkst būt lielāks par 2 m/m. Vēl jāizgatavo koklei „ausis". „Ausis" izgatavo no tā paša materiāla, kāda kokle. „Ausu" malām jābūt 8—10 m/m biezām, galam 3—4 cm, augstumam 3 cm (skat. zīm.). Kad „ausis" gatavas, tad ieurbj sānos caurumus, kur ievietot 7—8 m/m resnu dzelzs stienīti stīgu piestiprināšanai, no augšas 4 caurumus 3 m/m resnām skrūvēm. Tagad ņemam kokles ķermeni un koklei no muguras puses izurbjam ar iepriekšējo bori (7—8 m/m) caurumus vākam, tad ar apaļo vīli izurbtos caurumus pataisam koniskus no kokles dibena uz vāka pusi, pielaiko tapas tā, lai tapu gali augšpusē iznāktu laukā apm. 2½—3 cm. Tapas galā, apm. 5 m/m no augšas ar īlenu izdur caurumiņu, kur ievērt stīgas galus. „Ausis" ar līmi un skrūvēm piestiprina ķermenim. Tad izurbj kokles „galvā" caurumu, kur ievērt saiti (kokles novietošanai pie sienas), apvīlē sānus un visu kokli labi noberž ar smilšpapīru. Tagad atliek kokli kodināt izvēlētā krāsā. Vienkāršākā brūnā krāsa būtu riekstu kodne, kura piemērota visām koku šķirnēm. Sevišķi glītas krāsas dod priežu kokam oksida dubultkodnes. Kad kodne labi nožuvusi, tad ar vilnainu drānu vai arī nevisai cietu suku šķiedrai krusteniski labi norīvē. Iezież ar labu pernicu vai linu eļļu un ierīvē ar politūru līdz vēlamam spožumam. Tad iegrież

Zemgales-Kursas tipa 12 stīgu kokle

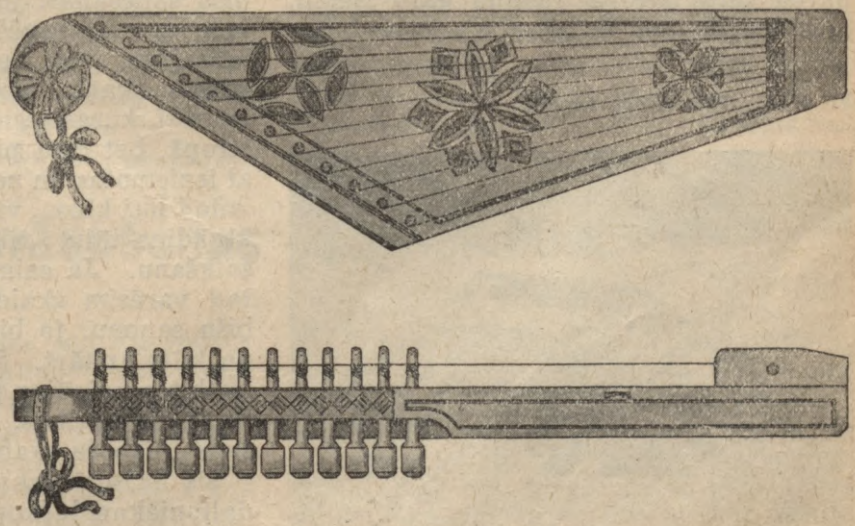

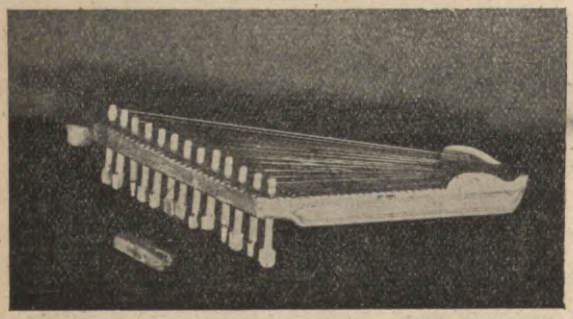

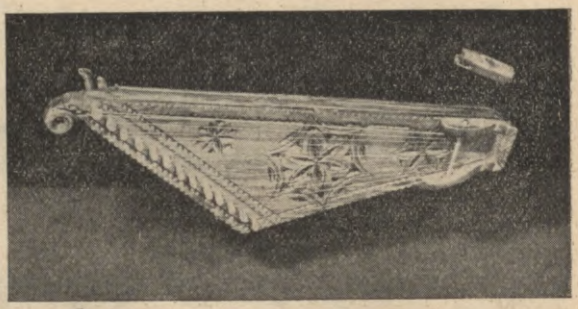

kokles sānos un, ja skaņu atvari to atļauj, arī vākā gropas līdz $^2/_3$ dziļumā no sāna vai vāka biezuma, tad izrotā vēl kokles virsmu un šķautnes (skat. zīm.). Kā gropas tā arī rotājumus var izdarīt pirms kodināšanas, bet tad rotājumi vairs nebūs tik koši un tīri, jo tur nosēdīsies kodnes un polituras paliekas — griežot rotājumus pēc kodnes un polituras, griezumi jāatstāj tādi, kādi tie ir, nelietojot ne kodni, ne polituru. Tagad atliek ielikt stienīti, uzvilkt stīgas, un kokle spēlēšanai gatava. Koklei kā īsākās stīgas parasti lieto vijoļu „e" stīgas, tālākās netītās gitaras stīgas un pēdējās tītās ģitaras stīgas. Lai tapiņas varētu labāki piegriest, tad izgatavo atslēgu. Nem apaļu koka gabaliņu, apm. 10 cm garu, 3 cm resnu, un vienā galā iegriež robu, kurā ieiet tapiņas galviņa.

Materials koklei jāņem cik iespējams sauss, lai vēlāk tas neplaisātu un nesamestos greizi. Kokļu zīmējumus dabiskā lielumā var dabūt L. L. kameras mazpulku piederumu apgādā par Ls 1,50 gab.

Bišu saime ziemā

K. VOROBJEVS, 284. Bikstu mazp. dalībnieks

Cik daudzreiz mēs vasarā neapstājamies un ar patiku un prieku nenoskatamies uz zeltspārnoto bišu čaklumu un darbu. Mēs sekojam šo čaklo zeltspārnīšu dzīvei pavasarī, vasarā un rudenī, kad viņas čakli lido no zieda uz ziedu, vākdamas un sanesdamas stropā saldo nektāru. Bet arī ziemā, kad pēc čakla darba bites stropā pavada garo ziemu, mēs nedrīkstam tās aizmirst, jo no labas vai nelabvēlīgas ziemošanas atkarājas nākamās vasaras ienesums. Iestājoties ziemai, centīsimies novērst kļūdas, kuras esam pielaiduši bites ieziemojot, un uzmanīgi izdarīsim turpmākos ziemā daramos darbus.

Tā jānodrošina stropa skreja

Bišu ziemošanas gaitai varam sekot tikai pēc stropā dzirdētām skaņām, pēc bišu sanēšanas, jo bišu sanēšana ir bišu valoda. Ar sanēšanu bites izsaka savu labsajūtu vai neapmierinātību. Visparastāk skaņu noteikšanai lieto gumijas cauruli, kuras vienu galu iebāž pa skreju stropā, bet otru pieliek pie auss. Pareizi ieziemotas un normāli ziemojošas bites izdod ļoti klusu, vienmērīgu sanoņu, kura atgādina tālu, tikko sadzirdamu meža šalkšanu. Ja saime ir nosegta par siltu, tad varēsim skaidri sadzirdēt atsevišķu bišu sanoņu, jo bites atdalas no kamola un klīst apkārt. Saime šņāc, ir uztraukta, bites pulcējas pie skrejas. Ja saimei pietrūcis barības, pie bitēm dzirdama sausa, čaboša skaņa.

Šīs dažādās skaņas katram mazpulka dalībniekam-biškopim ir jāpazīst. To pa-

Skuju apsegumi pasargā stropus no asiem vējiem, peļu un putnu traucējumiem

nāk, rūpīgi un atkārtoti saimes izklausot un sanēšanu salīdzinot pie vairākiem stropiem.

Arī zīlītes ziemā apmeklē stropus un, klauvējot pie skrejām, uztrauc bites pat tiktāl, ka dažas atdalas no kamola un parādas uz skrejlaipiņas. Iznākušās bites zīlīte uzlasa un klauvēšanu atkārto no jauna.

Katrs bišu traucējums stipri ietekmē saimes ziemošanu. Pie katra traucējuma bites piesūcas ar medu, kuru pastiprināti patērējot atkritumu zarniņā uzkrājas bitēm nesagremojamas barības atliekas. Atkrituma zarniņas straujā piepildīšanās rada slimību — vienkāršu bišu caureju, kuras dēļ saime slikti ziemo. Lai to novērstu, tad skrejlaipiņas jāpieliec pēc stropa. Stropiem, kam nav paceļamu skrejdēlīšu, jāpieslien apm. 20 cm gari, 8 cm plati un 1 cm biezi dēlīši. Šie dēlīši neļaus arī pūst aukstiem ziemas vējiem stropā, neļaus ieputināt skrejas.

Iznīcināt zīlītes nevaram, jo tās ir dārzkopja draugs un vasarā iznīcina daudz dārza kaitekļu. Ieteicams zīlītēm izlikt kokos barojamos galdiņus. Tā rīkojoties, mēs būsim novērsuši bišu ziemas miera traucētāju, bet saudzējuši dārzkopja palīgu vasarai.

Viens no lielākiem bišu ziemošanas ienaidniekiem ir vējš, jo tas stipri atdzisina stropu. Tāpēc mums jācenšas arī šis traucējums novērst. Saimēm ziemojot uz lauka, mums ir jācenšas tās novietot aizvējā jeb jāgatavo vēja aizsargs. Labs paņēmiens ir arī stropa apakšu starp zemi un dibenu piepildīt ar sniegu. Var arī stropu aplikt ar egļu skujām, atstājot tikai skrejas priekšu neaizsegtu, lai netraucēti varētu saimi izklausīt un iztīrīt skreju.

Strādājot gar saimēm, būsim uzmanīgi un nekad lieki netraucēsim bites, jo neaizmirsīsim, ka katrs traucējums nelabvēlīgi ietekmē bišu ziemošanu un no ziemošanas atkarājas mūsu nākamās vasaras panākumi biškopībā.

Norādījumi krāsošanas sacensībām

L. LIEPIŅA

Zem dziļā sniega, kas sakritis laukos un mežos, grūti būs sadabūt krāsošanai vajadzīgos augus. Tāpēc arī tagad, lai nezaudētu laiku, mācīsimies dzijas krāsot ar ķīmiskajām krāsām.

Labi zinot krāsošanas vispārējos noteikumus (skat. iepriekšējā Mazpulkā"), varam droši stāties pie praktiskajiem darbiem. Sagādāsim visu krāsošanai nepieciešamo (skat. 1938. g. „Mazpulka" 11. numurā), sakārtosim to tā, lai viss būtu pa rokai: vajadzīgie trauki, rīki un piederumi sakārtojami glīti un kārtīgi, tāpat kārtībai un tīrībai

jābūt pa visu krāsošanas laiku, jo sacensībās tiks vērtēta ne tikai veiklība, zināšanas un prasme, bet arī tas, cik kārtīgi dalībniece prot savu saimniecību turēt. Tāpēc arī kārtībā un tīrībā jau pa mācīšanās laiku ir kārtīgi jāvingrinas.

Ņemot vērā, ka dziju krāsošanas sacensības notiks līdzīgi ēdienu gatavošanas sacensībām ārā, pašu sakārtotās, zemē raktās saimniecībās, turpmāk norādījumus došu, piemērojoties attiecīgajiem darba apstākļiem.

Kaut ziemas laikā ārā pavārdus ierīkot nav iespējams, tomēr, lai arī telpās varētu sagatavoties un piemēroties sacensību apstākļiem, došu īsus norādījumus par zemē ierīkotās saimniecības plānu un darbu iespēju un kārtību tajā.

Saimniecībā darba galdu ierīko zemē, līdzīgi nometnē rīkotiem ēdamgaldiem: izrok bedri (skat. attēlu) (A) 30 × 70 cm lielumā un apm. 50 cm dziļumā (atkarībā no dalībnieces auguma — lai apsēžoties bedres dziļums būtu apm. līdz ceļiem). B vietā veidojas sēdeklis, bet no izraktām zemēm, kuras ber apm. 30 cm no bedres malas glītā kaudzītē, veidojas itkā sēdekļa atzveltne (C). Bedres priekšpuse (D) noder kā darba galds. Sacensības darbi cik iespējams veicami sežot. E vietā ierīko pavardu. Pie labās rokas parocīgi novietot rīkus un piederumus. Pa kreisi (G) novieto spaini ar ūdeni un trauciņu ūdens pasmelšanai.

J vietā izrok apaļu, apm. 25 cm. platu un 30 cm dziļu bedrīti — netīram ūdenim un atkritumiem. K vietā novietota malka. Šādi ierīkota saimniecība ir ļoti parocīga un ērta, bet, protams, atkarībā no apstākļiem, to var iekārtot arī citādi.

Zinot saimniecības planu, arī virtuvē strādājot varam attiecīgi ierīkoties. Uz galda, priekšā, novietosim vanniņu, jo tā būs vajadzīga vispirms — dziju mazgāšanai. Pa kreisi vanniņai, tuvāk pavardam, novietosim katliņu, bļodiņu, mentīti, ūdens spaini; pa labi — ziepes, krāsas, sāli u. c. krāsošanai vajadzīgās ķimikālijas. Vēlams sagādāt lielāku kopēju katlu karstam ūdenim. Kad viss sakārtots, varam sākt strādāt. Vispirms aizkursim uguni un uzliksim vārīties ūdeni (50 gramiem dzijas apm. 2 litri) krāsojamā šķidruma sagatavošanai. Tad no kopējā katla dabūsim karstu ūdeni, sagatavosim to dziju mazgāšanai, pēc pagājušā „Mazpulkā" dotiem norādījumiem dzijas pārsiesim, izmazgāsim, izskalosim. Pa šo laiku būs arī uzvārijies ūdens krāsas sagatavošanai. Tā kā dzijas krāsojamā šķidrumā paliek mitras, tad pa krāsu sagatavošanas laiku tās var atstāt vanniņā, ūdenī. Pēc tam vanniņu, kas pa krāsošanas laiku nebūs vajadzīga, lai tā netraucētu darbu, noliksim kautkur pie malas. Sacensībās krāsošanā ar ķīmiskajām krāsām, dzijas vajadzēs nokrāsot pēc dotā parauga. Dalībnieces saņems ir paraugus, ir krāsas. Zinot, ka katrā paciņā ir 18—20 gramu krāsas, kas pietiek 350 līdz 400 gramu dziju nokrāsošanai vidējā tonī, ir labi jāpaskatās un jāpadomā, cik un kādas krāsas dotajam, 50 g smagajam paraugam būs jāņem. Mazākām dalībniecēm būs jāprot sagatavot dotā krāsa zinamā gaišākā vai tumšākā tonī, vecākajām būs jāprot nokrāsot paraugu, vairākas krāsas kopā jaucot. — Krāsas jaucot, jāievēro, ka vispirms vienmēr jāņem gaišākā krāsa, kurai pamazām jāpiejauc tumšākā, kamēr vajadzīgā krāsa dabūta. Piemēram — ja gribam dzijas nokrāsot sūnu zaļā krāsā, tad vispirms izšķīdināsim dzelteno krāsu, kurai pēc vajadzības pamazām jauksim klāt zilo krāsu, kamēr dabūsim vajadzīgo toni. — Pirms krāsojamā šķidrumā liekam visu šķeteri — nokrāsosim mazu paraudziņu. Ir jāzina, ka izžūstot paraudziņš kļūs gaišāks, un ka krāsu tonis var arī mainīties, atkarībā no krāsošanas ilguma un pēcapstrādāšanas — sagatavojot krāsu šķidrumu nav jāaizmirst vidējos toņus krāsojot pievienot uz katru litru ūdens 1 tējkaroti sāls (gaišajiem toņiem uz pusi mazāk, tumšajiem — uz pusi vairāk). Krāsu sagatavo šādi: kad katliņā ūdens sāk vārīties, bļodiņā iesmeļ nedaudz vārošā ūdens, kur pilnīgi izšķīdina krāsu pulveri. Pārējā ūdenī izšķīdina sāli; tam pielej izšķīdināto krāsu. Šķidrumu vāra apmēram 10 minūtes, labi izjuc, liek iekšā mitro dziju un krāso, ievērojot pagājušā „Mazpulkā" dotos norādījumus. Kamēr dzijas krāsojas, nav jāaizmirst tās izcilāt, pa vaļas brīžiem sakārtojot arī savu saimniecību un sagatavojot ūdeni dziju skalošanai. Šai laikā arī dalībnieces tiks pārbaudītas teoretiski.

Sagatavojot skalojamo ūdeni, tam var pieliet nedaudz etiķa (apm. uz 3—4 l ūdens 1 ēdamkaroti galda etiķa), kas padarīs krāsu nedaudz spilgtāku un izturīgāku. Labi izskaloto dziju sacensībās nosusināsim sausā, tīrā gaišā drāniņā.

Labi nokrāsotai dzijai jābūt pilnīgi vienādai (bez raibumiem) un izturīgai (tā nedrīkst plukt).

Kad dzija nolikta susināties, jācenšas veikli savest kārtībā lietotos traukus, rīkus un saimniecību. Kad tas padarīts, dalībniece, piespraudusi pie nokrāsotā parauga savu sacensību numuru, nodos to komisijai — novērtēšanai.

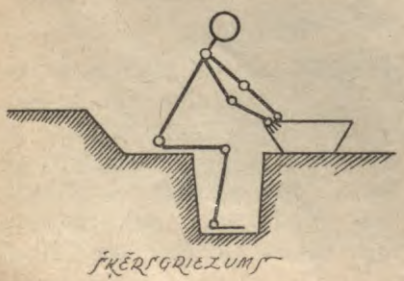

ŠĶĒRSGRIEZUMS

Tā jārīkojas, krāsošanu izdarot ārā

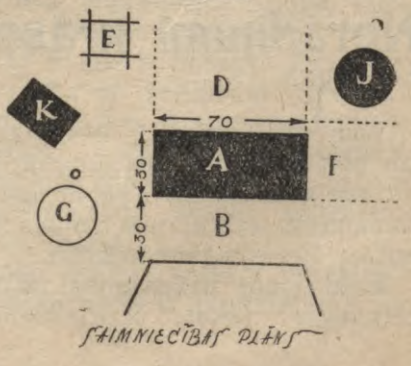

ŠAIMNIECĪBAS PLĀNS

Kā es pagatavoju vienkāršu kūdras plucinātāju

O. VĪBA, 169. Lēdurgas mazp. dal.

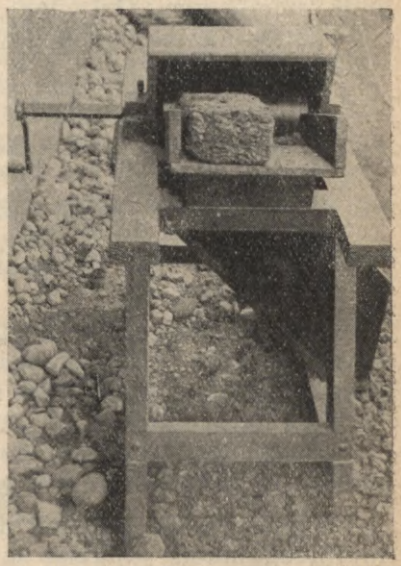

Vienkāršs, ar roku darbināms vlucinātājs

Kūdru, šo vērtīgo pakaišu vielu, mūsu mājās jau lieto vairākus gadus. Pirmos gados, kad kūdru vēl lietoja mazā daudzumā, tad sasmalcināšanu izdarija ar cirvi, bet tagad, kad to lieto cauru ziemu un vasaru, kapāšana ar cirvi ir mazražīga un aizņem daudz laika. Sāku domāt par plucinātāja pagatavošanu. Pagājušā ziemā pāršķirstiju visus agrākos „Latvijas Lauksaimnieka" gada gājumus, gribēdams tajos atrast kādu paraugu. 1934. g. „Latvijas Lauksaimnieka" 13. numurā atradu ar cilvēka spēku darbinama kūdras plucinātāja paraugu ar sīku aprakstu. Izpētiju zīmējumu, un man bija jāatzīst, ka plucinātāja uzbūve ir vienkārša un lēta. Tūlīt sameklēju vajadzīgos koka materialus un stājos pie darba. Vispirms pagatavoju koka veltni 40 cm garu un 20 cm diametrā. Tad aizvedu veltni pie kalēja, jo vajadzēja pagatavot 24 metala tapas un asi. Veltni apvilku ar 2 stīpām, lai, tapas dzenot, neplīstu. Veltņa vidū ieliku dzelzs asi, kurai cauri izvilku skrūvi, lai veltnis negrieztos ap asi. Tad veltnī iedzinu 24 metala tapas, 5 cm garas, ar tādu aprēķinu, lai tapa nenāktu pret tapu. Tagad pagatavoju koka rāmi, kur ievietot veltni. Veltni rāmī ievietoju uz dzelzs gultņiem. Nu vajadzēja vēl 7 kuļammašinas tapiņas (apm. 3—6 cm garas un 2,0—0,8 cm resnumā), kuras jāieskrūvē rāmja vienā malā, lai katra veltņa tapa pie griešanās ietu starp divām tapiņām. Tā ka piemērotas tapiņas nevarēju nekur dabūt, tad liku tās kalējam pagatavot. Virsējo veltņa daļu nosedzu ar dēļiem, lai kūdras gabali nekristu laukā. Lai plucinātāju būtu vieglāki darbināt, tad pagatavoju prāvus koka riteņus, kurus piestiprināju ass abos galos. Pie viena riteņa vēl piestiprināju kloķi griešanai, un plucinātājs bija gatavs. Izmēģināšanā pārliecinājos, ka mans darbs nav bijis veltīgs, jo kūdra tiek saplucināta nesalīdzinami labāk un darbs veicas daudz ātrāk nekā ar cirvi.

Iznīdēsim dundurus, spindzeles un to kāpurus

P. TURLAJS

Gandrīz katrs mazpulka dalībnieks ir izstaigājis ganu gaitas, un katrs būs redzējis un „izjutis" govju bizošanu . . . Tāpat nebūs pagājis nepamanīts tas, ka govis bizo visvairāk mežu un krūmāju tuvumā. Tikai ne katrs gans zina bizošanas iemeslus, kas tam sagādā rūpes par govju ganīšanu un reizēm arī prieku par „jautrajām" govīm. Diemžēl, govis bizo nevis no prieka, bet gan bailēs mēģina atbrīvoties un izmukt no asinskārajiem dunduriem un spindzelēm. Lopi, meklējot patvērumu, metas krūmos un visādi cenšas atbrīvoties no uzmācīga-

jiem mocītājiem. Dzīvnieki šādās reizēs noliesē, samazina piena devas un ir nemierīgi.

Šie dunduri un spindzeles vislabāk sev par upuri izrauga jaunlopus, un tie arī visvairāk cieš — tā tad taisni mazpulku dalībnieku audzējamos lopus. Tāpēc katra mazpulka dalībnieka — lopu audzētāja pienākums ir nepieļaut mocīt viņa audzējamo lopu.

Dunduru laikam izbeidzoties, lopu mocības nav galā. Tās turpinas līdz nākošai vasarai. Lops, juzdams šīs mocības, bailēs mēģina atbrīvoties no saviem mocītājiem bizojot. Bet lops pats sev nevar līdzēt, un cilvēkam jānāk palīgā.

Lai mēs varētu palīdzēt nelaimīgajiem lopiņiem, mums jāpazīst šo dunduru un spindzeļu rašanās un attīstība, jo tikai tad zināsim, kā un kad vislabāk tos iznīcināt. Tieši pašu dunduru un spindzeļu iznīcināšanā mēs maz ko varam darīt. Vienīgi mazināt lopu mocīšanu ar dzīvnieku apmazgāšanu (muguras, krustu, kakla, plecu un paslēpeņu) ar tādiem šķidrumiem, kas dundurus un spindzeles atbaida, piemēram, vērmeļu novārijumu. Šis paņēmiens nav pilnīgi drošs, un mēs nevaram ar to apmierināties. Daudz lielāka vērība piegriežama kāpuru iznīcināšanai. Apskatīsim kāpuru rašanos un kā tos iznīcināt.

Dundurs iedēj oliņas lopu spalvās, kur tās ar lipīgu masu piestiprina tā, ka tās tur cieši turas. No šīm oliņām izšķiļas gareni, diedziņiem līdzīgi, ļoti sīciņi kāpuriņi, kas ieurbjas lopu ādā

Lai no šīm oliņām neizšķiltos kāpuriņi, lopi pusdienās un vakaros, no ganībām pārnākot, sevišķi dunduru laikā, ļoti rūpīgi ar suku jānotīra. Tādējādi mēs lopu ķermeni atbrīvojam no oliņām. Tomēr arī ar rūpīgu sukāšanu iedētajām oliņām var rasties iespēja spalvās palikt un pārvērsties kāpuriņos.

Pēc ieurbšanās ādā, drīzi vien zem ādas rodas mazs puniņš, kurš arvien pieaug un sasniedz baloža olas lielumu. Ļoti bieži, sevišķi jaunlopiem, šādu kāpuru skaits sniedzas pāri simtam! Kāpurs dzīvo un attīstas zem ādas apmēram 9 mēnešus un visu laiku pārtiek no dzīvnieka asinīm un audu sulām. Pēc tam, apmēram no marta līdz jūnijam, pa ādā izgrauzto caurumu izlien un nokrīt zemē. Tur tas iekūņojas un pēc apm. 28 dienām izveidojas par dunduri un lopu mocīšanu sāk no jauna.

Kāpuru izlīšana parasti notiek lopiem ganoties. Te lops, sniedzoties pēc zāles, izstiepj muguras ādu un atvieglo kāpuriem izkļūšanu. Un tā kāpuri nonāk zemē — tur, kur tie vēlas. Taisni šis laiks — pirms ganos laišanas jāizmanto kāpuru iznīcināšanai, lai tie nenokļūtu zemē.

Ja visi šos kāpurus iznīcinās, vasarā dunduru nebūs.

Izņemtie kāpuri ir jāsadedzina vai jāiemet karstā ūdenī, jo zemē nomestie

Atkāpurošanas viedertmi a. — šķēres, b. — pinceta, c. — āķis

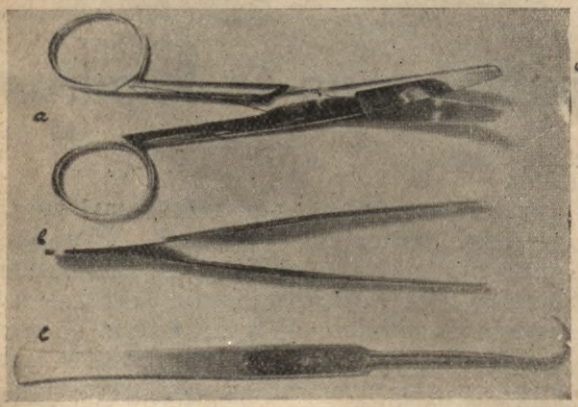

Izauguša govju dundura kāpura puna šķērsgriezums

Govju dundura kāpurs

Govju dundurs

pārvērtīsies par dunduriem. Iznīcinājuši kāpurus, mēs būsim nevien pasargājuši dzīvniekus no viņu mocītājiem, bet pavairosim arī saimnieciskos ienākumus.

Kāpurus var iznīcināt mechaniskiem un mediciniskiem līdzekļiem. Vienkāršāk ir iznīcināt mechaniskiem līdzekļiem. Šīm vajadzībām pag. gada valsts mēroga mazpulku pieccīņās daudziem uzvarētājiem kā balvu piešķīra atkāpurošanas piederumus. Daži, saņemot minētos piederumus, nesaprata, kam tādi vajadzīgi. Daudzi pat izgudroja tiem jaunus vārdus — piemērotus iedomātām vajadzībām. Tagad, ceru, visi zinās to vajadzību un visā drīzumā zinās arī, kā ar tiem rīkoties.

Nākošā „Mazpulka" numurā varēsiet lasīt, kā kāpurus iznīcināt ar atkāpurošanas piederumiem.

Kā pagatavot sev pasta kastīti

Sveiks, Laimon!

Gribējās Tev uzrakstīt, ko es ar savu saimi nesen iztaisīām kā dāvanas mūsu vecākiem, varbūt Tev un Tavai saimei arī noderēs šī izdoma.

Mēs jau iepriekšējā gadā visi uzstādījām ceļa rādītājus un karogu mastus. Šogad mēs nolēmām ierīkot mūsu mājās pastkastītes, jo pastniekam ļoti grūti pastu nodot katrā mājā. Dažreiz neviena nav istabā, dažreiz arī nepatīkami, ja kāds svešs ienāk. Pastnieku tas arī ļoti kavē, jo viņam parasti garš ceļš un katrs liekais solis prasa laiku un darbu. Tāpēc, ja katrām mājās būtu pastkastīte, šo neērtību viņam nebūtu. Pastnieks brauc pa noteiktiem ceļiem un izvadā pastu. Viņš jau arī nemaz nevar iegriezties katrā mājā, kas atrodas tālāk nost no ceļa, tāpēc kastītes ir jānovieto ceļa malā. Ja māja nav ceļa malā, tad kastīte jāpiestiprina pie zemē ierakta staba ceļa malā.

Vispirms gribu Tev aprakstīt, kā tādu kastīti gatavo. Ļoti derīgi ir 1,5—2 cm biezi sausi priedes vai bērza koka dēļi. Pirms kastīti sāk taisīt, jāzina, cik lielu to grib gatavot. Tai jābūt tik lielai, ka ne tikai vēstules var iemest, bet arī lauksaimniecības un citus žurnālus un avīzes tajā viegli var ielikt. Izdevīgākais samērs būs kastītes garums mugurpusē 44 cm, priekšpusē 38, platums 26, dziļums 13,5 cm, sprauga 2 cm.

Sausus dēļus vispirms noēvelē, tad uzzīmē attiecīgās daļas (skaidrības pēc pielieku arī zīmējumu), izzāģē ar zāģi mazliet lielākas, tad noēvelē, kamēr tās pilnīgi atbilst samēriem, un ar nagliņām sasit kopā. Vāku var drošības pēc pagatavot no 2—2½ cm bieza dēliša, naglas var ņemt 4 cm garas. Katrā kooperatīvā jau var arī dabūt attiecīgas eņģes un atslēgu. Atslēgu gan ieteicams paņemt patentēto, jo parasto viegli var atta sīt, bet tādai kastei jābūt labi noslēdzamai, lai kāds aiz palaidnības vai ļaunprātības to neatslēdz. Eņģes un atslēga piestiprinamas ar skrūvītēm.

Ieteicams vēl kastītes ailei, pa kuru met vēstules, gar iekšpusi piesist ādas strēmelīti, kas aizsedz caurumu un neļauj iekļūt tik viegli mitrumam vai putekļiem.

Kad kastīte ir gatava, tā jānokrāso, jo tad tā izskatas labāk un ir arī izturīgāka. Ja kastīte piestiprināta pie mājas vai mājas tuvumā, tad tās krāsa jāpieskaņo mājas krāsai; tā var būt arī dažus toņus tumšāka vai gaišāka, parasti gan tā izskatīsies labāki, ja būs gaišāka.

Ja kastīte atrodas ceļa malā, tālu no mājas, tad, ņemot vērā, ka ceļa stabi ir dzelteni, arī to var nokrāsot dzeltenu.

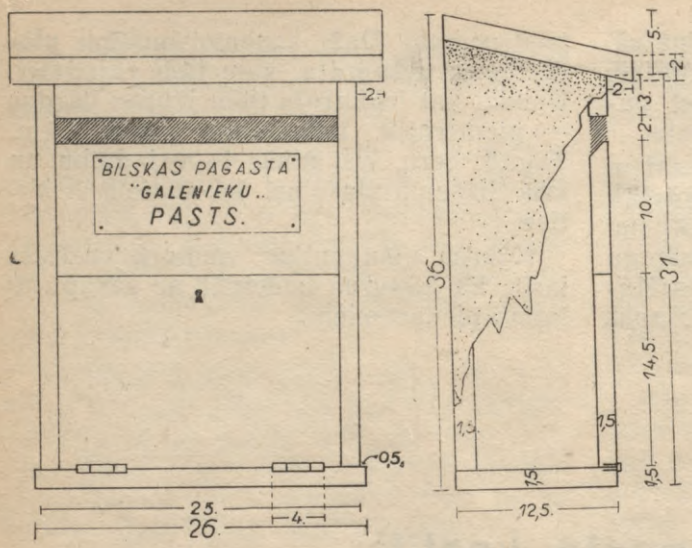

Pasta kastītes skats no priekšas un no sāniem ar samēriem centimetros

Dzeltenā krāsa arī vispāri ir ļoti glīta, izturīga un lēta.

Vispirms gan der kastīti nokrāsot ar pernicu un pēc tam, labi izziežot, ar plānu kārtiņu nokrāsot vēl divas reizes, nogaidot katru reizi, kamēr iepriekšējais krāsojums nožuvis.

Kad kastīte gatava, tad var pagatavot uzrakstu ar pagasta un mājas nosaukumu, piemēram: Alūksnes pagasta „Atmodas" pasts. Ieteicams ņemt baltu vai gaišāku par pastkastītes toni nokrāsotu dēlīti un ar melnu krāsu (iepriekš tos uzzīmējot ar līneāla palīdzību) izkrāsot skaistus burtus, pēc tam šo dēlīti var piestiprināt ar nagliņām pie kastītes; var arī kastītei burtus uzrakstīt tieši virsū — tā ir gaumes lieta.

Kad kastīte pilnīgi gatava, tad, ja to nepiestiprina pie mājas vai sētas staba, ceļmalā ierok apm. 2,30 m garu un 15—20 cm caurm. stabu, iepriekš zemē rokamo galu apdedzinot, lai tas nesapūst. Stabu ierok tā, lai tas apm. 1,5 m atrastos virs zemes, nokrāso tāpat kā kastīti dzeltenā krāsā, un kad tas nožuvis, ar 4 cm garām trim skrūvēm pieskrūvē kastīti pie staba.

Un tas ir viss. Šādas kastītes var arī dāvināt — un tā būs skaista dāvana. Un nu tagad pie darba — bet pēc tam pie rakstīšanas, lai drīzāk varētu saņemt pastu jaunajās kastītēs.

Ar sveicienu

Tavs P. Braucējs.

Pasivās gaisa aizsardzības kursi mazpulkos

Šachs

R. ŠVĀRCA vadībā

Uzdevumi

№ 5. V. Kukainis, Valkā
Pirmiespiedums

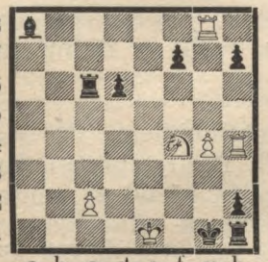

Baltie: Ke1, Tg8, Th4, La8, Zf4 : band. c2, g4.
Melnie: Kg1, Tc6, Th1, band.: d6, f7, h7, h2.

Mats 2 vilcienos.

№ 6. V. Kukainis, Valkā
Pirmiespiedums

Baltie: Ka6, Td7, Zc8, band.: b7, d6.
Melnie: Kb8, Dh6, Td3, Ta8, La7, Ze8, band. a5, b6, c7.

Mats 3 gājienos.

Atrisinājumi iesūtami redakcijai līdz 1939. g. 15. febr.

Partijas.

Ievietojam vēl dažas A. V. R. O. turnira partijas.

Partija Nr. 6.

Baltie: Bottviņniks, melnie: A. Aļechins. 1) Zf3—d5. 2) d4—Zf6. 3) c4—e6. 4) Zc3—c5. 5) c:d5—Z:d5. 6) e3! (šis atturīgais vilciens sagādā melniem lielas grūtības). 6) . . . Zc6. 7) Lc4—c:d4. 8) e:d4—Le7. 9) 0—0 — 0—0. 10) Tfe1—b6 (labāki bija Lf6 un pēc tam Zb6). 11) Z:d5! — e:d5. 12) Lb5! — Ld7. 13) Da4—Zb8 (melno kauliņu spēlētājs izturas nepiedodami pasīvi). 14) Lf4—L:b5. 15) D:b5—a6. 16) Da4—Ld6. 17) L:d6—D:d6. 18) Tac1—Ta7. 19) Dc2—Tae7. 20) T:e7!—D:e7. 21) Dc7!—D:c7. 22) T:c7—f6. 23) Kf1—Tf7. 24) Tc8+ — Tf8. 25) Tc3—g5. 26) Ze1—h5. 27) h4—Zd7. 28) Tc7—Tf7. 29) Zf3!—g4. 30) Ze1—f5. 31) Zd3—f4. 32) f3!—g:f3. 33) g:f3—a5. 34) a4!—Kf8. 35) Tc6! —Ke7. 36) Kf2—Tf5. 37) b3—Kd8. 38) Ke2—Zb8. 39) Tg6!—Kc7. 40) Ze5—Za6. (Šeit partiju pārtrauca un Aļechins turnira vadītājam ziņoja, ka padošoties, ja pretinieks būs nodevis 41) Tg5. Atjaunojot partiju, izrādijās, ka Bottviņniks nodevis citu gājienu, kas arī deva baltiem uzvaru.) 41) Tg7+—Kc8. 42) Zc6—Tf6. 43) Ze7+—Kb8. 44) Z:d5—Td6. 45) Tg5—Zb4. 46) Z:b4—a:b4. 47) Th5—Tc6. 48) Tb5—Kc7. 49) T:b4—Th6. 50) Tb5—T:h4. 51) Kd3 un Aļechins padevās.

Partija Nr. 7.

Baltie: A. Aļechins, melnie: Kapablanka. 1) e4—e6. 2) d4—d5. 3) Zbd2—Zf6. 4) e5—Zfd7. 5) Ld3—c5. 6) c3—Zc6. 7) Zge2—Db6. 8) Zdf3—c:d4. 9) c:d4—Lb4+. 10) Kf1! (acīmredzot Aļechins vēlas radīt sarežģijumus un izvairīties no figuru nomaiņas) 10) . . . Le7. 11) a3—Zf8. 12) b4—Ld7. 13) Le3—Zd8. 14) Zc3!—a5. 15) Za4—Da7. 16) b5—b6. 17) g3—f5. 18) Kg2—Zf7. 19) Dd2—h6. 20) h4!—Zh7. 21) h5—Zfg5. 22) Zh4—Ze4. 23) Db2—Kf7. 24) f3—Zg5. 25) g4—f:g4. 26) Lg6+—Kg8. 27) f4—Zf3 (melno zirgs nonācis zaudētā stāvoklī. Atkāpšanās uz f7 neder, jo Lg6 atbrīvo vietu stipram uzbrukumam.). 28) L:h7+—T:h7. 29) Zg6—Ld8. 30) Tac1—Le8. 31) Kg3—Df7. 32) Kg4—Zh4. 33) Z:h4—Dh5+. 34) Kg3—Df7. 35) Zf3—h5. Šeit kādreizējais ātrspēles meistars Kapablanka pārkāpa apdomāšanās laiku, bet partijas stāvoklis tāpat bija jau zaudēts melniem. Šis ir pirmais Kapablankas turnira zaudējums Aļechinam kopš 24 gadiem.

Latvijas šacha savienības rīkotā meistarturnira 4. kārtā I grupā spēlējošo E. Lazdiņa — J. Frīdes partijā pēc 32 gājieniem radies sekojošs stāvoklis:

Baltie: E. Lazdiņš: Kf2, De3, Lc3, Lc4, Th1, band. a4, b3, f4, f7, g3, h2.

Melnie: J. Frīde: Kf8, Dh3, Td8, Lc6, Zf3, band. b7, e7, g6, h7.

Pēc melno 32. gājiena . . . Z:h2?, baltie panāca spīdošu uzvaru ar sekošu kombināciju: 33) Lg7+!! — K:g7. 34) De5+—Kh6. 35) f8L+! — T:f8. 36) Dg5+—Kg7. 37) D:7+—Tf7. 38) D:f7+Kh6. 39) Df8+ — Kh5. 40) Le2+ — Zg4+. 41) L:Zg4+ un melnie padevās, jo uz K:g4, seko Dc8+.

Atrisinājumi „Mazpulks“ Nr. 11 ievietotiem uzdevumiem.

Uzdev. Nr. 1. 1) Kg1!! ja 1) . . . f3 (g3, h3) seko 2) Kf2, (g2, h2). Ja 1) . . . Ka7 jeb Kc7, seko 2) b8D — K:D; 3) c6 un uzvar. Vairāki risinātāji sākuši ar 1) c6. Šis gājiens ir nepareizs, jo pēc 1) . . . g3 — uzvar melnie.

Uzdev. Nr. 2. 1) Zc4+! — b:Zc4. 2) e8T!! (šis vilciens ir visa uzdevuma kodols, jo pēc 2) e8D—b1D, uzdevums nav atrisināms; piem.: 3) Da8+ — Kb4. 4) Db7+ — Kc3; 5) D:Db1 un melno karalis ir patā.)

2) . . . Kb4. 3) Kd4—Ka3. 4) Ta8+ — Kb4. 5) Ta7—c3. 6) Ta8 un uzvar.

Uzdevumu Nr. 1 pareizi atrisinājuši: B. Ķikuts, 823. Bulduru mazpulka dalībnieks; Vold. Liepaskalns, 189. Karvas mazp., A. Āboltiņš, 223. Bīriņu mazp. (pa daļai — jo nav uzrakstīts pareizi uzdev. stāvoklis); Edmunds Everts — 1085. Rīgas valsts komercskolas mazp.

Uzdevums Nr. 2. ir bijis jau cietāks rieksts. Šo uzdevumu, arī tikai pa daļai, pareizi atrisinājis E. Everts, 1085. Rīgas valsts komercskolas mazp. dalībnieks.

Jautājums. Lūdzu paskaidrot, cik vilcienos jāmato beigu spēlē ar Dāmu un Karali.

Atbilde: Pēc noteikumiem, ja nosista pēdējā pretinieka figura, pretinieka karalis jānomato ne vēlāk kā 50 gājienos. Tomēr praksē, no jebkura stāvokļa, ar dāmu un karali vajaga nomatot mazāk kā 10 gājienos; ar T un K mazāk kā 20 gājienos; ar diviem laidņiem un K mazāk kā 30 gājienos. Šeit gan nedrīkst piemirst pastāvošo noteikumu par gājienu atkārtošanos — ja vienu un to pašu gājienu abi pretinieki atkārto 3 reizes — partija neizšķirta.

Alsundzietis

(Pāru deja)

M. LASMANE

Izejas stāvoklis: Nenoteikts pāru skaits nostājas dejas lokā: zēni ar skatu pa dejas ceļu uz priekšu, meitenes atmuguriski, un saņemas tā, kā kad polku dejo (zēns ar labo roku aptver meitenes vidukli, bet ar kreiso saņem meitenes l. roku un iesprauž to sev kr. sānos; meitene savu kr. r. uzliek zēnam virs l. elkoņa).

Izpildījums: Pirmajās četrās taktīs zēns, sākot ar kr. k. 8 paleciena soļiem dejo pa dejas ceļu uz priekšu; meitene, sākot ar l. k. tādiem pašiem lēcieniem dejo atmuguriski pa dejas ceļu. Lēcieni tādi kā pie „Brālītis un māsiņa“, katrā taktī pa 2. Nākošās 4 taktis dejo tādus pat 8 lēcieniņus griežoties uz labo pusi. Visa deja sastāv no 16 lēcieniņiem. Muzikai atkārtojoties, bez kādas pauzes vidū atkārto arī deju. Tā kā visa deja sastāv tik no lēcieniņiem, tad ātri nokausē, bet pareizs izpildījums ir tik ritmisks un īpatns, ka gribas dejot vēl un vēl.

Alsundzietis.

„Pāru deja.“

M. Lasmane.

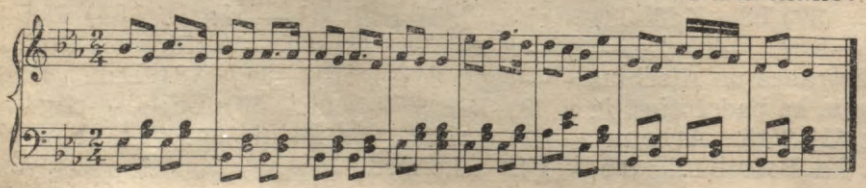

Mazpulku dzīve

Apliecības un godinājums lauksaimniecības mācekļiem.

Rīgas mazpulku 3. eglītes vakars Sporta namā.

Laikam gan tas bija pirmo reizi, kad Sporta nams uzņēma tikdaudz apmeklētāju. Rīgas mazpulku 3. eglītes vakarā š. g. 8. janvarī. Vairāk kā trīs ar pusi tūkstošu mazpulku dalībnieku, kopā ar tik pat daudz vecākiem, draugiem un labvēļiem līdz pēdējai vietai bija piepildijuši Sporta namu, kad pie mazpulkiem, apsveikuma maršam un suminājumiem skanot, cauri goda ierindai ieradās Izglītības ministrs prof. J. Auškāps, Sabiedrisko lietu min. A. Bērziņš, LLK priekšsēdētājs R. Dzērve, Rīgas pilsētas galva R. Liepiņš, Prezidenta adjutants plkv. M. Lūkins ar sekretaru J. Grandavu, Rakstu un mākslas kameras priekšsēdētājs J. Druva un daudzi citi godaviesi. Kā vienā balsī teikta pāršalca Sporta namu tūkstošu mazp. dal. atbilde — solijums uz Izglītības ministra prof. J. Auškāpa apsveikumu: „Augat lieli!" — „Augsim Latvijai!". Kā latvisku pasaku valstī izskatijās triju svētku eglīšu mirdzumā un pašu mazpulku dalībnieku darinātā rotājumā Sporta nams, kad klusumā atskanēja māc. A. Lūša svētruna. Un cauri svētrunas vārdiem ikviens no šiem pasaku pils klausītājiem garā bija kopā ar to vīru, kas, noliecies pie sava darba galda, rūpējas un veido tautas un valsts nākotni. Un kas gan nezina, ka šis vīrs ir mūsu zemes lielais Saimnieks, Tautas Vadonis, mazpulku Virsvadonis, kas uzvedis mūs uz vienības baltā ceļa.

Radiofonam pieslēgto vakara koncertu ievadija novada vidusskolu mazpulku koris. Pirmo reizi uzstājās arī vidusskolu mazpulku apvienots orķestris, tad vecie, bet patiesi visjaunākie Čiekurkalna rajona mazpulku mazajie ar Saulsanu mazpulka kokļu orķestri. Braši un ar sajūsmu izskanēja Pleskodāles-Spilves un Zemitāna-Grīziņkalna rajonu mazpulku zēnu kora dziesmas un Pleskodāles mazpulka pūtēju orķestra priekšnesumi. „Kam mums vajaga klausīties kādus tur Vīnes zēnus", dzirdēju goda viesu ložā runājot, „mūsu pašu Pārdaugavas zēni dzied vislabāki!"

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas centra darbinieki un novadu inspektori kopējā apspriedē Jelgavā, Viestura vienīņas pilī

„Un dzied mūsu, latviešu, dziesmas", man gribējās piebilst.

Eglītes vakara svinīgajā daļā izcila vieta tika ierādīta lauksaimniecības mācekļu apbalvošanai. Brašā ierindā zālē iesoļoja 192 jaunie lauksaimniecības mācekļi — mazpulku dalībnieki, kas jau vairākas vasaras pavadijuši laukos, apzinīgi pildot lauksaimniecības mācekļu gaitas. „Mūsu organizācijas pamatos," teica Latvijas lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs R. Dzērve, uzrunā lauksaimniecības mācekļiem, „ir likts darbs un tēvzemes mīlestība. Godinot šovakar dažus simtus drosmes un panākumiem vainagotus jauniešus, mēs līdz ar to godinam visus 40.000 mazpulku dalībniekus un viņu vadītājus par viņu darbu."

Izglītības ministrs prof. J. Auškāps, nododams mazpulku Virsvadoņa Valsts un Ministru Prezidenta **Kārļa Ulmaņa** sveicienus un labākos novēlējumus, starp citu teica: **„Mazpulki vairs nav uzskatami tikai par lauku jaunatnes organizāciju,** un ja šodien mēs ar sevišķu uzmanību piegriežamies lauksaimniecības mācekļiem, tad tas ir sakarā ar mūsu lielo, neatliekamo nacionālo uzdevumu — pacelt atkal pienācīgā augstumā lauku dzīvi. Jūs, nākamie Latvijas saimnieki, nebūsiet vairs tādi laucinieki un pilsētnieki, kas savā starpā strīdu celtu, bet gan visi tādi vienas lielas tautas bērni, kas vienmēr saprotas savā starpā, kas prot kopīgu darbu strādāt tā, lai vienmēr daiļāka, vienmēr bagātāka

Tā griezās 4. mazpulku loterijas laimes rats pag. g. 30. novembrī

kļūtu Latvija". No ministra rokas pirmās lauksaimn. mācekļu apliecības un balvas saņēma labākie mazpulku dalībnieki. Balvas centīgo lauksaimniecības mācekļu godināšanai bija ziedojuši: Valsts un Ministru Prezidents, Mazpulku Virsvadonis **Kārlis Ulmanis,** Centrālā Savienība „Turība", Latvijas Cukura monopola pārvalde, Rīgas piensaimniecības savienība, Akciju sabiedrība „Laima", „Bekona Eksports", „Maiznieks" un Latvijas Lauksaimniecības kamera.

Bagātīgai lauksaimniecības mācekļu apbalvošanai sekoja jautrie ugunskura priekšnesumi: Pārdaugavas rajonu mazpulku dejas, 3. Rīgas pilsētas ģimnazijas mazpulka dalībnieču vingrojumi, Čiekurkalna un Rīgas centra rajona mazp. mazajo dejotāji un dalībnieku piramīdes.

Un kad atskanēja tautiskās dejas, sakustējās tūkstoši Sporta namā un svētku prieks pārņēma visas jaunās sirdis. Vecu tur nebija, jo arī visilgāki dzīvojušie, kopā ar jauniem, savās sirdīs atkal kļuva jaunības prieka pārpilni! Grezns svētku rotā izskatijās Sporta nams. Franču liceja mazpulka vadītāja palīga J. Zaikava iecerētais un pašu dalībnieku izpildītais latviskais greznojums gan prasijis bija 16.000 darba stundas, taču tas Sporta namā simboliski bija ienesis visu mūsu zemi. Ap 12 saulīšu ietvertu Mazpulku Virsvadoņa greznuma lukturi grupējās 4 mūsu zemes apgabalu un 19 apriņķu simboli — latviskā rotājuma lukturi. Zemei un auglībai simbolus — zaļos vainagus kopā ar valsts idejas paudējiem vienoja četrkārtīgas greznuma važas, rādot, ka arī mazpulku jaunatne savās sirdīs ir nedalami saaugusi ar mūsu zemi, labākos spēkus un gribu nodod savam Virsvadonim, bet ar savām čaklām rokām daiļu un bagātu darīs mūsu mīļo Latviju.

Labākie mazpulku meteorologi.

Meteoroloģijas pētijumus mazpulki, saziņā ar Zemkopības ministrijas Meteoroloģisko biroju, turpināja arī pagājušā gadā. Sākot ar vienkāršākiem laika novērojumiem, sniega segas mērojumiem un dabas parādību reģistrēšanu, mazpulki sakrāja ne tik vien sev vērtīgus datus, bet ievērojami pakalpoja arī valstij, sniedzot savus pētijumus arī Z. M. Meteoroloģiskam birojam. **Turpmāk meteoroloģiskiem pētijumiem mūsu zemē būs jāpiegriežas ar vēl lielāku uzmanību, jo, izveidojoties vietējai un starptautiskai gaisa satiksmei, tāpat valsts drošības un aizsardzības organizēšanai ir vajadzīgs daudz un plānveidīgi izvestu laika novērojumu, pētijumu un ziņu.**

Lai mudinātu mazpulkus un atsevišķus dalībniekus piegriezt nopietnu vērību plānveidīgam un nepārtrauktam meteoroloģisku pētijumu darbam, L L kamera atvēlējusi arī šogad līdzekļus labāko mazpulku un centīgāko dalībnieku apbalvošanai par ļoti sekmīgi izdarītiem meteoroloģiskiem pētijumiem un pastāvīgu ziņu sniegšanu Z. M. Meteoroloģiskam birojam. Balvas piešķirtas **mazpulkiem: a) vecākiem mazpulkiem, meteorologiem,** kas pētijumus izdara divus un vairāk gadus: **35. Mālupes, 75. Allažu, 127. Seces-Sērenes, 238. Ugāles, 307. Džūkstes, 341. Sesavas, 404. Suntažu, 405. Ropažu, 481. Staiceles, 531. Briņķpedvāles, 622. Olaines un 765. Kacēnu pag. Jāņa Cimzes mazp.** b) Par pēdējā gadā sekmīgi izdarītiem meteoroloģiskiem pētijumiem un ziņu sniegšanu: **57. Durbes, 165. Tirzas, 347. Naudītes, 365. Mēmeles, 415. Riebeņu, 494. Gaiķu, 527. Ķesterciema, 658. Vītrupes, 690. Ipiķu un 779. Zirņu** mazpulkiem.

Par sekmīgu laika novērojumu izdarīšanu un

Sacensība lugām un stāstiem

Latvijas Lauksaimniecības kameras Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa izsludinājusi

sacensību mazpulku lugām un jaunatnes stāstiem

Izsludinātās sacensības noteikumi šādi:

Lugām jābūt piemērotām jaunatnes tēlošanas spējām, lauku un skolu skatuves tehniskām iespējamībām. Tās rakstamas spraigi, koncentrēti, lai uzvedums neieilgtu vairāk kā 1½ stundas. Viela iedalama ne vairāk kā 1—3 cēlienos vai 5—6 ainās.

Stāsti nedrīkst parsniegt 1 iespiedloksni. Darbiem jābūt ar pozitivu tendenci, jāiejūsmo jaunatne tautas un tēvzemes mīlestībai, vienībai, sadarbībai ar vecāko paaudzi, lauku dzīvei, lauksaimniecības raženam darba priekam, tikumiskai dzīvei un t. t. Ideja apstrādājama mākslinieciski, **bez uzspiestas tendences,** ar izkoptu stilu.

Godalgas piešķirs šādos apmēros:

Lugām — I god. Ls 750,—, II god. Ls 500,— un III. god. Ls 300,—.

Stāstiem — I god. Ls 500,—, II god. Ls 350,— un III god. Ls 200,—.

Sacensībai iesūtītos darbus godalgos Rakstu un mākslas kameras sastādītā godalgošanas komisija.

Godalgotos darbus iespiedīs žurnālā „Mazpulks". Pārējos darbus, kas iegūs atzinību, arī iespiedīs „Mazpulkā" un to autori saņems dubultu rindiņu honoraru.

Darbi jāiesūta līdz š. g. 1. maijam LLK ideoloģijas un propagandas nozarei Jelgavā, Viestura piemiņas pilī ar uzrakstu „Sacensībai mazpulku lugām" vai „Jaunatnes stāstu sacensībai" ar īpašu motto. Darbam jāpievieno slēgtā aploksnē autora vārds, uzvārds, dzīves vieta un adrese.

nepārtrauktu ziņu iesūtīšanu balvas piešķirtas: a) **vecākiem mazpulku dalībniekiem meteorologiem,** kas pētijumus nav pārtraukuši 2 un vairāk gadus: **35. Mālupes mazpulkā A. Lazdiņam, 127 Seces-Sērenes — A. Kasandrim, 238. Ugāles — E. Eniņam, 405. Ropažu — J. Rimšam, 531. Briņķpedvāles — J. Bērziņam un 765. Kacēnu pagasta Jāņa Cimzes mazpulkā — J. Vītolniekam.** b) par sekmīgiem meteoroloģiskiem novērojumiem un ziņu sniegšanu: **57. Durbes mazpulkā — L. Melvagai, 75. Allažu — A. Mastiņam, 165. Tirzas — S. Indrānei, 307. Džūkstes — A. Gaiķim, 347. Naudītes — A. Millerim, 365. Mēmeles — A. Vanagam, 341. Sesavas — A. Zeilandei, 404. Suntažu — E. Rozītem, 415. Riebeņu — V. Bindaram, 481. Staiceles — B. Pētersonam, 494. Gaiķu — A. Šlechtam, 527. Ķesterciema — A. Strodacham, 622. Olaines — A. Melbārdim, 658. Vītrupes — A. Pētersonam un 690. Ipiķu mazpulkā K. Tiltam.**

Darbos apliecināta draudzība un mīlestība.

Vēl tālu bija paši Ziemassvētki, kad Rīgā jau sāka pienākt lauku mazpulku dāvanu veltes trūcīgiem pilsētu bērniem un mazpulku dalībniekiem. Līdz ar skaisto svētku eglīšu saiņiem sūtijumos netrūka arī visdažādāko svētku gardumu — ābolu, cepumu, saldumu un praktisku priekšmetu: cimdu, siltu kaklautu un zeķu arī nebija mazums. Šie Ziemassvētku sūtijumi pilsētniekiem liecināja arī, ka lauku mazpulku dalībnieki pagājušā vasarā ir bijuši sekmīgi ražu celšanā, jo kā gan citādi kāda dalībniece līdzi savai dāvanai varētu sūtīt rakstu: „Tev, nepazīstamā, bet mīļā Rīgas mazpulka dalībniece, lai šis mana lauciņa ražojums sagādā mazdrusciņ prieka, jo vasarā par skaistajiem zirņiem arī man bija liels prieks..." Patiesi te piepildas vārdi, ka dalīts prieks ir divkāršs prieks. Svētku prieka dalīšanā tad arī Ziemassvētkos piedalijās 111 lauku mazpulki, iesūtot 1357 kilogramus dažādu dāvanu un 80 mazpulki eglīšu saiņus ar vairāk kā 2500 svētku eglītēm. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad pirmais eglīšu sainis pienāca Rīgā no 527. Ķesterciema mazpulka. Dāvanu sūtīšanā īstus rekorda sūtijumus sagādājuši: 43. Aiviekstes mazpulks — 124 kilogrami, 58. Jaunpiebalgas — 88 kg un 786. Zaņas mazpulks — 75 kilogramus. Sūtītām dāvanām un eglītēm L. L. kamera no savas puses pievienoja 8000 Ziemassvētku svecītes, un svētku mirdzums ar patiesas draudzības apliecinājumu arī pie trūcīgiem Rīgas mazpulku dalībniekiem parādijās šais Ziemassvētkos lielākā spožumā kā līdz šim. Daudz sirsnības apliecinājumiem apmainijās šoreiz arī tieši paši pilsētu mazpulki ar lauku mazpulkiem. Starp daudziem jau pastāv veca draudzība un pazīšanās. Ziemassvētki tad arī ir tie, kur šo draudzību un mīlestību no labām domām vislabāk pārvērst darbos. To šoreiz bija darijuši mazpulki, jo kā gan citādi tik siltus un mīlestības pilnus pateicības vārdus rakstītu 527. Ķesterciema mazpulka vadītāja Rīgas Viļa Olava mazpulkam: „Neviens nevar iedomāties, cik lielu prieku mums sagādāja Jūsu atsūtītās grāmatas un svētku sveicieni! . . ."

Un kad pēc gada atkal pienāks gaišie Ziemassvētki, tad pie draudzības un mīlestības parādīšanas darbos nepiemirsīsim vienu: katrai draugam sūtītai mantiņai līdzi pieliksim mūsu pašu rakstītu sveicienu. Kaut pāris teikumus garu pavadvēstuli, vēlējumu, sveicinājumu; kā tas ielīksmo saņēmēju un atraisa arī viņa jūtas pateicībai! To uz priekšu centīsimies vairāk izpildīt kā līdz šim, tad saprotamāka mums pašiem un mūsu draugiem būs tā valoda, ko runā jaunās sirdis . . .

Tā pag. rudenī 45. Aizviķu mazp. dalībnieki novāca kopējo kartupeļu lauku un ieguva Ls 157,— ieņēmumu

Prezidenta skolotājs K. Štolcers guldīts smilšu kalniņā.

Pag. g. 7. decembrī aizsaulē aizgāja Valsts Prezidenta **K. Ulmaņa** pirmais skolotājs Kārlis Štolcers. 13. decembrī viņu izvadija pēdējā gaitā no Bērzmuižas baznīcas turienes kapos. Goda sardzē Bērzmuižas baznīcā stāvēja turienes rajona mazpulku dalībnieki ar sēru karogiem. Pie kapa atvadīšanās vārdus teica Valsts prezidenta pils komandants plkv. R. Bebris, nododot pēdējos sveicienus no Valsts prezidenta **Kārļa Ulmaņa** un nolika krāšņu vainagu. No Latvijas mazpulkiem vainagu nolika LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītājs agr. K. Ķirsis, Bērzmuižas skolas vainagu — skolas pārzinis J. Sakša. Daudz ziedu un vainagu veltija daudzu sabiedrisko organizaciju pārstāvji. Vieglas smiltis dzimtenes smiltainē!

Atzinība par darbu dzimtenei.

Kara skolas priekšnieks pulkvedis Kripēns izteicis atzinību 331. Garozas mazpulka dalībniekam A. Vasariņam, piesūtīdams grāmatu „Sirdis liesmās" ar ierakstu „Par parādīto tēvzemes mīlestību sargājot mūsu zemes svētākās vietas."

A. Vasariņš pag. gada oktobrī, ejot gar kaujās kritušo kadetu pieminekli pie Vareļiem, novērojis, ka kāds braucējs nogriež pie pieminekļa stādītu liepiņu. Griezējā pazinis sava tēva paziņu S., kurš no liepiņas pagatavojis pātagas kātu. Par notikušo ziņojis aizsargu nodaļas priekšniekam un policijai. Vareļu pieminekli apkopj 331. Garozas mazpulks un katru gadu meža dienās iedēsta kokus un krūmus, kā arī uzpoš visu apkārtni.

Stājas kursi Iecavā un Jaunpilī.

Jaunpils un Iecavas rajona mazpulki sarīkoja Ziemassvētku brīvlaikā mazpulku priekšnieku, valdes locekļu un saimes vecāko stājas kursus.

Kursi bija labi noorganizēti un tajos piedalijās 82 kursanti. Jaunpilī kursus organizēja Jaunpils mazp. rajona vecākais V. Jankevics, kursu komandants — Vanags; Iecavā kursus organizēja — Iecavas mazp. rajona vecākais A. Dauksis, komendants — E. Viterungs.

4. mazpulku loterija noslēgusies.

Pag. gada 30. novembrī noslēdzās 4. mazpulku loterija, ko Latvijas Lauksaimniecības kamera katru gadu rīko par labu mazpulku darbības veicināšanai, kā: kursiem, godalgām, literatūrai, mēnešraksta „Mazpulks" izdošanai u. t. t.

Katrs mazpulks un katrs mazpulka dalībnieks un dalībniece ir aicināti talkā izplatīt plašākā rabiedrībā šīs loterijas biļetes pēc iespējas lielākā skaitā. Patīkami vērot, ka lielākā daļa mazpulku ar sirsnīgu atsaucību ir piedalijušies šinī kopējā darbā un daži mazpulki jāpiemin ar sevišķu prieku. **Pirmā vietā visā valstī jau otru gadu ir 60. Krustpils mazpulks, kurš izplatijis 390 biļetes.** Otrā vietā — 405. Ropažu mazpulks — ar 200 biļetēm, tālāk seko mazpulki, kuri izplatijuši 200—100 biļetes: 58. Jaunpils, 21. Īslīcas, 175. Skrīveru, 383. Madlienas un 496. Ķēču-Annas mazpulki. Viss vairums mazpulku ir izplatījuši 80—30 biļetes, bet tomēr daži mazpulki arī šogad ir bijuši pilnīgi nevērīgi paši pret savu loteriju. Tā piem., 541. **Zantes mazpulks nav pārdevis nevienu biļeti,** 748. Sūnu mazpulks izplatijis tikai 2 biļetes, 149. Aizputes ģimnazijas — 5 biļetes, 310. Skrudalienas — 7 biļ., 558. Sivergola — 7 biļ., 864. Bērzgales — 8 biļ., 1013. Aizputes pilsētas — 10 biļ. un 596. Liepājas — Kronvalda — 10 biļ.; kaut gan dalībnieku skaits šinīs mazpulkos diezgan prāvs, un ja katrs dalībnieks būtu mēģinājis pārdot vismaz 1 biļeti, tad skaitļi būtu citādāki.

Cerēsim, ka nākošā gadā visi mazpulki vēlēsies kļūt uzskaitīti pie pirmajiem un pēdējo rindas paliks tukšas. Labas sekmes kopējos pasākumos jaunajā 1929. gadā!

894. Hercoga Pētera ģimnazijas mazpulks basketbolā II vietā Jelgavā.

„Zemgales Balss" balvas izcīņā bosketbolā piedalijās 16. Jelgavas aizsargu pulks, Jelgavas sporta biedrība, Armijas sporta klubs, 432. Jelgavas skolotāju institūta mazpulks un 894. Hercoga Pētera ģimnazijas mazpulks. Sacensības notika decembrī un turnīrs risinājās pēc olimpiskās sistēmas. Sevišķi labi spēlēja 894. H. P. ģimn. mazpulks, uzvarot 432. Jelgavas valsts skolotāju institūta mazpulku ar 60:29 un ASK, 40:24. Fināla spēlē ar 16. J. A. P. sporta klubu 894. H. P. ģimn. mazpulka vienība bija spiesta cīnīties vājinātā sastāvā, jo slimības dēļ nepiedalijās aizsargs Stērste. Pirmā puslaikā 894. H. P. ģimn. mazp. par labu sev ieguva 18:11 bet, spēli beidzot, liktenīgo metienu un uzvaru gūst 16. Jelgavas aizsargu pulka sporta klubs var 20:19, saņemdams balvu — statuju. Otrā vietā — 894. H. P. ģimn. mazpulks saņēma diplomu.

Baldonē slēpotājus sagaida ar goda vārtiem

36. Viesītes I mazpulka saimes Ziemassvēku brīvlaikā, savu audzinātāju vadībā devās pie pagasta trūcīgām daudzbērnu ģimenēm, kur iededzināja svētku eglītes un apdāvināja bērnus. Iededzināja pavisam 7 eglītes un apdāvināja 33 bērnus. Dāvanas, ko ziedojuši vietējie skolotāji un paši mazpulka dalībnieki, izsniegtas 110 ls vērtībā.

154. Oktes mazpulks sarīkoja ražojumu apskati Oktes skolā. Apskatē piedalijās 19 dalībnieki, izstādot kacenu kāpostus, saulespuķes, sīpolus, meža ogas un dažādus rakdarbus.

267. Lazdonas mazpulks 30. dec. sarīkoja savu ražojumu apskati. Bez vasaras ražojumiem bija izstādīti daudzi vērtīgi rokdarbi un konservi. Apskatē piešķīra 7 pirmās, 5 otrās un 3 trešās godalgas. Bez kameras tāpat kā iepriekšējos gados ļoti vērtīgas balvas bija ziedojušas vietējā pag. pašvaldība un sabiedr. organizācijas.

Pēc ražojumu apskates bija eglītes vakars, kurā dalībnieki izpildija jauku priekšnesumu programu.

476. Vecpiebalgas Upītes mazpulks 6. nov. sarīkoja kopīgu ražojumu apskati savas skolas telpās. Apskatē piedalijās 19 dalībnieki, starp tiem četri mazbiedri. Mazpulka dalībnieki bija izstādijuši kulturaugu — Parnasijas kartupeļus, bez tam runkuļus, saules puķes, dažādus augļu konservus un rokdarbus. Dalībnieki saņēma arī godalgas.

686. Pulkarnes mazpulks svinēja karoga un svinīgā solijuma svētkus. Doles aizsargu nodaļas dāvāto karogu iesvētija mācītājs Romans. Iesvētīšanai sekoja karoga pasniegšana.

Sekoja balvu izdalīšana, jo mazpulkam tai pašā dienā notika arī ražojumu apskate. Ražojumu apskatē dalībnieki bija izstādijuši konservus, dažādus rokdarbus un galveno sacensības kulturu, pupiņas.

821. Braslas mazpulks 27. nov. sarīkoja ražojumu apskati un svinīgā solijuma svētkus. Svinīgo solijumu nodeva 40 dalībn. Sevišķi plaši dalībnieki bija izstādijuši savus ražojumus. Sacensības kultura šogad bija sīpoli. Dabreļa saime bija izgatavojusi nometnes modeli ar teltīm un kvēlojošu ugunskuru. Tālivalda saime bija iekārtojusi pasīvās gaisa aizsardzības novietni. Par čaklu vasaras darbu pirmās godalgas saņēma 6, otrās 7 un trešās 15 dalībnieki. 6 dalībnieki saņēma balvas par sevišķu centību mazpulka sabiedriskajā darbā, un 4 dalībniekiem novada inspektors izteica uzslavu par labu stāju. Svētku oficiālajai daļai sekoja priekšnesumi.

Izglītības ministrs prof. J. Auškāps un Sabiedrisko lietu ministrs A. Bērziņš pie mazpulkiem š. g. 8. janvāra eglītes vakarā, Rīgā, Sporta namā

Aizsaules ceļos

Mazpulku patiesais draugs un labvēlis
Dr. med. h. c.

Ādams Butuls

dzim. 1860. g. 5. dec., miris 1938. g. 14. dec.

Viņa darba rosme un skaidrā latvieša sirds būs vienmēr mazpulku dalībniekiem par gaišu paraugu.

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Es savai māmiņai
Visu mūžu žēl dariju:
Kā izaugu, tā apgulu
Apakš zaļas velēniņas.

867. Ilzenes mazpulka meiteņu saimes vecākā

Diāna Kaļļa

negaidot šķīrās no mazpulku saimes pag. g. 15. augustā. Mazpulks sēro kopā ar viņas dziļi noskumušiem vecākiem, kuri zaudējuši savu vienīgo meitu. Mīļš paldies par saulainiem brīžiem, ko pavadījām kopā skolā un mazpulkā. Mīļa un čakla Tu biji mūsu vidū, mīļu Tevi paturēsim savās sirdīs, savās atmiņās.

867. Ilzenes mazpulks.

1938. gada 19. novembrī pēc īsām, bet grūtām ciešanām 15 gadu vecumā miris mazpulka dalībnieks

Herberts Mārtiņš Igaunis.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

542. Galgauskas-Veišu mazpulks.

Darba tik daudz,
Bet Tu jau uz dusu!

Pag. g. 12. novembrī no mums šķīrās uz mūžu mūsu mazpulka priekšnieks — diženais

Augusts Sproģis.

Par viņu skumst

372. Mērsraga mazpulks.

1938. g. 5. decembrī šķīrās no mums čaklā un visu iemīļotā dalībniece

Sofija Čugunova.

Apglabāta 11. dec. Augšpils pareizticīgo kapos. Viņu mīļā piemiņā paturēs.

369. Abrenes mazpulks.

1938. g. 7. decembrī miris mūsu mīļais mazpulka dalībnieks

Zigurds Šmits

dzim. 1926. g. 9. jūnijā.

Viņu mīļā piemiņā paturēs

571. Cēsu II mazpulks.

1938. g. 8. decembrī šķīrās no mums traģiskā nāvē mūsu bijušais valdes loceklis-kasieris

Harijs Zēģele

dzim. 1919. g. 23. septembrī.

Pāri jumtam gāju putni skries
Un uz pavasara dzīrēm trauksies;
Jautri tie pēc tevis sasauksies,
Bet tu klusēsi un neatsauksies.

Par viņu sēro

658. Vitrupes mazpulks.

1938. g. 9. decembrī Matkules pagasta Stūros miris mūsu mazpulka dalībnieks

Visvalds Reinis

12 gadus vecs.

„Kam tu lūzi, ozoliņi,
Vai nav koku lūzējiņu —
Kam tu miri, mūs bāliņi,
Vai nav ļaužu mirējiņu.."

Dziļās sērās

531. Briņķpedvāles mazpulks.

Pašu darbs

Sēlpils baznīca

AR PAĻĀVĪBU JAUNAJĀ GADĀ

Malcenieks, 84. Saukas mazp. diž.

Mūsu Virsvadonis saka: „Viss, kas patiesi labs, ko vērts iegūt, iegūstams tikai ar cīņu... Katrs dzīvē dabū to, pēc kā viņa prāts un domas visvairāk tiecas. . . Bet nekur dzīvē netiek tas, kas savu spēku nepazīst.“ Tomēr nepietiek, ka mēs izlasam vien šos dzīves likumus. Mums jātic tiem un tajos jāieaug. Jākalpo ciešā pārliecībā, ka tā tas vienīgi ir un — ne citādi! Tad ceļš būs vēries mūsu kalnā kāpšanai, pretim saulei!

Nešaubīgi ticot, ka tikai cīņā iegūstamas patiesās vērtības ka tikai sirdī un prātā visvairāk iecerētais patiesi sasniedzams, mums tomēr nerimstoši arī no sava līdzšinējā darba jāmācas. Savi spēki pareizi jānovērtē.

Un taisni tāpēc, draugi, Jaunā gadā nekad lai mums netrūkst drosmes īstā laikā un vietā atzīties:

. . . lūk te man pietrūka uzņēmības, biju par kūtru, vēl daudz jāvingrinas; tikai tāpēc mans biedrs aizgāja garām, ka bija centīgāks . . . — Ja to ievērosim, tad laimes māmuļa mums visiem mīļi uzsmaidīs, tad nekādi apstākļi nebūs mūsu valdonīgais kungs, bet gan otrādi.

„Še ir ieguvumu un panākumu atslēga“, saka Virsvadonis, „dzelzs griba, degsme un pašpaļāvība.“

JAUNGADA DĀVANA SAVIEM VADĪTĀJIEM

E. Rozīte, 404. Suntažu mazp. dalībnieks.

Esam iegājuši jaunajā gadā. Daudzi no mums parasti ar apsveikuma kartiņām būs iepriecinājuši cilvēkus, kas mīļi un tuvi. Bet kā un ar ko mēs esam iepriecinājuši sava mazpulka vadītāju? Daudzi, varbūt, piesūtījuši apsveikuma kartiņas vai arī pasnieguši kādu pašdarinātu vai pirktu dāvanu. Tas ir labi. Bet mēs savu vadītāju varam iepriecināt ar vēl lielāku, ar vēl vērtīgāku dāvanu. Šo dāvanu savam vadītājām vai vadītājai varam pasniegt tie, kas kādu iemeslu dēļ, līdz šim nekā nav darijuši, kā arī tie, kas to jau paspējuši. Nav šī dāvana par naudu pērkama, nav tā rokām pagatavojama, bet tā ir sevis parādīšana priekšzīmīgā iekšējā stājā, kas vispirmā kārtā izpaužas sava vadītāja vai vadītājas paklausīšanā, katras viņu pavēles vai vēlēšanās priekšzīmīgā, apzinīgā izpildīšanā. Kad vadītājs vai vadītāja redzēs, ka viss tas, ko viņi vēlējušies pie mums sasniegt, redzēs mūs augam par krietniem jauniešiem, tad tiem tā būs augstākās vērtības dāvana, dārga dāvana. Darīsim tā, un viņu sirdis trīcēs neizsakamā priekā.

LIELVĀRDES APKĀRTNES VĒROJUMS

Edgars Vinters, 1085. Rīgas valsts komercskolas mazpulka dalībnieks.

Man bija izdevība izbraukt mazpulku nometnē uz ugunskuru Lielvārdē un līdz ar to arī nedaudz vērot apkārtnes krāšņo dabu. Pusotra kilometra gājis no stacijas nonācu Daugavas krastā, kas te augsts, krūmiem un kokiem noaudzis. Jauka un gaiša izskatās Lielvārdes baznīca, ko sevī slēpj tumši zaļie koki un krūmu puduri. Turpat vecais Lielvārdes pils parks un pilsdrupas. Parks nolaists un gaida kopējus. Daļu darba jau te veikuši Rīgas mazpulku nometnes dalībnieki, uzkopjot parka ceļus.

Devos pa stāvo krastu uz leju pie Daugavas. Mani sajūsmināja krāšņais skats no Daugavas lejas uz pretējo krastu, kur pāri zaļajam lapu kronim, saules atspīdēts, mirdzēja baltais baznīcas tornis un lejā vizēja Daugavas plašie ūdeņi. Uzkāpjot augstajā krastā, pavērās plašs skats uz Daugavu, kas kā sudrabota lenta aizvijās tālumā. Šo vareno skatu ir gleznojis mūsu gleznotājs H. Grotuss. (Glezna atrodas Viestura piemiņas pilī, Jelgavā.)

Klaiņāju pa Daugavas krastmalu, līdz bija laiks doties pie nometnes ugunskura.

Noskatījos ugunskura priekšnesumos, kas bija sagatavoti teicami. Sevišķi patika uzvedums „Vēstures soļi Lielvārdē“, kas sajūsmināja daudzus viesus. Sevišķi jūsmīga bija uzveduma beigu daļa, kad, mēnesnīcai lejot savu blāvo gaismu pār koku galotnēm, no pilsdrupām pacēlās Lāčplēsis un Laimdota. Daugavas krastā atmodās senatne. . .

Viss, ko te varēja skatīt un dzirdēt, atstāja dziļu un paliekošu iespaidu.

Vētrā. Zīm. A. Sijats, 643. Mārsnēnu mazp. dal.

AIZSAULES CEĻOS

St. Jonāns, 502. Ārdavas mazpulka dalībnieks.

Kluss, bet auksts janvara vakars. Iededzis uguni, sēdu pie rakstamgalda un šķirstu mazpulka žurnālu. Apstājos pie nodalijuma „Aizsaules ceļos", te pakavējos pie rindiņām: „1938. g. 4. novembrī pēc grūtām ciešanām 35 gadu vecumā miris 502. Ārdavas mazpulka vadītājs Alberts Odeiko". Taisni pēdējos vārdus lasot sirdī rodas kāds savāds, nesavaldams žēlums, un sirds it kā straujāk sāk pukstēt.

Rodas dažādas pārdomas, atminot gan skolā, gan mazpulkā pavadītos brīžus. Prieks atcerēties klusā lauku skolā pavadītos gadus, kur kā labai vadītājai zvaigznei mēs sekojām pašaizliedzīgam skolotājam. Skolotāja nesalaužamo garu skolēni nesa sev sirdīs un tā kļuva paklausīgi un čakli. Šī pašaizliedzīgā skolotāja vārds neredzamiem burtiem ir ierakstīts katra skolēna sirdī, un šo vārdu no karstajām sirdīm neizdzēsīs ne mūžam.

Prieks atcerēties mazpulkā pavadīto laiku, kā arī sanāksmes, vakarēšanas un arī citus sarīkojumus. Te mums nekad netrūka laba un mīļa vadītāja. Mūsu mazpulku viņš vadīja no tā dibināšanas un savu pienākumu atstāja tikai tad, kad vairs nespēja. Nekas cits viņu no mazpulka nevarēja atraut kā tikai nāve, kura nelaikā pasteidzās ar savu posta pilno darbu.

Drūmas un skumjas dienas iestājās mazpulkā kopš jūnija. Mūsu mīļais, gādīgais vadītājs slims. Mazpulkā vairs nav agrākās jautrības, nav agrākās stingrības, un viss iet it kā uz izjukšanu. Un . . . vēl drūmākas kļūst pirmās novembra dienas, kad pienāk sēru vēsts — mūsu vadītājs miris...

Sēras . . . žēlabas . . . vaimanas un arī negaidīts pārsteigums. Tas viss man domās izliekas kā neticamais sapnis. Mūsu mīļais, labais vadītājs miris. To iedomājot, savāds žēlums pārņem mani, un sāk ritēt karstas asaras pār vaigiem. To jūtot, izsteidzos no istabas, lai svaigā āra gaisā izklaidētu domas.

ATPAKAĻ PIE ZEMES

J. Beķeris, 152. Mārcienas mazp dal.

Jau sen skanējis aicinājums — atpakaļ pie laukiem, pie lauku dzīves, darba un saules. Bet, kaut gan aicināts tika, tad tomēr pildīts netika. Ausis, kas to dzirdēja, palika kurlas, acis pret lauku dzīves skaistumu aklas. Tagad, pēc 1934. gada piecpadsmitā maija, viss grozijies uz labo pusi. Arvien lielāks kļūst to pilsētnieku skaits, kas dodas laukos par strādniekiem. Šo viņu soli arī valdība pratusi attiecīgi novērtēt un tos atbalstīt. Līdz ar to nostiprinājies arī uzskats, ka laukos ir labākā vieta tiem, kam pilsētā laime neuzsmaidījusi. Nav nekas jauns, ka mūslaiku jaunatne meklē laimi un dzīves piepildījumu pilsētā. Tie sapņo par pilsētas trauksmaino dzīvi: teātriem, operām un citām ērtībām. Bet par to, vai tēva mājās tīrumi zeļ, vai stāv atmatā, par to viņi vismazāk domā. No sākuma viss tas ir jauki un skaisti, bet drīz nāk vilšanās. Apnīk pilsētas putekļainās ielas, pilsētas dzīve. Lauku saulē un vējos nobrūninātās sejas kļūst bālas, muskuļi ģļēvi. Nav lauku briestošā vingruma, nav gara spraiguma, tā spraiguma, kas pavasaros salauž ledus segas upēs un zemei liek elpot no jauna. Tagad ilgotās pilsētas dzīves vietā nostājas kailā īstenība. Dziļi vīlušies jūtas tie, kas no laukiem aizgājuši, vēl dziļāk tie, kas to sekmējuši. Bieži ir tā, ka paši vecāki, gribēdami saviem bērniem vieglāku dzīvi, atrauj tos no zemes un pazudina. Turpmāk tas nedrīkst tā notikt, katram lauku jaunietim nopietnāk jāskatas uz dzīvi, jāprot atšķirt māņi no īstenības, jo mums nepieciešams, lai zemnieks paliktu pie savas zemes. Lauki ir dzīvā spēka vislabākā spēka devēja. Ļoti skaisti savas izjūtas par laukiem pasaka mūsu Virsvadonis: „Es ticu, ka nekas nav skaistāks par lauku dzīvi, par darbu laukā un pļavā, es negribu mainīties ne ar vienu citu, jo nekur citur mana sirds nejustu tādu prieku kā še, manā mājā, manā sētā, kur runā uz mani tikai man saprotamu valodu ir klusā māja, ir klusais dārzs, ir plašie, mierīgie tīrumi. Es esmu lepns uz to, ka esmu zemnieks." Un lai neaizmirstam tikai to, ka visi mūsu politiķi un valsts vadība nākuši no laukiem, un tie ir tiešām izcilas personības. Mazpulku dalībnieki, neaizmirsīsim, ka lauki un zeme ir mūsu drošākais pamats, stiprums un spēka avots! Paliksim uzticīgi savai dzimtajai zemei. Augsim Latvijai!

MANA DZIMTENE

A. Klauss, 329. Tērvetes mazp. priekšn.

Laimīga var būt latviešu tauta, kad tā atkal atguvusi savu dzimteni, kuru tik daudzus gadu simtus nomākušas svešas tautas. Bet nu ir pienācis laiks, kad esam kļuvuši kungi savā dzimtajā zemē. Latvijas zeme ir dārgums, kas jāprot ikvienam latvietim godāt, sargāt un mīlēt. Nevaram nicināt un necienīt savu dzimto zemi, jo viņa mums dārgi maksā, kamēr atguvām no sveštautiešiem. Daudzi latviešu labākie dēli nolika galvas par savu tēvu zemi. Tiem bija īsta latvieša sirds krūtīs, kuri gāja cīņā pret ienaidnieku. Tāpēc mums, mazpulku dalībniekiem, nākošajiem Latvijas sargiem, jābūt vienmēr modriem un jāiet dzimteni aizstāvēt, kad dzimtene mūs sauks. Mūsu dzimtenē nav lielu zemes bagātību, bet tā ir slavena ar saviem dabas jaukumiem. Katrs latvietis var priecāties, ka viņš var laimīgi dzīvot savā dzimtajā zemē, un ka ir Vadonis, kas ved latviešu tautu pretīm labākai dzīvei.

Bauskas pilsdrupas
Zīm. E. Vinters
1065. mazp. dal.

Paziņojumi

● **Par Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vadītāju,** skaitot no 1938. g. 8. decembra, ir iecelts mazpulku nozares vadītājs **agr. K. Ķirsis.**

● Abrenes novada mazpulku inspektora v. i. **J. Berģis** savu vietu atstājis un par inspektora v. i. ir iecelts agr. **Francis Laganovskis,** kurš, sākot ar š. g. 1. janvari, runājams katru trešdienu Abrenē, Kalpaka ielā 12, tālr. Abrene 83.

● Par LLK mazpulku **pasivās gaisa aizsardzības pārzini** ir iecelts mazpulku nozares vadītāja palīgs agr. **Ad. Eglītis.**

● Paziņojam, ka pie katra mazpulka var noorganizēt aviacijas sekciju, kas turpina tuvākā Latvijas Aerokluba aviacijas pionieru pulciņa darbību, jo saskaņā ar Latvijas Aerokluba un LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļas vienošanos aviacijas pionieru pulciņi pievienojami mazpulkiem līdz š. g. 15. februarim.

● **LLK mazpulku piederumu apgādā** dabūjamas labas **aužamās somu stelles** par Ls 135,— komplektā un glīti, **mazpulkiem piemēroti ēvelsoli (ar dzelzs skrūvēm) par Ls 90,— gabalā,** bez piesūtīšanas.

● **Atgādinam, ka ziņojumu veidlapas par 1938. g. darbību, kas piesūtītas vadītājiem, jāizpilda un 2 eks. jāiesūta novada mazpulku inspektoram — un nevis LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai — noteikti līdz š. g. 1. februarim.**

● Mazpulku dalībniekus un dalībnieces, kas vecāki par 16 gadiem un vēlētos pa vasaras laiku strādāt **par praktikantiem svešās saimniecībās,** lūdzam pieteikties LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.

● Pilsētu mazpulku dalībnieki un dalībnieces, **kas vēlētos pa vasaru iet lauku darbos** (par ganiem u. t. t.), arī var pieteikties LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, kas uzņemsies starpniecību vietu apgādē.

● LLK rakstu apgādā Jelgavā, Viestura piemiņas pilī un Rīgā, Baznīcas ielā 4-a dabujama šāda mazpulku literatūra:

Mazpulka dalībnieka vadoņi.

	Ls
Nr. 2 — Laukkopība	—,15
„ 3 — Sakņkopība	—,40
„ 4 — Cūkkopība	—,15
„ 5 — Cūkkopības grāmatvedība	—,15
„ 6 — Iekārtas un darbības noteikumi 10 eks	—,50
„ 7 — Apģērbs meitenēm	—,15
„ 8 — Veļas šūšana un lāpīšana I	—,30
„ 9 — Veļas šūšana un lāpīšana II	—,50
„ 10 — Audumu krāsošana mājā	—,15
„ 12 — Putnkopība	—,50
„ 13 — Putnkopības grāmatvedība	—,20
„ 14 — Laukkopības un dārzkopības grāmatvedība	—,10
„ 17 — Mājsaimniecības programa	—,15
„ 18 — Augļu un dārzāju pārstrādāšana	—,40
„ 19 — Veseļošanās augi	,60
„ 20 — Lopkopība (grāmatvedība)	—,40
„ 21 — Biškopība, I gads	—,50
„ 22 — Rokdarbu grāmatvedība	—,10
„ 23 — Ēdienu gatavošanas grāmatvedība	—,10
Nr. 24 — Biškopība II gads	—,50
„ 25 — Mājas kopšanas prakt. darbu burtnīca	—,20
„ 26 — Biškopības grāmatvedība	—,20
„ 27 — Zirgkopības „	—,40
„ 28 — Šaušanas apmācība	1.—
„ 29 — Šaušanas piezīmju grāmatiņa	—,20
„ 30 — Biškopība, III gads	—,50
„ 31 — Mazpulka dalībnieka personīgā grāmatvedība	—,10
„ 32 — Konservēšanas grāmatvedība	—,10
„ 33 — Augu aizsardzība	—,50
Mazpulku formas tērpa apraksts	—,20
Mazpulka dalibnieku grāmata	—,50
„ kases grāmata	—,50
Mazpulka inventara grāmata	—,50
„ dalībnieka apliecība	—,25
Svinīgā solījuma grāmata	2,50
„Vadītājs" 1936. g. iesiets	2,—
„Vadītājs" 1937. g. iesiets	4,—
Iesniegumi 10 eks.	—,10

	Ls
Mazpulku himna . . . . . 10 eks.	—,10
Karoga dziesma . . . . . 10 eks.	—,10
Mazajo apliecības . . . . . 25 eks.	—,50

Cita jaunatnei piemērota literatūra:

Fr. Keisa „Zem baltzaļā karoga" iesieta .	2,50
„ „ „ „ „ brošēta .	1,50
Kārlis Ulmanis — Jaunatnei	1,—
Žurn. „Mazpulks" vāki gada gāj. iesiešanai	1,20
Arn. Lūsis — Augsim Latvijai	1,50
Kap. A. Apsīte — Kā izsargāties no kaujas gāzēm	—,75
Vltn. K. Kalniņš — Karšu lasīšana . . .	1,20
Vltn. A. Eglītis — Karte — kā to lasīt un sastādīt	1,50

	Ls
Padomi un atbildes radio jautājumos . .	1,80
Jāņu dziesmas	1,20
Mājas iekšējā un ārējā izdaiļošana . . .	2,—
Trušu audzēšana	1,80
Ienesīga truškopība	—,15

Lugas:

K. Freimanis — Krustceļos	—,80
A. Roga — Pirms lielās dzīves	—,90
A. Roga — Uzvarētāji	—,50
A. Lūsis — Zeme un zelts	1,—
R. Vītols — Baltzaļā karoga spēks . . .	1,—
R. Vītols — Brīvdienas	—,50
K. Freimanis — Tēva sētā	—,70

● Aizrādam, ka katra mazpulka bibliotekā vajadzētu iegādāt šādu grāmatu komplektu, lai dalībnieki varētu sev vajadzīgo un interesējošo apskatīt un to iegādāt arī katrs sev personīgi.

Literatūru izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā LLK rakstu apgāda tek. rēķ. pastā 6056 vai iesūta ar pārvedumu.

● Atgādinam, ka **pareizās mazpulku dalībnieku un vadītāju krūšu nozīmes iegādājamas tikai LLK mazpulku piederumu apgādā** Jelgavā, Viestura piemiņas pilī vai arī Rīgā, Baznīcas ielā 4-a. Iesūtot naudu ar pārvedumu vai iemaksājot LLK tek. rēķ. pastā 4564 un paziņojot, cik zēnu un cik meiteņu nozīmes vajadzīgas, tās izsūta arī pa pastu.

● **Mazpulku dalībniecēm,** kas pagājušā vasarā izraudzītas ēdienu gatavošanas sacensībām novadu mērogā, **šoziem mājās jāvingrinas pagājušā gada «Mazpulka» 2. un 3. numurā minēto ēdienu pagatavošanā,** lai novadu un valsts mērogā sacīkstēs varētu sasniegt labākus rezultatus kā rajonu sacīkstēs.

● **Mazpulku izaudzēto ražojumu pārdošana 1939. gada rudenī.** Tiem mazpulkiem, kam izaudzēto dažādo dārzāju pārdošanai grūti atrast tirgu, ieteicam 1939. gadā audzēt saulgriežu sēklas un cigoriņus. Tīras, sausas uu pilnkodolainas saulgriežu sēklas rudenī varēs nodot A/S Latvijas Centrālais Sēklu Eksports par 70—75 snt. kg. Katram mazpulkam, kas saulgriežu sēklas audzē, jānodod vismaz 100 kg. No 1 ara sējuma var iegūt vidēji 15—18 kg saulgriežu sēklu.

Pēc armijas noteikumiem sagatavotas un piemērotā lielumā sagrieztas kaltētu cigoriņu saknes rudenī varēs nodot K. M. Intendanturas galvenai pārtikas noliktavai par valdības noteiktu cenu. Pagājušā gadā tā bija Ls 0,40 par kg kaltētu cigoriņu sakņu. No 1 ara cigoriņu sējuma vidējā raža 250—280 kg cigoriņu sakņu, kuras kaltējot var iegūt apm. 50—55 kg armijai nododamu kaltētu cigoriņu sakņu. Katram mazpulkam, kas cigoriņus audzē, jānodod vismaz 100 kg kaltētu sakņu.

Visiem mazpulkiem, kas šogad audzēs cigoriņus vai saulgriežu sēklas, ar vadītāja starpniecību līdz š. g. 28. februarim jāiesūta rakstisks pieteikums LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai, minot rudenī nododamo saulgriežu sēklu vai kaltētu cigoriņu sakņu daudzumu kg.

● Paziņojam, ka šopavasar **LLK Mazpulku piederumu apgāds sēklas mazpulkiem neapgādās.** Sēklas iegādājamas vietējās patērētāju biedrībās un sēklu tirgotavās.

● 997. Zālaines mazpulks apvienots ar 1051. Liepu mazpulku, nosaucot jauno mazpulku par **997. Zālaines mazpulku.** 834. 47. Rīgas pils. pamatskolas mazpulks uz paša vēlēšanos pārdēvēts par **834. Rigas — Jura Neikena mazpulku,** 963. Kokneses-Krievkalna mazpulks, uz paša vēlēšanos, pārdēvēts par **963. Kokneses II mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki: **1115. Varakļānu ģimnazijas, 1116. Nameja, 1117. Viļakas-Mežvidu, 1118. Tilžas patversmes, 1119. Malnavas un 1120. Kacēnu-Salas.**

LLK Mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Tā radās atkal viens dalībnieks

Te nu es esmu. Pagarš un pajauns puika. Mātei līdz zodam un tēvam līdz padusēm. Mazāks par viņsētas Jāni, lielāks par mūsmāju Pēteri, bet stiprāks par viņiem abiem kopā. Jāni es locu ragā, bet Pēterim ir jau divas zilas acis. Mans vārds ir Krišs Pupulaksts, ģimenē mani sauc par Čipu un stiprākie zēni skolā vietā un nevietā piemetina „agidi ripu".

Te nu es esmu — pagarš puika: mātei līdz zodam un tēvam līdz padusēm

Skolotājs, ja labi grib, tiek gan ar mani galā. Vispār, viņš diezgan daudz par mani līdz šim ir rūpējies. Rokas mazgāt un matus sukāt viņš mani vedis vairākkārt, brīvstundās atpūtai bieži ļāvis stāvēt pie sienas un lai man vienam neapniktu viņa nostāsti par labo uzvešanos, šad tad lūdzis paņemt līdzi māti. Tādas reizes gan nepatīkami atcerēties man pašam, kur nu vēl manai sēžamai vietai. Nezinu, kāpēc mana māte neprot glaudīt.

Tā tas bijis līdz šim. Tagad viss būšot citādi, tā domā skolotājs, un es tam arī sāku ticēt. Vienā pašā pagājušā gada vakarā manī pamodās jauna doma, ko skolotājs tulko kā atgriešanos uz pareiza ceļa.

Skolas mazpulks rīkoja eglīti. Četri zēni mācijās katrs savā meldiņā kopējus vārdus dziedāt. Viena meita veselu rīmi zināja no galvas, pantiņi gan vēl jaucās un galva un rokas locijās nepareizās vietās, bet skolotājs to cerēja nogludināt. Vairāki pēdējās klases zēni taisija ģimnastiķus. Tikušiem līdz piramidēm, tiem neradās, kas kāptu trešā stāvā savu kaklu lauzt. Man viņu lūgums nebija divreiz jāatkārto. Spēka numuriem esmu kā radīts. Bifšteks tāds, ka nav naža, kura spice lektu iekšā, no kūtsaugšas esmu lēcis pēc savas patikas, bet no zirga skausta pret savu gribu jau tai vecumā, kad citi nemāk savās kājās turēties.

Nostāvēju kā pienākas ar savu kāju uz cita galvas, otru atstiepu atpakaļ, pats saliecos uz priekšu, rokas izplētu sānis un skatu — skatu sataisiju tādu, sak, nupat, nupat laidīšos. Godīgi tomēr nokāpu lejā kā mēģinājumos, tā pašā izrādes vakarā. Biju ar mieru tur augšā pat „rutku stādīt", bet apakšējie nelaidās.

Viņu mati neesot nekāda maura zāle, ka tos laidīšot plūkāt.

No tā vakara jutos derīgs pelēkajam mundieram. Saņēmu dūšu rokā un noprasiju skolotājam, vai šis būtu mierā ar mani ņemties. Lielākus iebildumus viņš necēla. Šur tur man gan būšot jālabojas arī skolas dzīvē. Es gan tādas nepilnīgākas vietas pie savas miesas un dvēseles tā uzreizi nevarēju pamanīt, bet viņš citu reizi

Spēka uumuriem esmu kā radīts

teicās parādīt. Man tēva un mātes domas arī šai pašā punktā jānoskaidrojot.

Ar māti tiku viegli galā. Skaidri un gaiši tai pateicu, ka uz paša vēlēšanos mani šur tur grib pārlabot. Viņa tad, lūk, labprāt vēlējās redzēt, kāds es labāks izskatīšoties. No savas puses tā apsolija man sev domāto pelēko pusvadmalu mana ārējā izskata pārgrozīšanai. Bija tikai jāapsolas ar tām pašām biksēm kokos nekāpt, ziemu no kalna uz dibena nelaisties un rokas pēc ēšanas vai mazgāšanās norīvēt piemērotākos apģērba gabalos.

Tēvs bija citas sugas cilvēks. Tam bija melns uz balta jāpierāda, kam tur tiks kāds labums. Apņēmos izmēģināt, kā ar galvu un rokām neražu pieveikt. Lai nu es ar pieri sienā neskrienot. Pret sausumu un slapjumu, rūsu un puvumu nelīdzot ne zāles, ne plāksteris. Mākslīgie mēsli esot naudas izsviešanai, kodināšana laika tērēšanai un dziļāka aršana zirgu mocīšana. Teicos iepazīstināt viņu ar drukāto vārdu. Tas jau esot drusku labāk. Šis to gan izskata pēc pazīstot un tikai laika trūkums neesot ļāvis tam nodibināt ar viņu tuvākus sakarus. Ja nu es būtot ar mieru, viņš labprāt pie ēšanas noklausītos kalendaru

pielikumus par saldsērīgiem notikumiem. Beidzot, kad es apsolijos pieņemties mīlestībā tēvu tēvu tikumiem, viņš bija ar mieru Jurģos atmest man divas kārtis garu un trīs platu zemes gabalu nomaļākā vietā. Par to gan man bija jāapņemas divas svētdienas atbrīvot ganu, divas svētdienas aizvest pienu, divas svētdienas dzirdīt govis, divas svētdienas ... Visas gada svētdienas viņš tomēr neprasija. Savukārt no tēva izlūdzos nemaisīties, kad es pa savu gabalu maisos un visu vasaru viņa tuvumā neteikt: „Tur nekas neiznāks, tur nekas neiznāks."

Neteikšu, ka turpmākais līdz tikšanai sarakstos būtu viegli gājis. Šis tas jau man bija zināms, citu jau es arī zināju, tikai grūti nāca laukā. Skolotājs paliek skolotājs — viņam nevar šā tā. Tur ir sava „znaja" un sava kārtība. Kam ir zaļa un kam dzeltena strīpa, kura lapa prātam un kura sirdij, un mūsu mazpulks neesot vis 1929. gadā dibināts. Bāzu zīmītes zem pagalvja, lipināju pie pieres, skaitiju balsī un čukstot. Svētku beigās arī mani galvas gabali gāja uz beigām.

Ar nākamo saimes vecāko biju kāvies, ar priekšnieku saskrējies tumšā koridorā un vadītājs arī man kādu divnieku bija atzīmējis. Citus priekšniekus pazinu pēc bildēm un ar citiem mani solija iepazīstināt lielajā sanāksmē vasarā. Pamatstāja esot dabīgs stāvoklis. Tas nu gan būs izdomāts. Vai dabīgāku stāju vairs var

Vai «dabīgāku» stāju vairs var iedomāties?

iedomāties, kā plecus brīvi nokārtus, rokas bikšu kabatās (ziemā nesalst, vasarā nenodeg un nemaisas arī pa kājām), ķermeņa vidusdaļa viegli izliekta uz priekšu, labā kāja pussoli izsperta un celī nedaudz saliekta, skats drusku caur pieri. Taisni atpūta bija šāda stāvēšana. Tagad — nu nerunāsim — smuki jau gan, bet ne dabīgi.

Sveicināšanu, ar roku atmetot, jau sen mācēju. Papraviju tikai taisnāku stilbu, pašķobiju galvu, paskaitiju soļus un pēc vecā tēva ieskata sveicināju labāk kā turku kara jefreitors.

Tagad man nozīme tikpat kā rokā. Vecāku atļauja man ir, vadītāja cerība ar, un formas tērps jau šujas. Gan jau viss cits arī labi beigsies.

Čipus.

SATURS

	Lpp.
Jaunā gadā — J. Birznieks	1
Cīņa ar zemes tukšumu — J. Auškāps	2
Ne tikai uzticību, bet arī mīlestību. A. Bērziņš	4
Devītajā gadā	5
Kas jauns mūsu zemē un valstī	6
Augsim Latvijai	7
Pārdomas kultūras nedēļā — Arn. Lūsis	8
Draugs draugam — Ēriks Naits	8
Lauku sēta Velsā — O. Strautzels	17
Takas, ceļi, dzelzceļi — Ilo	20
Mazpulku ziemas sanāksmes — K. Ķirsis	22
Pavasara darbi ar ūdens putniem — P. Strazdiņš	24
Gatavosim mūsu tautas nacionālo muzikas instrumentu — kokli — J. Ādamsons	26
Bišu saime ziemā — K. Vorobjevs	28
Norādījumi krāsošanas sacensībām — L. Liepiņa	29
Kā es pagatavoju vienkāršu kūdras plucinātāju — O. Vība	31
Iznīdēsim dundurus, spindzeles un to kāpurus P. Turlajs	31
Kā pagatavot sev pasta kastīti	33
Šachs — R. Švarcs	35
Alsundzietis — M. Lasmane	36
Mazpulku dzīve	37
Pašu darbs	41
Paziņojumi	44
Humors	46

Latvijas Lauksaimniecības kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
znāk katra mēneša 15. dienā.

Redakcija un ekspedicija Jelgavā, Viesturа piemiņas pilī, Tālr.: redakc. 1000 — 14, eksped. 1000 — 47.
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tekošs rēķins pastā 6056.
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 lap. p. — Ls 50,—, 1/4 lap. p. — Ls 25,—

Izdev.: **Latvijas Lauksaimniecības kamera.** Atbildīgais redaktors: **RUDOLFS DZĒRVE.**

A./S. „ROTA" Jelgavas nod. Jelgavā, Poruka ielā 5, tālr. 519. 207 Šis numurs iespiests 34.000 eks.

Pieprasiet visur

JELGAVAS ĀDU FABRIKAS

kvalitates ražojumus:

Zoles
Starpzoles
Vašzoles
Chroma zoles
Platādas
Juchtādas
Oderādas
Mansetādas
Šķeltenes
Rindbox

Mastbox
Boxcalf
Rosschevreaux
Chevreaux-calb
Apģērbu ādas
Mēbeļu ādas
Portfeļu ādas
Plastikādas
Pergamentu
u. t. t.

FABRIKA: Jelgavā, Dobe'es šosejā Nr. 2, tālrunis 523
NOLIKTAVA: Rīgā, Mārstaļu ielā Nr. 28/30, tālrunis 25890

Tirdzniec. un rūpniec. akc. sab.

Ādu un vilnas centrāle

Rīgā, 15. maija lauk. 1

Mazpulku dalībniekiem

labiem panākumiem vaiņagotu

Jauno gadu novēl

A/S. I. G. Farbenindustrie

biroļs **«SLĀPEKLIS»**

Rīgā, Kalpaka bulvārī Nr. 2

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rīgā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:

Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

A. Kauliņš

Bērnu apģērbu nams, Rīgā, Gaisiņa ielā 4
pie Centrāltirgus. Tālrunis 29722
Privātdz. Lāčplesa ielā 70, dz. 1, Tālrunis 21541
Pasta tekošs rēķins № 11217

Laipni piedāvā lielā izvēlē

visādus meiteņu un puisēnu apģērbus

Jaunos vidusskolu, mazpulku un tautas tērpus, veļu, galanterijas preces u. t. t.

Laipna apkalpošana. **Skolām un palīdzības sabiedrībām viszemākās cenas.** **Glīts darbs**

Latv. Šujmašīnu Sab-ba

Rīgā, Marijas ielā Nr. 15

Izšuj: karogus, sporta nozīmes, tērpus u. t. t.

Pārdod: šujmašīnas, to daļas un adatas visām sistēmām

IMPORTS

K. A. Bušs

Pārtikas preču, garžvielu un augļu lieltirgotava

Rīgā, Kungu ielā 23. Tālr. 20829

Tek. rēķ.: Latvijas bankā 3210, pastā 1650

Piedāvāju no krājuma

medību bises

dažādos izstrādājumos, kā arī uz speciālpasūtījumu

L. GRANDOVSKIS

Rīgā, Kungu ielā Nr. 24, tālrunis 23313

Kā MAUSER un WALTHER ieroču fabriku vienīgais pārstāvis Latvijā tur arvien krājumā šo fabriku ieročus un rezerves daļas. Cenas ārpus katras konkurences

Bērniem un jaunatnei par prieku

8—10 gadu jauniem:

Milne, A., Lācītis Miks ceļ māju. No angļu val. tulk. **A. Zaļā**. Ilustr. Ls 2.—

Bouina, Baltā truša raibās gaitas. Ilustrējis **I. Zeberiņš.** No angļu val. tulk. **A. Zaļā** . . . . . Ls 1.70

Hamsune, M., Langerudas bērni ziemā. No norveģu valodas tulk. **L. Skalbe.** Ilustr. . . . . Ls 2.—

10—15 gadu jauniem:

Dzīves pavasaris. Dzeju antoloģija skolu jaunatnei. Sakop. **E. Rapa** un **M. Kuple.** Ar 8 krāsainām reprodukc. Brošēta Ls 4.80
Audekla sēj. Ls 6.80

Vīss, J., Šveices Robinsons. Tulk. **A. Jurevičа.** Ar krās. un mēlnām ilustr. Ls 3.—

Perlbacha, L., Priekšpilsētas noslēpums. Stāsts. Ar **O. Norīša** ilustr. Ls 2.50

Spilva, K., Mežnoru sēta. Stāsts. Ilustrējis **I. Zeberiņš.**

Dziļums, Alfr., Ražena audze. Godalgots stāsts. Ilustr. **A. Štrāls.** . . . Ls 2.20

Gulbis, A., Gaidis. Stāsts. Il. A. Štrāls Ls 1.80

Priedīte, Jāņa, Tālais ceļš. Ilustr.

Abdullah, Bagdadas zaglis. Stāsts. Ls 1.20

Kiplings, R., Jūras varoņi. No angļu val. tul. **E. Adamsons.** Ilustrēta . . Ls 2.50

Šachovska, N., Kapteiņa Skota pēdējais ceļojums . . . . . Ls 2.20

Šachovska, N., Magnita noslēpums. Tulkojusi **L. Kārkliņa**. . . . . Ls 2.50

Ģirupnieks, J., Ekspedicija zemes dziļumos. Zinātniski fantastisks romans. Ar U. Skulmes zīm.

Soste, M., Cietie rieksti. Uzdevumi asprātības vingrināšanai. Ilustr. Ls 1.—

Jaunais zinātnieks:

Nr. 54. **Dzērve, Edg., Okeani un jūras.** Ar 31 ilustr. . . . . Ls 1.—

Nr. 55. **Pelcis, V., Ķīna.** Vecākā pasaules lielvalsts. Ar. 38 ilustr. . . . . Ls 1.—

Nr. 56. **Jirgensons, B. Dr. chem., Neredzamās pasaules.** Ar 30 ilustr. Ls 1.—

Nr. 57. **Štāls, M., Psiholoģiski vērojumi dzīvnieku valstī.** Ar 30 ilustr. Ls 1.—

Nr. 58. **Līgotņu Jēkabs, Zigfrids Meierovics.** Mūžs. Darbs. Liktenis. Ar 17 ilustrācijām. . . . . Ls 1.—

Nr. 59. **Ģirupnieks, J., Cilvēks pārveido dabu.** Ilustrēta. . . . . Ls 1.—

Nr. 60. **Rutks, J., Ziemeļpola un ziemeļzemju iekarošana.** Ilustrēta. . Ls 1.—

Skolēnu uzvedumiem ieteicam:

Matisone, O. un **E. Rapa, Visi bērni tēlo III d.:** Ludziņas, kora runas u.t.t. Ls 2.—

Delle, V., Bērnu bērni. Jaunatnes luga 4 cēl. (6 ainās) . . . . . Ls 1.20

Visas labākās latviešu bērnu un jaunatnes grāmatas atrodamas mūsu

jaunatnes grāmatu stūrītī,

kura pārzinātājas sniedz paskaidrojumus par grāmatu saturu un palīdz bērniem un vecākiem izmeklēt piemērotākās un vērtīgākās grāmatas.

Grāmatas dabūjamas arī pusaudekla un audekla sējumos.

Bērnu un jaunatnes grāmatu, kā arī daiļliteraturas rādītājus izsniedzam par brīvu.

Lielākā izvēlē visa latviešu literatura. Arī glītos un greznos sējumos.

Uz provinci, kur nebūtu tuvumā grāmatnīcu, grāmatas izsūtam pa pastu, saņemot vērtību pastmarkās vai pasta tek. rēķ. 675.

VALTERA un RAPAS

akc. sab. Rīgā, pretim operai